

Rapport från dansbandsseminarium

**MUSIKPROJEKT GRÄNSLAND
SVERIGE - NORGE**

**VOKSENÅSEN
18-19 MAJ 1987**

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

sida

Inledning		3
Avskrift från inspelningsband	1 A	4
Avskrift från inspelningsband	1 B	16
Avskrift från inspelningsband	2 A	21
Avskrift från inspelningsband	2 B	34
Avskrift från inspelningsband	3 A	48
Avskrift från inspelningsband	3 B	59
Avskrift från inspelningsband	4 A	68
Avskrift från inspelningsband	4 B	77
Avskrift från inspelningsband	5 A	86
Frågeställningar som bör undersökas vidare		91
Bilaga 1: Inbjudan		92
Bilaga 2: Deltagarförteckning		94
Bilaga 3: Tidningsurklipp		96

INLEDNING

7-8 januari 1986 hölls på Voksenåsen i Oslo en konferens som blev starten på ett komparativt forskningsprojekt kring regional musikhistoria i ett gränsområde på båda sidor om gränsen Sverige-Norge.

Sedan dess har flera seminarier och exkursioner hållits kring olika delområden inom forskningsprojektet.

Ett sådant seminarium hölls 18-19 maj 1987 på Voksenåsen i Oslo kring dansbandsmusiken i gränstrakterna Sverige-Norge.

Denna rapport innehåller en redigerad sammanställning av de diskussioner som ägde rum under konferensen.

Rapporten är sammanställd av Leif Stinnerbom, musikantikvarie på Värmlands museum.

Denna och tidigare rapporter kan beställas från:

Värmlands museum

Box 335

651 05 Karlstad

IL: Innan vi går in på detaljer och lite grand om vad vi ska göra och vad det är för målsättning med det här mötet, så tycker jag att vi gör på det här viset, eftersom stora delar av oss inte känner varandra helt och hållet, att vi tar och mycket, mycket kort talar om vilka vi är. Och då kan jag börja och säga att jag heter Ingemar Liman, och är chef för Värmlands museum, och därmed "musikprojektet" värt. Vi har varit en del involverade i insamling och förberedelse och planläggning av detta, särskilt för att det är ju en del studenter som vi använder här.

AV: Jag heter Arvid Vollnes och kommer ifrån Universitetet i Oslo. Vi samarbetar med Universitetet i Göteborg, med Värmlands museum och med Akershus Fylke, och har dragit igång detta "Gränslands-musikprojektet" värt. Vi har varit en del involverade i insamling och också på den samlingen som hölls i 17 januari i Arvika på Ingensunds Musikhögskola, gränsprojektet "Gränsland". Jag följer upp detta projekt från politikernas sida. Det skulle också ha varit med en fråga om administrationen, han kommer lite senare.

PN: Jag heter Pelle Nilsson och har ett produktionsbolag i Sverige som servar vissa svenska orkestrar. Jag har också varit ordförande till i våras i Svensk Impresarietförening, där samtliga svenska produktionsbolag finns med. Samtidigt och som en del i det hela, så har vi gjort, för lokalradion, en programserie just nu om dansbandsmusik i Värmland, en serie som vi håller på med nu.

KIN: Jag heter Kjell Boj Naes och kommer ifrån Bjørkelangen ifrån samma plats som Nils, och jobbar som pianostämmare och har spelat dansmusik längs gränsen i en femton-tjugo år tror jag.

RES: Jag heter Rolf Eric Syvertsen, jag har restaurang på Bjørkelangen som har många orkestrar både från Sverige och Norge. Och så är jag en gammal musiker som spelat dansmusik i gränsdistriktet och i Oslotrakten här i många, många år.

FC: Jag heter Frank Christiansson och är dansarrangör i Magnors ungdomslokal.

TS: Ja jag heter Tord Sjöman, jag är dansbandsmusiker i ett gäng som heter Vikingarna från Sverige.

IK: Jag heter Ingvar Karlsson, men jag är inte statsminister för det. Jag har spelat dansmusik i Sven-Ingvars, här i gränsbygderna bla, i 31 år.

SLEM: Ja Sven-Ingvars har också, jag heter Sven-Erik Magnusson, och som Ingvar sa, vi har korsat gränsen vid ett flertal tillfällen.

HE: Jag heter Henry Engmark, Charlottenberg. Jag sysslar med, jag kan säga att jag är fritidsmusiker, jag har aldrig varit något profs, men vi har hållit på sen 1943, och håller på än idag. Med lite sådan där smäspeling blir det.....

Forts. band 1 A

- HP: Jag heter Håkon Pedersen, kommer ifrån Norge och har bott lite i Sverige och spelat en del runt gränsen.
- LP: Jag heter Lars Persson, och är med bl a som representant för Göteborgs Universitet, där jag går och läser musikvetenskap. Men samtidigt så har jag spelat dansmusik i ungefär tio år, med lite olika gäng, lokala gäng och ett gäng som heter Scandinaviens. Så Håkon och jag har spelat ihop i några år i det gänget. Och jag är väldigt intresserad av att forska omkring de här med dansband, därför är jag med här.
- LS: Jag heter Leif Stinnerbom och jobbar på Värmlands museum, halvtid som musikantikvarie. Sedan är jag just nu halvtidsanställd projektledare för det här Gränslandsprojektet på svensk sida.
- IL: Ja då har vi vandrat laget runt. Jag tror att vi kanske ska göra som så i alla fall, Arvid och Leif, att innan jag säger några allmänna ord, här mera inledningsvis, så tror jag att det kunde vara bra och presentera projektet som sådant lite grand. Vem utav er vill börja, Arvid?
- AV: Det är svårt att presentera det från grunden för något är strukturerat och något är mindre strukturerat. De beror lite på personerna vem som håller i själva tömmarna. Men i alla fall, de började väl med att man i Värmland satte igång insamling och det kan Leif berättat om. Men så fick vi då höra om detta i Norge, det var ju idiotiskt att man arbetar på var sin sida om gränsen, och inte gör det tillsammans. Vi har lust att arbeta på vår sida gränsen med den lokala musikhistorien, och så ta upp en musikhistoria som kanske är lite annorlunda än vanlig konstmusikhistoria. Vi vet ju väldigt mycket om stora komponister och deras stora verk och vi vet också mycket om gammal folkmusik, men det som är dagens musik och dagens musikliv, det som var dagens musik för förra generationen, det vet vi mycket mindre om.
- Vi vet väldigt lite om vardagens musik, hur musiklivet var hos vanliga människor, i förra århundradet och framåt, och vi vet ju att det var dansmusik, och vi vet något om hur dansmusiken såg ut och hur den fungerade. Men vi har lyssnat otillräckligt så det finns många vita fält när det gäller musiken, som vi aldrig täckt ordentligt. Det har väl kanske med status och göra? Att symfonier och orkester och stora komponister haft status, men små spelmän på bygden har inte haft någon särskild status. Korps är glömd, den religiösa musiken är glömd, den kyrkliga musiken från bedehuset o.s.v. är någonting man glömmet och ta hänsyn till.

När vi nu ska ta och se lite grand i vidare perspektiv på musiken innanför delar av de samhällen vi ska beskriva, och säga något om, måste vi igång med en undersökning och gå ut och intervjua folk och spela in musik som har blivit bortglömd. I Norge var det länge så att det som man kunde spela in och det som man kunde använda var traditionerna från de stora spelmännen. När vi satte igång så började vi i Aurskog Høland, för det är kommunen som är ett genomsnitt av stora delar av Østlandet när det gäller näringsliv, befolkning o.s.v. När vi sedan kommer ut hit så säger folk: Ni är säkert bara intresserade av folkmusik och sådant där och vi har icke folkmusik här. Och det man då tänker på är de gamla spelmännen som blir representerade i folkmusikhalvtimmerna i radion, som alltid går en viss tid och alla kände då att det var folkmusik, och det var

alltså det man kunde spela in, men sådant hade man inte. Men det visade sig att de hade väldigt starka och levande musik-traditioner, men som de inte trodde kunde vara av intresse för oss. Så vi körde då vidare ut ifrån det som vi började med och tog den ena komunen. Lite här och lite där, lite gammaldans och försök att förnya dansstradition. Vi som arbetar med detta är i stort sett från universitetet i Oslo från Norsk Folkemusikksamling och från Musikvetenskapen. Vi har också haft hjälp från universitetet i Trondheim, där de har dansspecialister som kommer in. Vi har fått ett utmärkt förhållande till Akershus Fylke, alltså till länet omkring, som har gjort oss väldigt gott både med folk och med pengar och har en väldigt positiv hållning till de vi gör, för det vi gör och vill hjälpa oss. Jag har inte sysslat så väldigt mycket med dansmusik själv, det är en kollega som skulle vart här nu, som skulle ta sig an den saken. Vi anser att det är ett väldigt viktigt område. De var ju det som angick stora delar av befolkningen. När man går runt och intervjuar och hör: Ja det var liksom där den gode musiken var, där alla fina valserna var, de var rejländer och polka. Det var där den goda musik-en var. Och allt som man sedan ofta räknar som, vad ska vi säga, högre konstmusik, det har man hört mycket lite på. Men dansmusik kommer få stå främst och gör fortfarande. Det är det som folk kommer ihåg när man går och intervjuar folk på 90 år. Hur de lärde sig att dansa i drängstugorna. De kom till och med ihåg melodierna. De kunde tråla samma gamla melodier från förr. Så därför har jag gått ut ifrån att dansmusik är ett väldigt intressant ämne för oss att ta upp.

Just att det är ett projekt som gäller all slags musik, alla genrer tror jag är väldigt speciellt. Tidigare har man forskat för sig, man har forskat kring folkmusik på ett ställe, forskat kring religiös musik, arkeologisk musik, förhistorisk musik på ett ställe. Men vi begränsar det geografiska området till en region, Värmland, och ett motsvarande område i Norge, där vi då kan täcka alla dom här typerna av musik, från historisk tid och fram till idag. Men även om Värmland är ett litet område, så har det funnits så otroligt mycket musik även i det här lilla området, så projektet har ett väldigt långt tidsperspektiv. Vi har pratat om tio år, men lroligtvis kommer det här aldrig att ta slut, utan en fortsätter kontinuerligt. Vi har kommit fram till att det är väldigt svårt och greppa allt på en gång. Därför får man ta ett delområde i sänder och jag nämde då förhistoriska, arkeologisk musik, som ett område. Folkmusik, den musik som kanske är bäst dokumenterad, är ett område. Vi har herrgårdsmusik, alltså den typ av västerländsk konstmusik som man kan finna i ett regionalt område. Vi har bruksmusiken, bruksens musik, vi var inne på religiös musik, vi har alla folk-rörelsernas musik, arbetarrörelsen, frikyrkorörelsen o.s.v.

Och vi har alltså också den här dansbandsmusiken som är 1900-tals företeelse, och populärmusik idag förstås. Hittills ska man väl säga att vi har vart inne i två sådana här delområden och jobbat, och det är dels folkmusiken och dels har vi börjat med herrgårdsmusiken, den västerländska konstmusiken. Och som ett tredje område nu, hade vi tänkt få igång forskning kring dansbande och dansbandsmusik, och det är därför som vi är här.

LS:

AV:

Forts. band 1 A

Forts. band 1 A

IL: Jag tänkte att innan vi börjar att gå in på detaljerna säga några allmänna ord om det här med gräns, gränsland och allting som kan påverka det hela.

Det här ska ju i slutändan utmytna i en form utav vetenskapligt material och det kan vara intressant att vi är medvetna om vad det finns för olika förutsättningar som påverkar som spelar in när det gäller vilken musik som accepteras och som blir populär eller vilka musiker som blir populära.

Det finns ju en hel del vetenskapsmän som har behandlat gränsproblematiken och jag tog och plockade ut lite grann av tidigare arbeten och nu kommer overhead apparaten:

Vad innebär ordet "Gränsland" egentligen? Jo det kan för någon betyda "Ingenmansland" dvs de områden där det egentligen inte existerar nån kultur, där ingen över huvudtaget finns. Det kan vara "Tvåmansland", det är alltså där de är två stycken kulturer som existerar och som blandas. En annan säger Gränsland=flyktväg, det är kanske det som väldigt många har tänkt på.

Förbjudet område eller vägen till nya upplevelser? Det här är några olika aspekter som man kan lägga på begreppet gräns och gränsland.

Om man tittar på hur tillgänglighetsgraden fungerar vid en gräns, så är det avhängigt utav antal gränsöppningar och läget på dessa i förhållande till gränsens längd, befolkningens storhet och täthet. Och det här tror jag vi kommer att komma in på ganska mycket i våra undersökningar. Därför att här hänger det ju på t ex hur många platser finns det att spela på, på andra sidan gränsen? Hur pass tillgängligt är det här? Är de ordentliga vägar över eller måste man åka "Sockervägen" på dåliga vägar? Är det svårigheter att komma igenom tullen därför att du inte får ta med dig förstärkare utav en viss typ, för att det inte är tillåtet? Är det så att skatter, lagar och förordningar begränsar och då kommer man in på graden av öppenhet. Det är alltså den andra betydelsefulla biten.

Graden av öppenhet i gränsen, de är helt enkelt hur många restriktioner och hur många förbud är det som finns när man ska passera över gränsen? Är det en existerande gräns eller är det någonting som egentligen bara finns på papperet?

Det här är en viktig bit att ta hänsyn till. Vi vet ju att det inte är särskilt många restriktioner utav det här slaget i vårt gränsområde. Men ändå så är det ju på det viset, att det är kanske bara 200-300 meter emellan två gårdar. På den ena sidan får man lära sig att röd-vitt-blått är den bästa färg som finns, på andra är det gul-blått. På den ena så firar man 17 maj, på den andra sidan så firar man knappt någonting.

De är ju på det viset och det är ju väldigt märkligt egentligen, när man tänker på det: att det kan vara 200-300 meter bara emellan gårdarna. På ena sidan så fostras man, skolas och lärs upp till ett visst beteende och en viss uppfattning och på den andra sidan så skolas man och lärs upp till någonting annat.

Självklart är det inte alltid så att kulturgräns och politisk gräns är samma sak, men ändå så fostras vi till att tycka på olika sätt. Och dethär är också viktigt och tänka på i sådana här sammanhang. Det finns en svensk kulturgeograf som heter Tomas Lundén, som har tittat väldigt mycket på det här när det gäller just gränsen Värmland och Norge. Tar man det här med de informationsflöden som finns och kunskapen om de olika länderna, så är det lite skrämmande när man får upp en bild som den här. Vad lär skolan om grannlandet?

De här är alltså vad två geografiböcker tar upp vad det gäller orter och kunskap om det. Vi har en norsk skolegeografi: I Sverige finns det medberättande orter, så här var? Men det är nästan ännu värre när man tar en svensk geografibok, här har vi de svenska orter som behandlas i geografiboken och här är de norska. Det är klart att man måste få en väldigt speciel uppfattning om ett grannland som verkar existera med bara några få punkter här och resten är fjäll och öde-mark.

Och jag vet inte hur man betraktar att det här är för någonting, ett land som i princip är lika stort som Norge i yta och som då inte existerar. De här bäddar ju inte för att man ska ha någon större kunskap om grannlandet.

Om vi ser på informationsflödet, och det är ju väldigt viktigt och tänka på i de här sammanhangen. Hur får man reda på att någonting händer på andra sidan gränsen? Om vi då tittar på, det här är en undersökning som visserligen är ganska gammal men den kan ha sitt intresse ändå, det stoft som gränstidningarna behandlar. Här är det Glomdalen, jag jämför Arvika Nyheter och Glomdalen, och Glomdalen är väl något större, har en större utgivning än vad Arvika Nyheter har. Men på ett år under 1969, så kan vi se vad det var för orter som omnämndes i Glomdalen. Då kan vi se på svensk sida så fanns det ett omnämmande, det är en sån här punkt, då fanns det fyra omnämmanden om Charlottenberg och två om Åmotsfors och ett om Arvika och ett om Gunnarskog.

Det är ju överhuvudtaget väldigt lite, ett omnämmande om Karlstad och möjligt ett om Hammarö. Och så jämför man dem, d.v.s. man har oerhört liten kunskapsförmedling bara direkt på andra sidan gränsen. Och gör vi samma titl på Arvika Nyheter så kommer vi att hitta en sån här bit och de är ju om möjligt ännu mer andefattligt. Ja kongsvinger har faktiskt fått tio omnämmanden eller mera, men i övrigt är det ju inte särskilt mycket som Arvika Nyheter bryr sig om vad som händer på norsk sida.

De här förvånar mig lite grand, jag trodde inte att det var så här lite kunskapsförmedling och därför är det ju otroligt egentligen att det kan vara en sådan kännedom på båda sidor. Etermedia finns det ingen riktig undersökning om. Men det är ju självklart att det betyder oerhört mycket. Och vi vet ju att ex Radio Värmland lysnas ju på en hel del på norsk sida och det gör att man får en förbluffande god kunskap om vad som händer i Värmland, på norsk sida. Jag vet inte i vad mån det lysnas på norsk radio på samma sätt på värmändsk sida. Jag tror inte det själv, men det vet säkert någon annan bättre.

När det gäller tidningarna och vad de har att berätta om vad som händer på andra sidan så kommer Leitf och säger: Att Arvika Nyheter har nu en spalt som heter "Från gränsländ", och det är ju glädjande att se. Det täcker ju in en hel del, det är alltså en ständigt spalt. Där ser ni, det har skett förändringar på det området.

Här är annars den spridning som finns av tidningarna i gränssområden. Vi ser att riksgränsen går här uppe, vi ser hur oerhört strikta gränserna är. Det finns ju icke någon av dessa tidningar som i sitt spridningssområde passerar över gränsen. De är då Strömstadstidningen, de är Dalstämningen, de är Nya Värmlandstidningen, Värmlands Folkblad, Arvika Nyheter och vad de heter på norsk sida det vågar jag mig inte på att försöka tolka förkortningarna här. Men ni ser att det följer precis gränserna och har egentligen ingen spridning över på andra sidan. Där är alltså en mycket strikt gräns när det gäller

Forts. band 1 A

IL. informationen.

Det är väldigt lite egentligen som är behandlat när det gäller dansmusiken i modern tid. Det finns dock en undersökning som gjordes i januari 1971, och det är en dans i Setskogs samfundshus. Det berättas om denna kväll att det var snöfritt, minus fem grader, lokal dimma men bättre fram på kvällen. Då fick man följande bild utav varifrån folk kom någonstans.

Där har vi då Setskog. Kvinnorna är kryss och män är punkter, och så ser vi varifrån dom kommer. Det gjordes en avläsning klockan 21.45 och då hade det kommit in 169 män och 137 kvinnor. 22 utav dem var ifrån Sverige, 18 var män och fyra var kvinnor. I kommentarerna så står det också att under kvällens lopp så kom det ytterligare svenskar dit.

Vi kan se här att Östervallskog täcks upp ganska bra, Töcksfors, en ifrån Karlanda, en kvinna ifrån Årjäng, ensam hade hon tydligen åkt, för hon hade ingen karl med sig, det är alltihop. Det är möjligt att hon hakade på den ensamma mannen ifrån Karlanda, det kan man ju spekulera kring.

Det är rätt intressant med den här bilden som bakgrund. Den här undersökningen kom till därför att man skulle studera hur man gifte sig och vilken och vilka önskemål man hade när man skulle ha tag i en **partner** i början på 70-talet. Och det stod helt klart i den här undersökningen att det fanns hos kvinnorna ett klart statustänkande som var geografiskt betingat. På svensk sida så var det då relativt dåligt med yrkesutbildning bland kvinnorna och man hade som främsta målsättning att få tag på en karl i värmländsk eller svensk tätort, centralort. Det var det man strävade efter. I gränsområdena på norsk sida så rådde samma förhållande, att kvinnorna hade en relativt låg grad utav yrkesutbildning, att man hade som första statusdröm att få tag på en svensk karl i svenskt gränsområde. I andra hand så var slutmålet att få tag på karl i svensk centralort och först därefter så kom det en karl i norsk gränsbygd.

Och det här är ju rätt intressant. Jag har ingen aning om hur pass tillförlitlig den här undersökningen är, men det är den enda undersökning av detta slag som jag har träffat på. Det skulle alltså tyda på att norskor intresserade sig då i början på 70-talet mera för kontakter med den svenska sidan än vad svenskor intresserade sig för kontakter med den norska sidan.

Det skulle vara intressant och se om det här påståendet håller eller om det här är någonting som bara är relativt dåligt underbyggt. Men skulle det vara på det viset så är det klart intressant. Det finns också ett par sådana här uppteckningar från början av 70-talet, som säger att just i dom här trakterna så dansade man hellre i Töcksfors och Årjäng, ända tills att de danserna slutade. Jag vet inte hur de är med danserna där nu, men t.ex parken i Årjäng när det dansades regelbundet där, var ett mål för både män och kvinnor i de områdena. Det är ju också en sån där sak som kan vara intressant och se om det håller.

I övrigt finns det väl kanske fler undersökningar som inte jag känner någonting till, men genast när man ser ett sådant här resultat så dyker det ju upp en väldig massa frågetecken. Och jag tycker att bara rent inledningsvis nu, så vore det väldigt bra om vi innan vi skiljs åt i morgon kunde ha kommit fram till några sådana här centrala frågor som vi skulle vilja ha besvarade. Därför

IL: att det är helt klart att vi inte kan greppa över hela detta jätte-

lika fält.

Men om vi listade upp en massa frågor där man kunde säga: "Är det

på det viset att 60-talet var den stora perioden för svenska dansband

i Norge? Är det så att norsk dansmusik har varit av stor betydelse i

vissa områden osv, osv"? En rad sådana punkter så vi har en form av

ryggrad och arbete vidare efter.

Ja jag tror jag ska stanna där och inte prata mera omkring detta,

utan det var bara några sådana här allmänna synpunkter som vi kan

ha i bakhuvudet innan vi börjar dra igång det hela.

Leif du har lite ytterligare kanske och haka på?

Det är mycket lättare att forska kring en passerad musik eller en

historisk musik än att forska i någonting som lever för tillfället.

För att det är mycket lättare att se huvudlinjer i det som varit

än det som är nu, där man kan fastna i en mängd smådetaljer. Men

det får ju inte leda till att man enbart sysslar med att forska

kring det historiska. För att det är ju trots allt idag som vi har

bäst möjlighet att beskriva det som sker för tillfället.

Och jag tänkte på det, mitt jobb som musikanthistoriker, som är väl-

digt inspirerande och mycket skiftande. Ena dagen sitter man nere

på en herrgård i södra Värmland och tittar på gamla notböcker från

17-1800-talet, andra dagen så sitter man här och ska försöka dra

igång riktlinjer inför forskning om dansmusik. Det är ju också så

att man utgår väldigt mycket från sin egen erfarenhet. Eftersom

jag då är folkmusiker från början och har jobbat mest med folkmusik,

så jag satte mej ner och försökte jämföra lite grand,

alltså vad ska man säga 1700-1800-talets folkliga dansmusik med 1900-

talets dansbandsmusik. Och jag fann väldigt många likheter i ex det

som vi var inne på förut. Det här med status, att både folkmusiken

och dansbandsmusiken har oftast varit sedd lite över axeln av kultur-

etablissemanget.

I vissa fall eller under viss perioder i ex under nationalroman-

tiken så var man intresserad av folkmusiken, men i stort sett så

kan man säga att man sett den lite över axeln. Ändå har båda typer-

na av musik haft en väldigt stark förankring hos vanligt folk och

ofta har det varit en bruksmusik där dansen har varit väldigt vikt-

ig, och det är någonting som är viktigt för oss, att inte bara titta

på musiken utan även undersöka dansen och dokumentera dansen och

musiken ihop.

En annan sak, en annan likhet, är att bägge typerna av musik bygger

på ett levande framförande i första hand. Det är inte någon media-

spridd musik i första hand. Det är klart det görs mycket skivor och

kassetter också, men det viktiga är det levande framförandet som sker

lilla dans. Bägge typerna av musik har ett starkt inslag av amatör-

musicerande där det också finns rent professionella musiker. Och

bägge typerna av musik finns spridd utan noter och det kanske t.o.m

är det vanligaste.

När man tittar på texterna så finns det mycket likheter där också.

Dansbandstexterna är enkla texter där man från början inte har

haft några speciellt högre poetiskt konstruerade ambitioner, utan

det är andra saker som är viktigt i texten. Och det är precis samma

när man tittar på äldre typer av folkvisor, slagdängor och liknande.

Forts. band 1 A

LS: Och den absolut största typen av folkvisor är ju kärleksvisor, där man tar upp kärleksämnet. Det har vi starkt i bägge typerna av musik.

När man tittar på låtarnas uppbyggnad, följer det ofta ett ganska givet mönster. I folkmusiken så bygger de på repris, man spelar en eller två repris, ibland tre och så upprepar man det. Medan man i den här typen av dansbandsmusik istället har vers och refräng. Och det följer man i 95% av alla låtar.

Ja det finns säkert många fler aspekter som gäller bägge typerna av musik som ni säkert kan hjälpa till och tillföra. Men det som jag tänkte på då, är att när det finns så mycket likheter så kanske man kan ställa den frågan, om inte dansbandsmusiken idag är dagens folkmusik? Och det beror ju givetvis på hur man definierar folkmusik, men helt klart är att dansbandsmusiken idag har tagit över den funktion som största delen av folkmusiken hade under 1700 och 1800-talet, nämligen att fungera till dans.

IL: Ja Leif har slängt ut en fråga. Jag hoppas att frågan är noterad, det är du som brukar föra protokollen vid dom här mötena, men du har ju bandspelaren.

Jag tycker det skulle vara intressant om vi nu på något sätt kunde få bara några minuters näst intill vittnesbörd om det är några punkter som ni tycker är karakteristiska för just de här med dansbandsmusikens förhållande till Norge resp. Sverige?

Ni som har musicerat på båda sidor gränsen, är det några skillnader som är påtagliga, förhållandet mellan musik och publik? Någon utav er nämde bara en sån sak som sättet att dansa. Var det du Ingvar eller var det Sven-Erik som talade om det? Sådana här saker som kan vara viktigt för oss nu innan vi börjar att notera. Finns det skillnader eller likheter? Vad är det som är typiskt, vad är det för någonting? Du kan väl börja Sven-Erik som hade några synpunkter på detta?

SEM: Jag kan väl säga så här då att det finns ju dansmusik då som vi kallar kultis. Det är ju vals, rheinländer och foxtrott. Men en väsentlig skillnad mellan Sverige-Norge de är ju att när vi dansar hambo i Sverige så dansar man i Norge någonting annat som kallas för mazurka. Sen vet jag inte, jag tror inte att Norge har så många riksband som satsar helhjärtat på dansmusik, dansbandsmusik som Vikingarna etc. Vi kan inte nämna några sådana i Norge, men jag vet att i Norge finns en annan typ av dansmusik också. Kanske den som Håkon här representerar mera, att det är många band som spelar på discotek och det har vi inte så mycket av i Sverige. Så det är lite olika över gränsen faktiskt.

IL: Hur är det med detta från norsk sida, vad säger ni? Är det samma typ eller olika typer utav dansband?

RES: Ja jag har nog en känsla av att det är två typer, den ena typen är den snälla typen som vi kallar "Svenskarnas musik" och den andra är den mera hårda musiken som de flesta norska band spelar. Därför så, vi ska tänka på min egen bedrift på Bjørkelangen så har vi två dansklubbar där. Den ena är för ungdom från 18 till 25 år, och den andra från 25 och oppøver. Den första där har vi nästan aldrig svenska orkestrar, den från 18 till 25, för att de säger att den musiken den blir för snäll för de ungdomarna. De ska ha lite mera disco, som du

- RES: är inne på, lite mera listlättar från "Top twenty" och sånt där.
- IL: Har inte Sverige den typen utav orkestrar då?
- RES: Jag vet inte om de har det. Då får du gå längre in i Sverige tror jag alltså. Jag tror att gränsdistriktet, alltså Värmland, inte har så mycket av den typen av dansband.
- IL: Det här tycker jag är en sådan sak som vi ska notera. Är det så att värmlandsmusiken är s.a.s "snällare" än vad det är längre inåt landet? Det tycker jag borde undersökas närmare.
- RES: Nu känner inte jag till.....
- IL: Det är bra, det är sådana påståenden som vi behöver nu.
- NA: Jag kan inte prata som musiker, men är det som du nämner där, mer en ny trend? I den grad jag har varit ute och dansat så är det väldigt ofta med mina elever, och för några år sedan så var det "svensk-topsmelodier" som också var populära på de festerna alltså för 18-19-åringar. Medan på de sista åren så har det kommit väldigt mycket mer hårdare musik. Och då passar ju det för de som är 25 år, de är ju det man dansade för några år sedan.
- SEM: Sen har vi väl fått en konsertverksamhet i både Norge och Sverige som är väldigt utvecklad. Dansbandsmusiken lever också, men jag menar att vi har ju en uppsjö av konsertter idag. Det finns massor av artister som bara åker ut och gör en timmes konsert, på många, många ställen, och det är med den musiken du talar om, den är lite hårdare.
- IL: Tyvärr så har vi inte så mycket, det vet du Pelle, jobb i Sverige för de musikanterna. Då är det disco som gäller i så fall, men för levande musiktyp finns tyvärr inte så mycket spelningar som det finns i Norge. För där är det alltså nästan på varje klubb, så finns en sådan orkester. Därför så är det många ungdomar som kanske lider nöd i Sverige som håller på med musicerande av en ny form av musik. Det är inte säkert de vill följa oss på den vägen, eller det är klart det ska finnas musikanter som tar vid efter, som också som spelar den här "snälla" dansbandsmusiken, det kan man gärna kalla den, tycker jag. Men i Norge har man alltså en bättre marknad för typ Häkon här, så att det skiljer en hel del.
- IL: Vad säger du Häkon?
- HP: Jo det stämmer helt. För innan jag flyttade till Sverige 1979 första gången, reste jag runt här i Norge och kunde leva på och spela ungdomsmusik på disco, men sådana jobb finns det inte i Sverige. Helt omöjligt, den repertoar som man måste ha där för och kunna överleva då, den måste vara så stor alltså. Ifall du fortfarande vill spela lite tuffare musik.
- IL: Där skulle det då finnas en klar skillnad emellan svenskt och norskt på det här området då. Vad säger du då Pelle?
- PN: Ja det är väl så här att Norge följer Sveriges utveckling mycket. För då köpte man ju svenska band för att det var bra att ha svenska band och de var billiga, men idag så vill man ha stora svenska

Forts. band 1 A

- PN: stjärnband, alltså typ Vikingarna, Sven-Ingvars. Och då är ju det så här också, att vi som bor vid gränsen, alltså vi i Värmland, vi har ju ett försprång före många andra. T.ex på Reinbuen i Oslo, ett väldigt intressant fenomen, där Sven-Ingvars drar fullt, Vikingarna drar fullt och kanske någon mer svensk orkester. Men sedan kommer Ingmar Nordström som ju är stora hemma i Sverige faktiskt, och knappt drar någon publik alls. Så att Sverige och Värmland det är olika saker. För att just det här med dom här popbanden de har ju inte vi, men om man går till storstadsområden i Sverige så har vi Cotton Club och vad dom heter alla dom här, Baden Baden och det är ju ganska tuffa band. Men jag föreställer mig att det finns även en annan aspekt att man inte vill köpa dem till Norge, för dels är dom okända och tar väldigt stora pengar. Så att det finns två aspekter, penningaspekten och "inte känd i Norge". Och sen är det ju så här, att Värmland har ju med då Sven-Ingvars i täten, bildat skola för den svenska "snalldansmusiken", det kommer man aldrig ifrån. Ni ska veta att det är alltså en period på 30 år det här, Sven-Ingvars, Sten & Stanley, Öjwinds o.s.v.
- IL: Jag brukar ibland lite slarvigt slänga ur mig att det finns någonting som heter "Värmlandssoundet". Gör det det?
- PN: Ja det tror jag.
- SEM: Vad skulle det bestå av då?
- PN: Ja, Sven-Erik Magnusson, Stefan Borsch och Christer Sjögren, de hänger ju lite grand ihop ifrån början. Sen är de ju så här att det följs ju efter och vi vet väl allihop som sysslar med den här musiken, att dessvärre har den blivit utslätad, de är ju bara och erkänna i viss mån.
- IL: På vad sätt har den blivit utslätad menar du?
- PN: Ja det har alltså blivit mallar, det har blivit nästan för mycket mallar, det ska väl egentligen de här riktiga musikanterna tala om men det är ju ett faktum som jag i det läget när jag pratar med arrangörer och o.s.v.
- Men det är naturligtvis ingen tillfällighet att Vikingarna, där en annan orkester drar 300 personer, så drar Vikingarna 1 500 personer och likadant här i Norge med Sven-Ingvars. Det ligger ju väldigt mycket av den biten i det hela. Men sen så har statusen om man går över till Sverige höjts lite, och det har ju lite med den konsertverksamhet att göra, som t ex både Stefan Borsch och Vikingarna gör då. Är det 35 minuter ni gör, Tord, på scen på Gröna Lund?
- TS: Ja.
- PN: Och sedan spelar man två timmars dans. Där har man alltså höjt upp dansmusiken till att det är en intressant konsertföreteelse. Likadant är det ju med Sven-Ingvars nu. De kan också göra scenprogram eller konserter, det är ju inte shower på det sättet. Och sedan om man då går vidare till det här radioprogrammet vi håller på med, som vi trodde skulle vara en smal företeelse. Då visade sig ju att folk är enormt intresserade utav de här med dansmusik, det är en stor fråga.

LP: Det här med utslätningen skulle jag vilja säga någonting om. Jag har spelat med ett gäng i Arvika som heter Per-Roberts i fyra år nu, som då är ett lokalt gäng. Och det lokala gänget råkade ju ut för att man ska vara den minsta gemensamma nämnaren för ett väldigt antal gäng. Så när Sven-Ingvars nya skiva kommer, Vikingarnas nya skiva kommer och alla dom andra nya skivorna kommer ifrån riksbanden, då skaffar man dessa skivorna. Och man lyssnar på två, tre låtar som man plänkar och gör. Sedan så skaffar man sig repertoar som består i väldigt stor del av ett tvärsnitt av vad dom största banden spelar. Och det måste ju leda till en väldigt stor utslätning, att alla grupp-er börjar låta lika.

Men sedan är konsten att skapa sig en liten profil ändå, som det här lokala bandet, så att folk kommer ihåg en. Minns att Per-Roberts, jävissst ja, de var ju de som hade den glade sångaren eller klaviatur-isten som satt och somnade.

IL: Han med den stora högtalaren? Men om vi nu ser på det hela då från norsk sida. Får då ditt band spela i Norge i någon större utsträck-ning, finns det någon marknad för er också, som då är ett mindre band?

LP: Ja vi spelar ju i gränsbygderna här allra närmast svenska gränsen, till kongsvinger och ner till Årjäng.

FC: Det blir väl mest som nygammat kan du säga, sådan musik som Per-Roberts, det går inte på sådana yngre ställen längre?

LP: Nej.

FC: Det blir mer som moget, lite mera vuxet då?

LP: Ja just som du säger att från 25 år och äldre. Men det är också så som du sa, att den här musiken var ju ungdomsmusik, men det var 1975, då var det 15-åringar, 15-25 som lyssnade, nu är det 25-35 som går ut. Dom har skaffat barn och är ute och dansar igen, har jag en kän-sla av, till den musik som de dansade till då. Det är samma musik.

IL: Det är en intressant företeelse, för att då är det ju en form av stagnation naturligtvis. Men ändå är det inte bristande intresse, utan intresset finns kvar, men det har kommit någonting nytt. Men samtidigt finns det då inte en marknad på båda sidor om gränsen för samma typ av utbyte som det fanns tidigare? Utan här är det då svar-are för svenska band att komma in på den norska ungdomsmarknaden.

PN: Om vi då går tillbaka till gammal tid, så har det alltid varit så här, det gäller nog med några få undantag. Dizzie Tunes t ex och några till. Att orkestrar ifrån Norge, jag menar nu utav riks-karak-tär har haft väldigt svårt och slagit sig fram i Sverige och blivit stora namn. Så här på rak arm så kan jag bara under mina många år minnas två norska artister som har varit riktigt stora i Sverige. Det är Kjell Karlisen och Terje Fjærn som jag minns, och det är ganska länge sen. Men de var alltså riktigt stora, för de var allt-så rätt även i Sverige, annars så är det alltså svårt att ta sig in. Jan Høiland var ju också ett stort namn i Sverige, medan då Bjørn Høiland som jag föreställer mig är, vi går nu visserligen på enskilda artister, är stor countryartist här. Han är tämligen okänd i Sverige exempelvis.

Forts. band 1 A

- IL: Beror det här på att det finns en alldeles speciell genre som bara går hem i vissa områden i Norge, och som inte kan anpassas till den svenska marknaden. Är dom s.a.s för karakteristiska eller är det så att de inte är anpassade till den svenska genren. Om vi vänder på det så har vi sagt det finns någonting som heter "Värmlands-soundet" och som ju då är väldigt specifikt, men som går hem i Norge. Finns det något motsvarande sound på norsk sida som går hem eller inte går hem på svensk sida?
- PN: Egentligen inte, vad tycker ni? Jag tycker ju att de här skulle passa i Sverige, men det är ju en frågan om marknadsföring.
- IL: Vad säger du?
- RES: Jag ska se det från bägge sidor, både som arrangör och musiker. Så har jag en känsla av att det ligger en hel del i detta att ni har en väldigt lång tradition med orkester, med folkparker och allt detta här. För det är nämligen ofta så att ett norskt band som kommer, spelar gärna lite hårdare som vi har vart inne på, och de är heller icke så noga med sitt utseende på scenen. De är lite mer slarviga när det gäller och ta pauser, osv.
Svenska orkestrar säger att: Vi tar tio minuter paus och så tar de tio minuter i timmen och håller det. Medan många norska band, de tar en kvart, kanske tjugo minuter förekommer. De är heller inte så noga med att vara nyktra som de svenska orkestrarna är. Så ifall jag det ser som arrangör, från arrangörsmässigt håll, så är jag alltid säker på när jag har svenska orkestrar, att de börjar spela i rätt tid. Även om det inte är för mycket folk i lokalen så säger svenskarna att vi börjar klockan åtta. Medan vi norrmän, vi kan säga att vi dröjer till halv nio om det inte är folk i lokalen.
Så som arrangör så går svenska orkestrar väldigt bra hem för de arbetar väldigt professionellt. De har sina uniformer när de spelar och hela sättet att uppträda är mera professionellt än vårt.

- HP: Jag fick nästan slag när jag flytta till Sverige 1979 och var tvungen att ta på mig skjorta och slips.
- RES: Jag tror faktiskt att många norska musiker enskilda kan vara väl så bra som sina svenska kollegor men de fungerar inte så bra tillsammans i grupp.
- LP: Jag skulle vilja påstå att jag tycker att de norska musikerna spelar enskilt bättre, det är därför dom fungerar sämre som dansgrupp. Ja det här är ju ett intressant påstående.
- IL: Jag kan säga som arrangör att det han sa är precis vad jag tänkte säga. Det gick till på samma sätt i Magnor. Vi har alltid haft Svensktoppsorkestrar och de har dragit fullt hus, men så provade vi med några norska band, det gick inte så bra. Inåt gränsen en tio eller fem mil så är det svensktoppsmusik som gäller, alltså inte nu längre, men 1975.
- IL: Det där ska vi komma tillbaka till, vad har skett för förändringar? Sven-Erik, vad hade du tänkt säga?
- SEM: Ja, det är just det, vad är Ungdomsmusik och vad är Mogenmusik? Vi har den här förmånen som har hållit på så länge, att vi har ju ungdomsmusik som vi sa framför allt i början på 60-talet med "Börja om från början" som var lite svängigare kanske. Och nu har vi då ynnesten att få vara med när ungdomarna kommer tillbaka och lyssnar på den här musiken. För det går liksom i en cirkel. Jag har en känsla av att man letar sig tillbaka till en viss typ av musik, sen att de vill se oss som en anekdot innan vi abdikerar eller se mormors idoler, men på något vis går musiken runt. Att man upplever musiken som utslättad idag är nog inte rättvist att säga men hur det än är så går det kanske lugnare idag men rätt vad det är så är det tillbaka och jag tror att vikingarna här spelar mycket mer bugilblar idag än vad dom kanske gjorde förr, för ett år sedan.
- TS: Ja, det är ju ett så stort ämne det här. Jag har ju också åkt över gränsen ända sedan 1964. Innan jag började med vikingarna så spelade jag i ett Arvikaband som hette Nore Ingmans och vi var ju hemskt mycket i Norge och likadant på Göran Zetterlunds-tiden, men då var det tuffare musik. Jag har provat den delen också, spelat med näsan och så, men det är fruktansvärt stort ämne. Just det här med gränsland som det nu handlar om. Jag tror att anledningen till att svenska orkestrar just går så bra, nu pratar vi nästan bara om området kring kongsvinger och det är ju inte så konstigt för dom hör ju bara på svensk radio t.ex när det gäller musik. Efter vad man hör från norrmännen så är norsk radio bara vaermeldinga eller vad det heter? Det var ju så att dom har alltid lyssnat på svensk radio och sen dansbanden fick mer och mer att säga till i radion, för det har vi dock fått, att det spelar mer dansmusik. Det var ju det du var inne på att det här har setts över axeln som med folkmusiken, men nu har det blivit accepterat, vi får nu till och med vara i tv ibland, det händer då och då. Det för naturligtvis med sig att folk som bor nära gränsen, tittar ju på det här

Forts. band 1 B

TS: och lyssnar på radion och då är det naturligt att det är roligt att gå och dansa. Nu kommer det här gänget som vi har hört på, det och det radioprogrammet. Sedan har vi just det här med ungdomsmusik och mogenmusik o.s.v. Det finns ju sådana klyftor i Sverige också. Ifall vi går till Norrland t.ex så spelas det tuffare musik. Där jobbar ju de tuffare banden, dom som varit med i det här "Lördans". Svenssons och allt vad dom heter dom spelar ju tuff musik, men dom har svårt att göra sig gällande i andra delar i Sverige. Så den klyftan finns i Sverige också.

Om vi drar en gräns mitt över Sverige, kan vi säga nästan tvärs över då, så är det skillnad på Norrland och söderut. I Skåne går det inte att spela pop. Det finns alltså ställen där du kan framföra tuff svensk musik och där jag tror att norska band skulle göra sig mycket bra, men dom har svårt att ta sig över gränsen till Sverige. Det är lättare för svenska band att få jobb i Norge än tvärtom och varför det är så ska vi komma tillbaka till. Det är ju ännu mer intressant.

IL: Ja det är ju jätteintressant, Leif?

LS: Jo jag har också tänkt på det här. Jag har intervjuat en del dansare i Värmland i olika åldrar och det visade sig just att de pratar precis om det här. De skiljer på mogendansmusik och mer ungdomsdansmusik och ungdomsdansmusik är framför allt det här med bugg som du var inne på. Det är dom som lärts upp i Yngves danskursers regi. Det är väldigt populärt och är samma fenomen som swingen, med Johan Fasting, i Norge. De värmländska yngre dansarna pratar om vissa orkestrar som dom tycker är bättre att dansa till för att det är lite tuffare, det är bättre buggmusik som dom säger. Så den skillnaden finns också i Sverige.

Sedan tänkte jag på en annan sak som jag varit inne på lite grand. Det är traditionen i Sverige, att vi har det långt tillbaka. Jag tänkte på Henry Engmark här som kanske varit med längst av musikerna som är med idag. Du berättade om hur det var precis efter kriget i Norge, att då fanns det inga norska band över huvudtaget.

HE: Nej, det dröjde ju ett tag. Jag fick spela på den absolut första dansen i t.ex Magnor, och det var väl 1946 eller något sådant. Jag hade en kvartett då. Vi spelade tre till fyra mil in i Norge då fram till Skarnäs ungefär, Magnor, Skotterud, Mattrand, Vestmarka, Östmark, Kongsvinger och Skarnäs kanske. Där spelade vi då, vi spelade bara på helgerna men vi var ute varenda helg. Lördag och så dansade man på söndag ibland kanske. Det var inte fredagsdanser för alla arbetade ju på lördagen. Men i alla fall så säger vi att om jag var ute 50 kvällar, så var det säkert 30 av dem som var i Norge. Så jag får passa på att säga det med detsamma att vi spelade ju lika gärna i Norge, vi tyckte att publiken och arrangören var fantastiskt bra. Vi blev bjudna på mat och kaffe och det var väldigt fin stämning. Nu har jag ju inte spelat på de sista tre till fyra åren, det var lite i början på 80-talet som jag var ute, då spelade vi en hel del i Norge. Då märkte vi det att kommer man lite längre in i Norge då fick vi lägga om stilen lite grand. T.ex när man spelade gammeldans fick man öka på farten rejält. Närmare gränsen spelade vi precis samma musik i samma fart som vi gjorde i Sverige.

SEM: En sak som är intressant som vi kanske skulle kunna forska fram

- SEM: Fakta kring, det är repertoaren. Den bestod inte av sång speciellt mycket på den tiden, va?
- HE: Nej det var instrumentalt.
- SEM: Det skulle vara roligt att veta när det vände, för idag är det ju bara sång. När ändrades detta? Ibland var det en sångerska som sjöng till en jazzorkester och en saxofonist som var med i refrängen, men såg att det gick fyra vokala framträdande under en hel kväll. Nu är det tvårlom: det är fyra, fem instrumentala, resten är vokala.
- IK: Det där är ditt fel det!
- HE: Ja, det var ju när Sven-Ingvars börja som det ändrade sig. I mitt-en på 50-talet så hade jag orkester med blås. Alltså tre saxar, trum-pet och komp. Vi jobbade med det och köpte arrangemang, jag kan nämna vi hade en trumpetare, Terje Langsørd, som jobbade åt NKK i Oslo. Så hade jag även en till från Magnor som heter Tor Ivendhem, Barry-ton. Just då Sven-Ingvars börja, då vände det helt, så då var det inte inne det vi spelade, lite jazzig musik.
- SEM: Dansmusiken var jazz då, Glenn Miller och Count Basie.
- LP: Började inte ni med att spela den typen av musik också när ni börja-de eller började ni direkt i "rocken"?
- SEM: Ja vi började 1956 och det justiga det var inte sången utan då spe-la vi "Rock around the Clock" på klarinett, dragspel och trummor....
- IK: Sven-Erik Magnusson började fuska på sin pappas gitarr, sedan var han tvungen att börja sjunga också. Vi tog med en sångerska och han försökte tala om: "Du ska sjunga så och du ska sjunga så". Till slut sa Sven Svärd: Är det inte bättre att du sjunger själv?
- Just för sånger för honom så tror jag Bill Haley, Elvis, Little Richard var förbilder.
- SEM: För alla de här som sjöng hemma så tror jag att Bill Haley, Elvis, Little Richard betydde väldigt mycket för norska sångare som gick där hemma i källaren och försökte. Så där någonstans bröt den här sångepoken in i dansbandsmusiken även på norsk sida.
- IL: Finns det en tidskillnad när det bryter igenom i Sverige och när det bryter igenom i Norge? Var det svenska band som bröt igenom med det här i Norge eller fanns det redan ett genombröt på norsk sida?
- SEM: Anledningen till att vi bröt igenom var att vi sjöng på vårat eget modersmål, det var skillnaden. Plus att vi fått influenser från Elvis och Little Richard. Det blev någon slags "knätofspop", bl.a spelade ju en av oss dragspel som hördes i bakgrunden. Det blev en salig blandning. Annars sjöng vi alla Elvis-låtar på engelska, sedan kom det även norska sångare och sjöng på norska, kanske något sen-are än i Sverige men inte speciellt mycket.
- KBN: Det har väl inte blivit så gott mottaget i Sverige som svensk mu-sik i Norge?
- SEM: Nej det var väl först på senare tid. Jag vet inte när det skedde, att det blev accepterat.

Forts. band 1 B

- KBN: När vi spelade i Sverige så sjöng ju vi på svenska vi.
- IL: Det gjorde ni och svenska band sjöng på svenska, men när då norr-
männen sedan tog de här svenskarna låtarna till sina hjärtan, sjöngs
dom på svenska eller översattes dom till norska?
- FC: De sjöngs på svenska.
- IL: De sjöngs på svenska!! Jaså, det gjorde dom.
- RES: Jag hade hört riksband som spelat och dom hade lärt sig texterna på
svenska och sjöng med på svenska.
- LS: Faktum är att det finns svenska dansband, som när dom sjunger "Ljus
och värme" sjunger på norska.
- IL: Henry, jag tycker det är intressant det här som du har tagit upp.
Dels då naturligtvis det här att det fanns så oerhört stora förut-
sättningar för svenska band att spela i Norge genom att man inte
hade några egna band att tala om efter kriget. Har du något minne
av när de första norska banden dyker upp på svensk sida?
- FC: Jag var med någon gång och försökte med några norska band över i
Hamar, Eda, men det var inte populärt i varje fall.
- SEM: Finns det någon motsvarighet till Vikingarna idag i Norge?
- FC: Det finns ingen i Norge man kan kalla motsvarighet till Vikingarna.
- SEM: Nej, men vi har många band i Sverige som vill plagiera, men det
finns det inte alltså? Det var någon som sa i Stavanger härom dag-
en att det finns inte så många professionella dansorkestrar i Norge.
Det kan ju också vara en anledning varför svenska musiker tar sig
ton i Norge.
- LS: Inför det här seminariet har jag tittat lite grand i värmlandstid-
ningar på nöjessidorna och 30 april hittade jag en annons från Folk-
ets hus verksamheten i Likenäs: "Stor avslutningskväll på säsongen
med Sveriges bästa dansband, Lasse Stefanz och norska Trond-Eriks".
- FC: Det är en liten grupp ifrån Magnor som spelar svenstopp.
- IL: Du säger alltså att ett norskt band med en viss typ av musik den
kallar du för svenstopp helt enkelt.
- FC: Ja, det gör jag.
- IL: Så man kan alltså använda den termen på norsk sida också?
- RES: Det är därför att Sveriges Radio och efterhand också TV:n i Sverige
har gjort väldigt mycket för de svenska orkestrarna, svensktoppen
inte minst. Det är därför vi har begreppet. Så det är en viktig
faktor i sammanhanget att man har lyssnat på svensktopp i gräns-
distrikten i Norge.
- IL: Gör svenska etermedia mera för svensk dansmusik än den norska eter-
median för norsk dansmusik?
- RES: Definitivt.

LS: Men detta är intressant ändå, här har jag ett brev från 1976 ställt till Sveriges Radio Stockholm från Svenska musikerförbundet avd. 14, där dom vill lägga ner Svensktoppen. Det känner ni till va?

PN: Det där brevet som du har, det är ett sådant där som borde hamnat i papperskorgen. Det föranledde ett väldigt hallå och vissa band då bl. a Vikingarna tänkte gå ur Musikerförbundet o.s.v., bara för att man tyckte att man inte hade stöd av sin egen avdelning i det här fallet. Det var väldigt kontroversiellt det här, för det var väl så att musikerna trots allt ville väl inte att Svensktoppen skulle läggas ner. Det där var väldigt uppseendeväckande. En annan sak, det gäller den här utslätningen, det är ju inte utslätning av det här vi håller på med, för det är ju något som vi älskar. Någoting som vi håller på med i ett helt liv. Så det är ju inte utslätning i det motot eller att det skulle vara dåligt på något sätt. Det är just det här som han var inne på att Per-Roberts och andra blir en Sven-Ingvars och Viking-kopia. Det är det som är lite tråkigt.

IL: Det är ju så det går till hela tiden alltså det är det som kallas utveckling. Det finns en parallell till det här som vi talar om. Den gamla storbandsmusiken som nästan tog på sig själva. Det följde inte med i undergrupperna utan efter hand folk blev äldre så var det dom som intresserade sig för det. Jag kan bara nämna parallellfall från den tiden jag jobbade på Skansen, där alla människor var på mig och sa det: Varför återför du inte det här med storbandsdansen, tänk vad fantastiskt det var på Thore Ehrlings tid och sätt igång med det här nu så....

DANSBANDSKONFERENS

Band 2 A

- HE: Ja, de spelar ju, men det var mest vals tidigare på 40-50-talet. På 50-talet när vi körde fyra blås var det väldigt lite gammeldans för just de engagemang vi fick så ville publiken inte ha så mycket gammalt. Det var väldigt lite gammaldans en period där i början på 50-talet, jag spelade mer gammeldans på 40-talet än vad jag gjorde sen.
- IL: Och det gäller för Norge också?
- HE: ...Ja, valsen som är nästan borta nu dominerade väldigt mycket. Var man på dans så kanske man kunde spela modernt, men sen tog man en vals, sedan modernt igen, och sedan kunde man ta en ny vals. Det går inte i dagens läge för har man spelat en vals så får man inte spela någon mer vals utan man kanske får spela en schottis eller en mazurka. Längre tillbaka var valsen väldigt vanlig, det kan man höra på gamla skivor där det finns mycket vals, både instrumentala och sjömansvalser.
- LS: Var vals den vanligaste dansen?
- HE: Valsen var väldigt vanlig, just gammeldansvalsen.
- IK: Det kan väl bero på att det var lättare att dansa vals för den stora allmänheten?
- HE: Ja, det kunde de flesta.
- SEM: Men då var det ofta så att, jag kommer ihåg när jag var tio år, på 50-talet, en gång på Idrottsfesten när dom hade Jac Edbergs med saxar och så. Då var det ofta så att då hade dom en tjej som kom fram och sjöng. Jag vet aldrig att jag såg en kille, möjligen att saxofonisten sjöng någon refräng eller trumpetaren. Då var ju gammeldansen representerad av en trio som satt i ett annat hörn det var inte samma orkester som spelade det, så upplevde jag det i alla fall.
- PN: Det är nog riktigt det som du säger, sedan fanns det en annan sak under den här tiden som Henry var inne på. Man kunde köpa s.k tryckarrangemang, det var ofta Kasper Ljugström och en del andra gamla namn som Ehrling och Löwenholm som man skickade efter. Vi pratade om likriktning förut men det var det ju då också. Arrangemangen var skrivna för trumpet och tre saxar och sedan var det piano, ståbas och trummor. Så det var alltså färdiga arrangemang som man köpte, de här tryckarrangemangen. Dessa hade alla band då, så de lät ju ganska lika. Men då var det ju ofta som du nämnde Swingmelodier utav olika slag som dom hade.
- SEM: Kommer vi inte fram till det här då att,....Du, har du spelat i Arvikaparken naturligtvis där var det väl samma sak. Du spelade på moderna, men det kanske också var en trio på ett annat ställe. Men så var det inte när du åkte till Norge utan då fick du stå för alltihop.
- HE: Ja det har jag fått gjort sedan 40-talet. Det fanns massor med smådansbanor överallt och där var det så att man var tvungen att köra både modernt och gammalt, tango och alltihop.
- IL: Fanns inte den uppdelningen i Norge att man hade en modern dansbana och en gammeldansbana?

- LS: Det är unikt för Sverige i hela Europa.
- PN: Men det är som Sven-Erik säger, så var det i Sverige. Det var riktigt för det gick inte att blanda dom grejerna, det skulle ha varit ett väldigt stilbrott.
- IL: Ja, -40, -50, och -60-talet det var ju så strikt; gamla dansbanan och Moderna dansbanan.
- HA: Jag har upplevt något liknande i norra Gudbrandsdalen. Vartför det är så vet jag inte, men gammeldansen där är ju lite speciell både på det musikaliska området och på dansområdet. Jag kan gott tänka mig att de inte tillät några andra än "gudbrandsdölingar" att spela där.
- PN: Sedan en sak som var väldigt utmärkande just med dom här tryckarrangemangen som jag berättade om, det var det att band som turnerade då, alltså lite grand tillibaka i tiden t. ex Pute Wickman. Det var ju ren jazzkonst han hade fast folk struttade omkring och dansade och var nöjda och belåtna ändå. De tyckte väl inte att det var bra dansmusik, men det var i och för sig bra ändå.
- PN: Det var alltså swingmusik under den här tidigare tiden också, man får inte glömma bort det. Med Sven-Ingvards så kom ju en helt ny epok. Ett annat gäng, Göran Zetterlunds, jag lyssnade på lite gamla grejer och ni var mera swingbetonade?
- SEM: Det kom någonting som man kallar för funk då.
- TS: Ja det var ju den där perioden med lite mer funkmusik som vi gick över på då.
- IL: Var är vi i tiden nu någonstans?
- TS: Nu är vi inne i slutet av 60-talet.
- LP: Jag skulle vilja veta mera om den här trion som spelade gammeldans på den andra banan, spelade dom bara vals eller spelade dom alla gammeldanser?
- IK: Det var två valser, två polketter, två valser två hambo, två valser och en eller två tango kunde det bli också under kvällen.
- SEM: Sätningen bestod ofta av dragspel, kanske en fiol ofta hade man med trummor för att markera rytmen.
- IK:eller också var det kontrabas och kompgitarr, ett eller två dragspel.
- IL: Jag är så pass unik så jag har jobbat ända in i modern tid med det här att ha två olika typer av dansbanor och det pågår väl fortfarande på Skansen antar jag, har man ju fortfarande gammeldansbanan. Men det skedde en väldigt förändring under slutet på 70-talet när man bland gammeldansorkestrarna började att lägga in foxrott. Det var då någonting som helt plötsligt blev betraktat som gammeldans och det blev helt accepterat, sedan kom tangon och när jag slutade 1984 så lät gammeldansen ungefär som modern dans lät för tjuugo år sedan på den moderna dansbanan, och ändå klassades detta som gammeldansmusik. Det var en väldigt förändring som skedde där.

Forts. band 2 A

- HA: Jag tänkte på detta med gammeldansmusik. Går det att defeniera detta lite närmare på svensk sida? Jag tänker på musik till traditionell folkmusik, jag har sett danslag och så från Dalarna stod det helt utanför den gammeldans som ni spelade i parkerna?
- IK: Ja, vi har inga spelanslag i en Folkets park.
- HA: Så det är inte den typen av musik som spelades där?
- IK: Nej,.....ja, musiken kanske.....
- TS: Dansen är densamma, men inte musiken, det är ju inte spelansmusik, men till spelansmusik kan man också dansa schottis och hambo, så där var det renodlad gammeldans med gammaldanssättning. Dragspelet var en viktig kugge, kanske inte alltid fiol.
- SEM: Det måste ha börjat med Jularbo-tiden det där?
- HA: Ja, det var detta som jag tänkte på. Han hade en enorm betydelse för musiken på flatbygderna på Östlandet.
- PN: Han var ju enormt populär i Sverige också och han hade den där gamla klassiska sättningen, två dragspel, gitarr och kontrabas, eventuellt trummor.
- TS: Men då måste det finnas samma sak i Norge också? Så fruktansvärt mycket dragspelare ni har här, och duktiga dessutom, dom måste ju också haft en marknad genom alla år. Det måste ha varit mycket renodlad gammeldans på dansbanorna i Norge också?
- IL: Orkester arrangerad gammeldansmusik?
- TS: Ja, det måste det funnits genom åren.
- KBN: Jag tror att den delen har samma utveckling som ni hade i Sverige.
- RES: Det fanns orkestrar som bara spelade gammeldans hela kvällen, men så kom en foxtrott in och lite sånt och nu har det vänt sig hell så det vi kallar gammeldans är 40-50-tals musik och svensktopp som blandas upp med några valser.
- IL: Får jag bara ställa två frågor innan jag släpper in Henry, hur har marknaden varit i Norge för svenska gammeldansorkestrar då? Sedan undrar jag om ni haft renodlade banor för gammeldans?
- KBN: Jag tror att vi haft en annan utveckling än er. Genom en del gammeldansutövare och komponister så har vi fått en annan stil på det som du var inne på. I Gudbrandsdalen finns det en person som heter Oddvar Nygård som har spelat in en massa LP-plattor. Han har varit tongivande och så pass framträdande med sin stil att det är väldigt många orkestrar i hela landet som tagit efter den stilen och den stilen har jag inte hört inom den svenska gammeldansmusiken.
- LS: Vilken stil är detta?
- KBN: Ja det är liksom mera "Dalastil" som vi säger, du får med mera hardingfela: t:ex.
- LS: Sven Nyhus kvartett och Toradertrion?

KBN: Ja där har du lite av det. Där tror jag också att Sverige har tag-
it efter Norge.

LS: Absolutt.

HA: När vi pratar om gammeldans här så tror jag vi lägger olika betyd-
else i det begreppet. Jag har ju upplevt den här utvecklingen som
dragspelare, gammeldans i Norge är något helt annat idag än det
var 1958. Vi lägger något helt annat i begreppet.
Tynspunkten idag ligger på den här "Dalamusikken" som jag tror
har med hardingfela- och fiolpåkverknigen att göra. Spelstilen,
det här med att de har varit tvungna att växla, ut och in på to-
radern, det har skapat speciella perioder i musiken. Det blir
akordskifte på de mest oväntade ställen. Jag tror att den form
som de flesta i Norge idag vill kalla gammeldans är ett begrepp
som har blivit utvidgat i jämförelse med på 60-talet.

LS: Hur såg den ut då då?

HA: Jag tänker automatiskt på Jularbo, Gnesta-kalle och valserna, ham-
bo och reijländer, som vi kallar det..., men spelstilen är helt
olika. Oddvar Nygård, Jon Fankstad och Sven Nyhus spelar på ett
helt annat sätt än det Jularbo gjorde.

SEM: Men ändå så finns det en del kvar, jag tänker på Dragspelsstämman
i Ransäter, det kommer mycket norska dragspelare över och dom kan
tydligt spela den här typen av musik vi kallar Jularbo-musik.
Har ni haft något liknande i Norge, där man träffas på sådana drag-
spelsstämor?

KBN: Det finns många gammeldansmusiker här som spelar som Lindqvistarna
t.ex. De har ju påverkat många här.

IK: Finns det någon marknad för sådan orkester?

FC: Jag hade Lindqvistarna i Magnor en gång, men det var ingen marknad
för dom. Det var den gången som de var så populära som jag tänkte
försöka få ut alla som satt inne på "Divan", men det gick inte.

TS: Men dom har väl varit stora i Norge?

RES: Dom har varit stora....

TS: Det kanske var något lokalt då som det var svårt, för i Oslo drog
dom hemskt mycket folk hörde jag.

IL: Är det med andra ord lättare att i Norge lansera en svensk orkest-
er utav svensktypmodell än en av Lindqvistmodell?

KBN: Ja.

RES: Ja.

FC: Ja.

IL: Och så har det varit så länge ni kommer ihåg?

IK: Men när Calle Jularbo var här och spelade för länge sedan, vad spe-
lade han på för några ställen då?

Forts. band 2 A

- KBN: Han spelade på Finnstadbru och på något som heter Fjukmarken. Jag satt på min fars axlar och såg honom. Jag var sex år, men det var något stort det.
- IK: Var det dans då?
- KBN: Det var dans då ja,...scenuppträdande och dans.
- TS: Men han spelade bara gammaldans, han spelade aldrig något modernt.
- LS: Han gjorde det i början, Jag har hört inspelningar från 1913 med Jularbo, då spelar han den absolut den modernaste musiken och det är one och two step som kom direkt från USA.
- TS: Då måste han ha varit full då.
- LS: Han började faktiskt med det, sedan kom gammeldansen.
- HE: Jag såg honom en gång när han spelade sin gammeldans och det var fullt med folk överallt men så började Eberhardt spela modernt och då satt han sig i ett hörn och såg över danspubliken. Jularbo var ensam om detta. Så jag tror inte att det kunde komma någon annan orkester och spela samma musik och få lika mycket folk. Han var speciell, Jularbo, det gällde väl på båda sidor gränsen.
- HA: Vår utmärkte dragspelslärare på musikhögskolan har intresserat sig lite för dessa problem runt Jularbo och han påstår att den här stilen som vi automatiskt tänker på när vi pratar om Jularbo. Det är en relativt ny stil hos honom. För han jag känner han har ju många platator som blev inspelade på den tiden du nämner och Jularbo var en helt annan typ av dragspelare runt tjugotalet än det man hör på skivinspelningarna senare. Jag hörde när han spelade några "fingercirkusverk", jag kunde aldrig drömma om att han var så bra som han var, men denna musik hör vi ingenting av efter 40-talet och senare.
- IK: De hade dragspelstävlingar då vet du. Då det gällde att skriva en melodi som "Nouvelty accordeon" t.ex och "Tiger rag", ju mer toner desto bättre.
- IL: Jo jag tänkte på de här värmländska orkestrarna nu då, hur är det med Ransäterspojarna, har de någon marknad i Norge? Är det någon av er som har haft någon kontakt med dom?
- KBN: Det är väldigt många som reser till Ransäter.
- IL: Ja, men det här är en orkester alltså.
- PN: Svenska mästarna i gammeldans.
- IL: Ja, men det här är ganska typiskt. Det är väl fantastiskt, en sådan oerhört väletablerad orkester, svenska mästare i gammeldans, precis på samma sätt som Bröderna Lindqvist var en gång i tiden men ni som finns precis på gränsen, ni är sju mil ifrån har inte en aning vilka dom är?
Vi hade dom alltid på Skansen och det var väldigt populärt dom tillhörde de absolut populäraste "Bröderna Lindqvist" och "Ransäterspojarna" förutom "Skäggmanslaget" som vi hade stående, så var det de två banden som var populärast.
- PN: Man får inte glömma heller att det fanns ju en trend när det skulle

- PN: Våra "kultiss" och då kom det också fram en massa andra orkestrar. Vad hette de, Gregorsson och....
- IK: Ja, det var "Bröder" alltihop.
- PN: Den trenden finns inte längre.
- LS: Under 70-talet kunde du som gammeldansorkester enbart spela gammeldans, men jag tror att de har svårt idag alltså.
- PN: Nej, idag är det inte alls inne.
- LS: Idag spelar en gammeldansorkester nästan mer modern dans än gammeldans.
- IL: Jag tycker det är intressant att notera att man i gränstrakterna på norsk sida inte ens känner till en grupp som t.o.m är svenska mästare i gammeldans.
- LS: Samtidigt är det nästan den enda svenska orkester som man kan jämföra med norrmännens "Dalastil" och den typen av band, Ransätterspojkarerna har lite samma stil med folklig fiolmusik i grunden.
- HE: Ransätterspojkarerna delade mästarskapet med "Lill-Nickes", så de vann inte ensamma och då är det så att "Lill-Nickes" spelar ju både gammalt och modernt och de har spelat in flera skivor och kassetter med typ av det som vi kallar svensktoppmusik. Jag brukar köpa Ex-pressen och där finns det en bilaga varje fredag där man ser var de svenska orkestrarna turnerar och där ser man kanske en månad fram i tiden och då ser man att "Lill-Nickes" har fullt upp och det är för att dom spelar både gammalt och modernt.
- IL: Ja det verkar att vara en klar tendens när det gäller intressedominansen på norsk sida att en renodlad gammeldansorkester av svenskt format har ingen genklang i Norge just nu.
- SEM: Tydligt inte i Sverige heller om de bara spelar gammeldans.
- PN: Det är väl det att kultisen som sådan har alltså gått tillbaka, medan det som du sysstlar med, alltså: folkmusik, har gått framåt. Det är värt att notera för det är egentligen rätt knepigt att det har blivit så.
- IK: Det kan nog svänga igen.
- IL: Det har vi ju upplevt förut.
- LP: Jag tänkte på det här som vi pratade om tidigare. Om vi går vidare från 40-talet och framåt. Vi säger från evergreens och lite jazzigare, "hottare" låtar, när du och jag pratade en gång så sa du att ni kunde spela vidare i Henry Engmarks med fyra blås fram till nästan 1960.
- HE: Ja, vi märkte det att 1958 började det att gå ner väldigt, det kom inga kontrakt på spelningar bara några fåtal och vi märkte ju detta. Jag föreslog då att vi skulle mjuka upp lite grand och spela lite schlager och sånt där. Jag var faktiskt med och fick spela när det kom rockartister, White Bear" t.ex, han träffade vi på en del danstillsällningar. Vi spelade ju bara sving, men på ett ställe, Lundsberg i Köla som ligger ett par mil från Charlotten-

Forts. band 2 A

- HE: berg, så ville arrangören att vi skulle kompa honom. Det kunde vi inte tänka oss, vi hade aldrig provat rock, men arrangören gav sig inte utan vi fick lova att kompa honom. Han satt igång och då var det inte svårt, det gick i tre ackord så vi hängde ju med. Det blev en väldig fart.
När det började gå ner för oss så tog vi upp lite instrumentala rocklåtar "See you later Aligator", "Rock around the clock", och saxofonerna spelade. Detta ville jag utveckla sedan, men de andra i orkestern gick inte med på detta där, så vi spelade lite grand tills kontrakten tog slut och sedan så lade vi ner. Efter ett tag så provade vi att starta på nytt, en del stannade ju kvar, vi körde med fem man, vi var sju förut, alla blåsarna var borta då.
- LP: Var det elgitarr då?
- HE: Ja, just det. Då provade vi med det, så vi hade två gitarrer med, ...en sologitarrist och jag spelade kompgitarr själv. Så provade vi lite Shadows och det var i början på 60-talet så vi var faktiskt väldigt engagerade i Norge, t.ex på Vinger hotell. 1964, t.ex: Jag satt och såg på gamla spelkontrakt igår, då hade vi ungefär ett 50-tal spelningar det året. 29 spelningar hade vi i Norge och av dom 29 var det 20 där på Vinger hotell i Kongsvinger och där körde vi Shadowsstilen och liknande.
- IL: Du har kvar dom gamla kontrakten så du kan se var ni jobbat?
- HE: De flesta i alla fall.
- IL: Det är ju roligt för där kan man precis se hur man har turnerat.
- HE: Jag har med ett kontrakt från 1943, där vi har 69 kronor, tror jag. Det var på fyra man.
- IK: Jag måste fråga en sak: När ni började med Shadows, tog ni dom där stegen också?
- HE: Det gjorde vi väl antagligen. Vi fick tag på en ung gitarrist som var väldigt intresserad av det där och han hörde på skivorna och spelade precis som dom gjorde.
- LS: Eftersom vi började med utvecklingen på 40-talet och nu börjar vi komma till mitten på 50-talet så kan vi väl gå lite längre fram innan vi tar paus?
- IL: Om vi hakar på Sven-Ingvars-epoken här. Det passar väl bra?
- SEM: Jag tänkte på en sak först, om det fanns samma fenomen i Norge som i Sverige, det här med "Snoddas". Har det funnits något sådant fenomen som har spridit sig eller spred "Snoddas" sig över gränsen eller var han bara populär i Sverige?
- RES: Ja, han spred sig.
- IK: Detta Rhythm boys var våldsamt populära i Sverige. De tog gamla svenska låtar, "Flickorna i Småland" och "Flottarkärlek" och gjorde arangemang för sångkvartett.
- RES: Det gjorde de i Norge också, så det var nog lika på bägge sidor om gränsen.

LS: Om vi nu hakar på när Sven-Ingvars sätter igång och rockmusiken kommer. Hur startade det då?

SEM: Först var vi ute och spelade tre stycken, dragspel klarinet och trummor. Det var lite trevande på SSU:s föreningsdanser och och repertoaren bestod av Benny Goodman, och en massa saxofon-och klarinettlåtar, schlaggers o.s.v.

LS: Det är lite samma stil fortfarande som tidigare?

SEM: Ja, det var det som var populärt: "Melodie d'amore", o.s.v. Det var sådana här örhängen som sjöngs, men som vi spelade instrumentalt. Det är klart att vi lyssnade på Elvis och sånt där också, men när började vi sjunga? 1958, tror jag.

IK: Då blev man heltänd på det här, när man fick höra Bill Haley och Elvis. Jag fick låna gitarren av far min och hittade väl några ack-ord.
Sedan köpte jag en elgitarr för det skulle det vara. Jag köpte en först och sedan försökte jag att lära mej att spela på den och det har ni väl hört hur det låter.

FC: Var det mest svenska texter och gamla svenska visor?

SEM: Ja, först gjorde vi två plattor från 1958 fram till, vi gjorde tre kanske med engelska texter fram till 1962.

Då var det det här som var populärt då. Det var lite country, men countryn var inte speciellt populär i Sverige. Det blev det inte förrän för ca: tio år sedan, i Norge har det väl varit populärt i trettio år i alla fall, "Down by the river side", "Think about living", etc. Det var internationella strömmingar från Amerika och England för det mesta, Shadows t.ex. Sedan så var det Göteborg som skickade ner "Te dans med Karlstatöserna" och frågade om vi inte kunde göra den. Det kändes lite konstigt då att sjunga på svenska: Ska vi börja sjunga på svenska det kommer ju aldrig att gå. Det fanns ju ingen som gjorde, inte bland de här banden. Det var bara gramofonsångare som Lasse Lönndahl och Siv Malmqvist som gjorde det.

Som en anekdot kan jag berättat när vi försökte få ett skivkontrakt, det var inte det lättaste. Det var ju gramofonsångarna som sjöng in allt som skulle sjungas. Kom det då en schlager från Tyskland så fanns det ju en tjej som skulle sjunga den, det var ju en lit-en elit där som sjöng allting. Vi gjorde ett band som vi skickade upp till BFB som hade startat ett gramofonbolag, Bonniers Folk-bibliotek. Jag vill bara minnas att vi fick ett brev tillbaka där det stod ungefär att vi har lyssnat med nöje på den här "tapen" det är inte aktuellt för tillfället och framför allt så kanske det skulle behövas sjungas på rikssvenska, om det skulle bli nå- gon inspelning av. Sedan stod det att om det, mot förmodan, skulle komma ett anbud från ett annat skivbolag så skulle vi vara så vän- liga ta kontakt med BFB först. Då gick vi till Göteborg, "Phillips" var han på då, och så gjorde vi de här tre skivorna.

TS: Göte Wilhelmsson, dragospelaren.

SEM: Ja, Sven Svärd sa så här: Hur många skivor måste du sälja för att det ska gå ihop? Ja, en tre tusen, svarade Göte då. "Då köper jag dom, sa Sven, för vi ska göra en skiva. Sedan kom "Karlstatöserna"

Forts. band 2 A

- SEM: 1961, då kom ju det här. Strax därpå Trio me`Bumba och...
- IK: Det var någon sorts countryrock det också, fast på värmländska.
- SEM: Det var så i Norge också på den tiden att om det var Nora Brockstedt, hon var tvungen att sjunga på riksmål som man kallar det. Om man kom från Bergen så skulle man inte fått sjunga på dialekt utan man var tvungna att sjunga på riksmål. Så är det inte idag, tack och lov. Ni har väl också dialekter idag?
- RES: Ja, men det tog lång tid för de nordnorska grupperna innan de kom ner hit och fick använda sin dialekt.
- SEM: Det är rätt märkligt för i England, Tyskland och i Amerika framför allt, så är det ju aldrig någon som sagt att någon måste sjunga på New York-dialekt annars får du inte göra någon platta.
- IK: Men Siv Malmqvist fick ju lära sig sjunga på rikssvenska?
- TS: ja det fick väl alla skånska tjejer. De blev omskolade och sedan så fick dom problem med att prata skånska igen.
- SEM: Efter 1961 med "Karlstatöserna" så gick det av bara farten.
- LS: Fungerade ni som vanligt dansband eller var det konserter som ni spelade?
- IK: Det fanns inget annat än dansspelningar så det var lätt att välja där.
- SEM: Sedan blev det sådan efterfrågan så att vi fick sluta med danser och så gjorde vi två, tre jobb varje dag. Konserter alltså, eller show, i folkparkerna.
- LS: När var detta då?
- SEM: 1964, kanske? Förut var det bara ensamma artister som kom på scenen, Siv Malmqvist o.s.v och sedan kom ju många band och uppträdde på stora scenen.
- TS: Så mycket band var det inte som gjorde det då på 60-talet. Det var ni och kanske någon mer.
- SEM: Ja, men Hep Stars kom ju och...
- TS: Jo, jo, men de var ju inte någon dansorkester. Som dansorkester var ni först och ensamma i många, många år.
- SEM: Trio me`Bumba gjorde väl en del shower?
- TS: Ja, de gjorde något sånt där förstås.
- SEM: Sten & Stanley?
- TS: Ja, det är klart. De åkte mycket med modeparader och liknande.
- IL: När åkte ni till Norge första gången då?
- SEM: Ja det måste ha varit ganska tidigt, det var ju...

- IK: 1958 i Lutnes.
- SEM: Ja, det blev sådana här gränsspelningar först. Nybergssund, Lutnes och Björkelangen.
- TS: Det var via musikförmiddlingen, där ser man ju att närkontakten fungerar. Sedan kom ju Gunnar Eide in i ett senare skede, när det blev den där stora Norge-turnen, men annars var det viktigaste närkontakt-erna över gränsen. Det spreds snabbt, det var via radion, tror jag.
- TS: Henry Engmark hade ju varit i Norge och spela på 40-talet. När jag började 1964 så var det nästan bara värmändska gäng som åkte i Norge. Man hörde inte talas om andra gäng från andra delar av Sverige, utan det var lokalbetonat för Värmland. Var väl inte så i början?
- IK: Jo det tror jag.
- TS: ...eventuellt något Göteborgsgång.
- SEM: Henry var med om att göra pionjärarbetet här.
- TS: Ja jag skulle kunna tänka mej det. För på Nore Ingmans tid så var vi mycket i Norge, men det var i gränstrakterna.
- HE: Det var de där Arvikaorkestrarna som lade grunden.
- TS: Den där gamla bilden som finns i en tidning från Arvika, vilket är är den ifrån? Har du sett den?
- HE: Javisst, jag var med där.
- TS: Hur många band var det i Arvika, var det 28 eller något sådant?
- LS: Ja ett trettiotal var det.
- TS: I Arvika som är en sådan liten stad, och hälften spelade väl nästan bara i Norge?
- LS: Det var musikförmiddlingen i Arvika som ordnade det.
- PN: Det är en sak som ligger lite utanför ämnet, men medan jag kommer ihåg det, i den här radioserien så är det väldigt många som har frågat efter ett band som vi inte får tag i, men som jag har hört namnet på: "Terry Lang", vad är det?
- HE: Det är Terry Langserud som var med mig och spela. Han bodde i Norge men sedan så flyttade han till Arvika och där startade han "Terry Langs orkester".
- PN: Heter det Terry Lang?
- HE: Ja det är lagit av Terje Langseruds.
- TS: Ett Amotsförsång.
- HE: De hade fem blås och var åtta man.
- PN: Det är tydligt att det är ett band som man inte har glömt, men det finns väl ingen dokumentation av det?
- HE: De har spelat in några låtar...

Forts. band 2 A

- PN: Säger du det?
- TS: Det är på senare tid när Sveder var med och sjöng, Nore Ingmans-sångaren: "Flickan och strumpebandet", 46 verser.
- PN: Det var intressant för det har varit det enda band som varit helt omöjligt att få tag på, men det har alltså sin förklaring. Så han finns i Norge nu på NRK. Det var ett bra band det här?
- TS: Fram till paus, sade folk. Ulf Andersson, som bodde i Kristinehamn, trumslagaren. Han var med där.
- HE: Det kom ett gäng som hette Tore Arnesson först, och när det blev nerlagt så var det musiker därifrån som bildade det här. De hade en väldigt bra altsaxofonist, Olle Andersson. Han var med både Tore Arnesson och Terry Lang.
- RES: Det är roligt att höra när ni berättar att ni kom som orkester till Norge i slutet av 50-talet eller början på 60-talet. Jag bodde i Kongsvinger då och jag har pratat med andra norska musiker om vad ni och andra svenska orkestrar hade för utrustning. Bl.a. hade ni Eko-maskin. Det var något som vi inte hade upptäckt då.
- TS: Det har ni ju i naturen här. Ni behöver inga maskiner.
- RES: Det var inte bara Ekomaskiner utan hela utrustningen var bättre hos dom svenska orkestrarna än hos oss.
- LS: Vad berodde det på? Var det ekonomiska betingelser eller fanns det överhuvudtaget inte den typen av utrustning att få tag på i Norge?
- RES: Jag tror faktiskt att detta hade stor betydelse jämfört med de norska orkestrarna och vi satt med väldigt dålig utrustning många av oss. Var det så att ni hade fått så mycket publicitet att ni hade råd att köpa er utrustning eller var det så att det var bättre förhållande för sådant över huvudtaget i Sverige?
- HE: Vilket år var detta, sa du?
- RES: Det var när dessa saker börjar att komma, P.A. anläggning, Eko-maskin o.s.v.
- SEM: Jag kan bara berätta när vi spelade första gången i Norge. Det var ungefär som när vi spelade första jobben i Grumsparken, det blev en chock för danspubliken. Man hade aldrig sett något sånt här förut. Vi hade då skaffat oss två elgitarrer, före Shadows också nästan...
- IK: Ja det var det.
- SEM: Och jag sjöng en massa Elvislåtar vet du och folk funderade va fan ...för först hade Jac Edberg spelat och så kommer vi upp och inga notställ, två gitarrer och sprattel med benen och mohairkostym som blänkte, vet du. Det blev en chock för dom och det här spred sig, så vi var över i Norge innan vi gjorde plattor, och det blev samma chock där. Det såg man på publiken, chock i positiv bemärkelse, det här var något nytt.
- IK: Det kanske blev roligare för publiken, istället för de som stod och

- IK: titlade i noterna.
- SEM: Javisst, vi hade ju repertoaren i skallen alltihop.
- LP: Det är som man har hört om Beatles när de kom tillbaka till Liverpool efter att ha varit i Hamburg i några månader. Det är ungefär samma reaktion.
- LS: Det där med teknisk utrustning är en fråga som vi måste ta upp.
- RES: Jag tror att det har lite med saken att göra....
- TS: Men det måste väl haft med ekonomisk betingelse att göra. Inte så att vi haft speciellt mycket pengar att köpa för, men det måste varit billigare i Sverige.
- KBN: Ja, det var billigare i Sverige.
- TS: En del saker är väl fortfarande så att det är mycket dyrare i Norge, fast det har väl jämnat ut sig något.
- HP: Det har jämnat ut sig mycket, men det är fortfarande lite skillnad.
- TS: Det är inte många år sedan som det var en väldigt skillnad.
- SEM: Idag är det ju så att japanska grejer är billigare i Norge. Min gitar kostar tretton tusen i Sverige och nio tysen i Norge, så japanska grejer tror jag är billigare i Norge nu.
- PN: Vad kommer det sig att det var dyrare i Norge förut då?
- IK: Det är så med alla kapitalvaror, bilar o.s.v.
- SEM: Du vet att de första gitarrerna då efter det här med Höfner så köpte vi ju Gibson. Vi skickade efter från Amerika och det var Gibsonförsäljare, så det var ju första klassgrejer. Klart att det låter bättre än en gammal risig gitarr när man inte hade råd att köpa något annat.
- RES: Var det så att alla band hade råd eller var det speciellt för eran del?
- SEM: Nej det var många som hade det. Gibson, vet du, det hade nästan alla här.
- TS: Var det inte så att musikaffärerna, typ Hagströms ställde upp med väldigt förmånliga villkor för gång på den tiden. De fick fina avbetalingsvillkor, lång tid och sånt där.
- NA: Kan jag ställa en fråga innan jag går, för jag kommer inte att vara med här i morgon. Ut som har intresserat mig är att det visat sig att Värmland har kunnat få fram en hel rad orkestrar i modern tid som också slagit igenom i Sverige. Har det funnits någon speciell musiktradition i Värmland som har gjort att det är just Värmland som fått fram dessa orkestrar?
- SEM: Jag tror att det är ett bra klimat för musikanter. Jag menar då med klimat att vi är lite spellevinkrar i Värmland. Det finns någon slags musiktradition långt in i hjärtat hos många värmlänningar.

Forts. band 2 A

- SEM: Det där med spelmannen finns hos många och det är ett bra klimat. Det finns bra förutsättningar för detta och även konstnärer och författare har vi mycket av i Värmland och så det här, jag vet inte om man ska säga "glimten".
- IK: Vi är nog lite "stölligare" än andra.
- SEM: Vi är stöliga, och musiken hör ju till detta.
- TS: Det finns en konstnärlig ådra i Värmland i alla former, även bland dansband, vad mycket spelmän det finns vet du, det vet ju du?
- LP: Ja, men tänk vad många spelmän det finns i Dalarna, men vad lite dansband det finns där. Istället finns det mycket popband i Dalarna.
- PN: Ja, men man kan nog gå tillbaka lite till dels stölligheten och dels kommer till det där att värmlänningen han bara "löver och löver". Det hänger ihop på något konstigt sätt. Det har varit kärvt i Värmland, tidvis har det varit svårt med jobb och långt tillbaka så vad skulle folk göra? Jo, de muntrade upp sig med musik, glädje och historier. Det tror jag ligger i botten hos värmlänningen. Tidvis har det inte funnits några jobb i Värmland, men värmlänningen får han bara höra talas om att det finns någon möjlighet och försörja sig hemma i Värmland då flyttar han hem igen. Det är en viss känsla med värmlänningen. Värmlänningen, han har lätt och gråta och värmlänningen är....., men samtidigt har vi mycket gemensamt med Norge, tror jag. Norge står ju på något sätt oss närmare....
- IK: Jag vet inte varför det ska vara någon skillnad bara för att det går en gräns?
- SEM: Det här distriktet i Norge som du nämde, som föder en massa artister, finns det någon gemensam nämnare där?

- IL: Det tog en oerhörd tid innan det här med storbanden kom tillbaka här på nytt. Det är som man säger nu kommer det tillbaka igen. Du tror att det är för att de vill upplösa morvors idoler, men det är en ganska normal utveckling. Det är så det ofta går till.
- AV: Vi pratade om att man kommer tillbaka till samma sak som man gjorde för många år sedan, men ni spelar inte på samma sätt idag. Även om repertoaren är densamma så låter det annorlunda. Harmoniken kanske är mera avancerad och även arrangemangen.
- SEM: Vi har en annan utrustning, den är lite bättre nu. När vi spelar en gammal låt är det klart att det inte låter exakt som tidigare, t.ex så är ljudet bättre. Man sjunger inte på samma sätt som för tjugo år sedan. Jag brukar också säga att det är som ett gammalt ärgångsvin: Det blir bättre för varje år. Man kan inte sjunga på samma sätt när man är 20 år som när man är 40 år, det blir en lite en skillnad.
- AV: ..Men visst är väl arrangemanget också annorlunda?
- SEM: Joda, men jag tänkte på en annan sak. Det här med låten "Ljus och värme", det är en perfekt danslåt, men det är ju inte en danslåt i Norge. Han är ju inte ute och sjunger på dans, den killen, han är ingen dansbandsångare. Så det är lite skillnad ibland här och där eller hur?
- TS: Det är ofta så att det är många låtar som man tar upp som vi gör om till danslåtar.
- HE: Jag tänkte på det att automatiskt blir det lite moderniserat, om vi tar en låt, vilken som helst, så spelar vi inte den som vi spelade den för 20 år sedan. Det blir väl automatiskt skillnad på kom-pet, t.ex som tango och stilla valser är det väldigt populärt att de gör om och så blir det en vanlig foxtrott av dessa.
- RES: Jag bara tänkte på det...att det är väldigt många som kommer från Karstad i Värmland av dessa riksbanden. Vi har samma fenomen i Norge också med Age Alexandersen. Vi har ju i Norge något som vi kallar för "Trönder-soundet" där uppe som har kommit mer och mer de sista åren. Där har vi ju 3-4 band som är väldigt kända i Norge och som kommer från samma distrikt i Trondheimsstrakten.
- SEM: Det är ganska enkel musik, va?
- RES: Ja, det är ganska enkel musik.
- IL: Vi kanske kan säga att "Värmlandssound" har sin motsvarighet i Trönder-trend".
- Da återknyter vi till där vi var förut.
- Det var några sådana trådar vi höll på och nysta lite grann i. Vi talade om det här hur arrangemangen har förändrats. Det som vi sa gällde för en låt för tio år sedan det gäller inte idag. Vad har förändrats, är det artistererna som har förändrats, är det så att man försöker att anpassa det till en annan musikform som ska vara lite mera modularad. Eller aningen utsätad eller ska den kunna anpassas till andra typer av musik, ungdomsmusik o.s.v. Hur är det

Forts. band 2 B

IL: med dessa förändringar, är det någon som vill plocka upp tråden?

PN: Det finns en aspekt till på det här. Henry han berättade att han var ute med en kvartett och åkte tidigare men idag så är det ju så att numerären på band har ändrats. Det ska helst vara en sextett idag, en större orkester och det ska vara blås för att det ska vara någonting. Musikanterna har väl synpunkter på detta, men så är det alltså.
Är det inte så Henry, just att banden har blivit större?

HE: Dom har blivit större men det där med blås har gått lite upp och ned. Det har väl kommit fram mer klaviatur, synthar och sånt, men det är en väldig fördel om man kan variera med lite blås.

LP: Jag tror nästan att det är så här, att det är väldigt viktigt att man ser en saxofon eller en trumpet. Ifall gäng spelar med två synthar eller en synth och spelar tvåstämmig saxofon så blir det inte hälften så populärt som ett gäng som har en saxofon. Man skulle kunna tänka sig att två gitarrister tog två pappsaxofoner och ställde sig upp fast klaviaturisten spelade och jag tror ändå att de blir mera populära därför folk vill se en saxofon.

IK: Ja, det blir lite mera levande.

SEM: Saxofonen är ju ett instrument som aldrig kommer att försvinna. Det kanske är lättare att ersätta trumpeten. Du som spelar synth vet det är lättare och få synthen att låta som en trumpet men saxofon är svårare. Många musikanter anser att saxofonen är något av "staken" i musicerandet, tenorsaxen t.ex är ju något av det viktigaste i en instrumentering. Den går inte att ersätta.

TS: Nu är vi inne på något som inte har med det här att göra egentligen, men du nämnde på vägen hit, Henry, att just det här med fyra blås det försvann ett tag. Istället så blev det elgitarr. När ni startade så fanns det ingen sax med i början, men nu har ju blåset kommit tillbaka. Kanske inte så mycket trumpet, men saxen, som du säger, alltid har funnits.

IK: Ja, de här skivorna som ni slog igenom med. Där var det väl ingen sax med?

TS: Nej, precis.

IK: Men du har väl spelat sax sedan du började i stort sett?

TS: Javisst.

IL: Vad kommer det här sig? Är detta en internationell trend eller är det någonting som är ganska lokalt, nordiskt eller regionalt?

SEM: Jag tror det är internationellt.

IL: Det är internationellt, ja då anpassar man sig efter detta.

SEM: Ibland kan det bli så att det bara råkar stämma med internationella strömmingar. Ibland kan ju till och med Norge och Sverige vara först med influenserna som inte kanske tas upp, men så råkar det bli så att Amerika lade saxen på hyllan och så kom den först i Sverige. Det har vi sett tidigare i populärmusiken.

IL: Om vi nu säger så här att det finns ett sound som Sven-Ingvars bla har varit med och skapat och det låter på ett bestämt sätt, men sedan ligger du saxen på hyllan. Då måste det ju bli ett annat sound, men som fortfarande är ett Sven-Ingvarssound. Sedan förändras det hela när du tar upp saxen igen.

AV: Men är det inte två saker vi pratar om nu. Det som du spelade på skivsoundet också. För att återgå till det här med att det låter spelade vi utan sax, men sedan tog vi med saxen för att utveckla ja, precis. Soundet på skivan är utan saxofon. De fyra första åren

SEM: Ja, precis. Soundet på skivan är utan saxofon. De fyra första åren på Vikingarna så vill man inte höra en ny version av "Lilljor" eller "hits" som vederbörande orkester har gjort. Går man ut och lyssnar någon annan hitlått som de haft utan man vill ha original. Sedan om det är bättre ljud än folk förväntar sig, att det låter bättre live än på skiva, det må så vara. Men jag tror inte man ändrar speciellt mycket på arrangemanget som vi då, "Börja om från början", försökte vi återge precis som den var.

AV: Men du kanske lägger till ackord och gör något med rytmen...?

SEM: Nej, inte speciellt mycket. Originalmusik är väldigt viktigt för publiken har jag en känsla av, och det tror jag att de flesta musikanter inser.

TS: Eftersom du drog upp det här, tycker du att det märks att banden... om du minns Sven-Erik t.ex för 30 år sedan, en sådan här hitlått som "Börja om från början", tycker du att den låter annorlunda idag?

AV: Ja, det är mitt intryck faktiskt.

TS: Ja, men nu menar jag har det ändrat karaktären på låten? Känner du inte igen den är det inte bara moderna tider som gör det. Utrustningen idag går ju inte att jämföra med när de började t.ex.

AV: Nej, det är riktigt.

TS: Som vi i vårat band, Vikingarna, vi lägger väldigt stor möda med att vi ska komma så nära skivljudet som det någonsin går. Man kan aldrig spela precis likadant ut som man gör på skiva för att det är tekniken som gör det idag. Du vet att när man spelar in skivor idag så går man ju inte in allihop och gör det och sen hem igen. Utan vi åker kanske upp i omgångar och det är de här pålägg som gör, men sedan får vi lägga ner en himla massa jobb på att försöka åstadkomma allt som finns på skivan, även när vi spelar ute. Kommer man då i närheten, då har man nått dit som folk vill att det ska låta, kommer man så nära skivan som möjligt så lurar man ju ingen.

SEM: Sen kan det nog vara så att dynamiken eller upplevelsen den kan bli bättre live än vad det blir på en skiva.

TS: Javisst.

SEM: För trots allt så är en inspelning fastläst. Den görs ju som du säger i omgångar. Men när bandet kommer ut och spelar tillsammans och allt det här ska återskapas, då kan det leva mera än det gör på

Forts. band 2 B

SEM: plattan.

TS: Och även synintrycken är viktiga. Men det är ju klart om du sjunger en låt som du gjorde för 30 år sedan och gör den ute idag så kan det inte låta som då.

SEM: Nej.

TS: Det är teknikens under som har gjort det.

SEM: Plus att rösten ändras, naturligtvis.

LP: Har ni kollat det här någon gång? Har ni spelat in en låt idag och jämfört med hur det lät från början?

SEM: Det låter ganska lika, tycker vi då.

IK: Ja jag känner ingen större skillnad.

HE: Jag tänker exempel på att virvelkaggen, trumman, om vi säger för 10-15 år sedan var det kanske ett litet lätt slag. Nu är det tyngre och så har det blivit trummikrofoner på varenda trumma. Så det är ett tyngre trummkomp idag. Det kan varasådana saker och basen är kanske mer markerad o.s.v.

IL: Det är fascinerande det du säger nu, därför att det är ju du själv som bestämmer hur det ska låta. Om du säger så här att nu för tiden är det så. Vad är det som skapar detta att det är så, för det är trots allt du, din trummis, som bestämmer hur det ska låta men vad är det som bestämmer för dig hur det ska låta?

SEM: Jag tror att influenserna kommer ifrån discomusiken och även i viss mån från hård rockmusik, typ Springsteen och det där är klart att vi lyssnar på det och så sedan plockar vi in det lite försiktigt i dagens snälla dansmusik också. Det blir lite mer markerat.

IK: Klös.

SEM: Ja, just det.

IL: Det skulle tyda på att det är lite grand som Lars säger då att hans band lyssnar på dom här snälla banden, Värmlandssoundbanden, och plockar upp en hel del och blandar det där och blir lite grand en kopia av det. Samtidigt så plockar ni influenser ifrån internationella band och andra stilar och anpassar er hela tiden till det.

SEM: Ett internationellt sound kan vi säga, och som Tord säger att de tar en populär visa och så lägger de fast den i ett stadigt dans-tempo t.ex "Ljus och värme". Då blir det på deras sätt, men den har ju en puls som en danslåt.

TS: Jag tänkte på vad vi sa när vi inledde det hela hur vi upplever danspubliken i Norge jämfört med i Sverige. Då tänkte jag att innan vi tappar den tråden, att där har vi en väldig skillnad mellan Sverige och Norge. Ta en sådan sak som att i Sverige spelar man två låtar helst så lika varandra som möjligt det är, alltså en dans. Sedan tackar man varandra för dansen. I Norge så bjuder killen upp och sedan dansar man tills damen säger tack. Det är tydligen hon som bestämmer detta. Där har vi en enorm skillnad

- TS: mellan Sverige och Norge. Det kanske inte har direkt med musiken att göra, men man kan uppleva en större press i Norge eftersom vi-
lan mellan två låtar, som vi har i Sverige, försvinner. Det finns
skillnader även i Sverige. I södra Sverige har den demokratiska
dansen slagit igenom, i Norrland, däremot, har man ljusskyltar som
talar om vem som får bjuda upp, och det är fruktansvärt noga.
Missar du det då kan du bli utkastad.
- FC: Det finns väldigt lite trio's i Sverige, i Karlstadstrakterna.
Jag har försökt på musikförmedlingen där, men det finns inte så
många och de är upptagna ett år framåt i regel.
- IL: Det är trio som gäller i såna sammanhang?
- FC: Ja det kan vara en man som fixar det som ska vara med ljudtrust-
ning och det kan vara två man eller tre man....
- IL: Men där finns alltså ingen marknad för den enstaka svenska musik-
ern? Ja, vad säger du, Henry?
- HE: Jag tror inte att det är helt borta. Jag tar ibland spelingar med två
man och då har jag t.ex varit i Skotterud och Magnor på bröllop och
liktande fester.
- KBN: Jag spelar ju ensam och i förra veckan fick jag erbjudande att spe-
la på midsommarfirandet på hembygdsgården i östervallskog.
- IL: Jasså.
- NA: Det är väl geografiskt betinget. Ifall man ska ha en enmansorkester
så håller man sig inom ett visst område. I gränsområdet så kan du
gå över gränsen, men om du ska ha ett femtiöarskalas i Oslo så går
du inte till Sverige.
- FC: Det handlar mycket om kontakter, tror jag.
- IL: Ja, det går den vägen ja.
- HE: Som i mitt fall nu så bor jag alldeles vid gränsen och det kan bli
ställen som ligger några kilometer eller någon mil från gränsen,
så då blir det allt dom ringer.
- NA: Där spelar ekonomin en mycket större roll också. På en fest så får
du ju pengar medans på ett kalas är det bara utgifter, eller hur?
- IL: När vi talar med det här med pengar, håller svenska band och norska
band ungefär samma gägar? Är det ungefär samma kostnader för en arr-
angör på norsk sida att ha ett svenskt band som ett norskt band utav
samma nivå?
- RES: Ja, det beror på vad vi pratar om, för vi pratar om riksbanden i
Sverige, som Vikingarna och Sven-Ingvars....
- TS: Nu ska vi inte gå in på detaljer.
- IL: Nej, men jag menar finns det en tvexsamhet från norska arrangörer
att ha svenska band för att de är så mycket dyrare? Finns det något
sant i bilden?

Forts. band 2 B

FC: Nej.

IL: Det gör det inte. Ja, det var det jag ville åt.

RES: Nej, men riksbanden ligger ju på en gagenivå. En norsk orkester som är känd genom TV och radio ligger på en nivå, medan de mindre kända orkestrarna som kopierar...de bättre orkestrarna de ligger ungefär på samma nivå, kanske att de svenska är en liten aning billigare.

IL: Det var en sak som vi inte riktigt pratade färdigt om förut och det var det här med att etermedia i Sverige har gjort mer för svensk dansmusik än vad norsk etermedia har gjort för norsk. Vi sa också att i Norge så ser man på svensk TV och man lyssnar på svensk radio men det kan ju inte gälla för hela Norge eller hur?

FC: Det är nog mest i gränstrakterna.

NA: Detta med att se på svensk TV är något som sprider sig i och med att man får kabel-TV som tar ner de svenska sändningarna. Annars är det ju klart att det är mest i gränstrakterna, men det går ju långt in. Oslo har svensk TV och även områdena väster om Oslo.

IL: Det är det ja.

FC: Ni ser ju norsk TV i Karlstad?

IL: Det finns möjlighet, ja.

IK: Men sedan finns det väl Norsktoppen också?

NA: Ja den finns.

FC: Men den har inte slagit igenom ordentligt.

IK: Där norska band sjunger på norska och.....

NA: Ja, men det är det slut med nu. Nu tävlar man lika oavsett om man sjunger på norska eller utländskt. Det är kanske mera sång på engelska än på norska på dagens norsktopp.

PN: Och det behöver inte vara norsk musik heller då? På svensktoppen måste det ju vara svensk musik.

FC: Det ska vara norska band.

PN: Men det behöver inte vara komponerat i Norge?

FC: Jo, det tror jag.

NA: Jag tror att det ska vara norskkomponerad musik, men man kan gott sjunga på engelska.

PN: Det ska vara norskkomponerat, för så är det ju i Sverige, att det måste vara svenskt alltså.

IL: Måste svensktoppen vara svenskkomponerad musik?

PN: Ja.

- IL: Det måste det vara.
- TS: Och framfört på svenska också.
- IL: Och framfört på svenska, Henry?
- HE: En sak som bidrog till att det var ett väldigt utbyte med svenska orkestrar i Norge tror jag var att det fanns musikförmedling t.ex i Arvika och i Karlstad.
- FC: Vi blev ju inviterade till Arvika på sådana där musikforum och sånt, så det arrangerade de ofta. Det hände ju aldrig att motsatt håll. Jag var ofta i Arvika och såg på svenska orkestrar.
- IL: Men det finns inget motsvarande i kongsvinger?
- FC: Nej, men Rolf Lønnart Lövgren hade ju musikförmedling i kongsvinger, men han hade aldrig några musikforum.
- TS: Nej, men der har funnits, jag har spelat på forum i kongsvinger en gång med Göran Zetterlunds i någon biograflokal, men det är alltså 15 år sedan, så då fanns det.
- FC: Jaha, så det gjorde det?
- TS: Ja, det vet jag för sångaren var han gjorde entré genom sufflörluck-an.
- NA: Den förmedlingen som var i Sverige, var det en offentlig förmedling?
- FC: Ja det var det.
- NA: Det var inte en privat firma?
- IL: Nej, det var musikerförbundets.
- IIV: Jag skulle vilja fråga de svenska artisterna hur de upplevde den Norska förmedlingen kontra den svenska, för här i Norge hade vi under samma tid bara privata impresariier. Under 1960-talet och i början av 1970-talet, då jag var aktiv musiker, så anser jag att det var väldigt osunda förhållanden i Norge. Men jag vet inte hur ni upplevde det här?
- IK: Vi har väl upplevt att det finns minst lika många artistförmedlare som det finns artister i Norge.
- HA: Ja det är det säkert.
- IK: Och de säljer till varandra och en vet inte vem som har sålt vad. Den har sålt till den och den har sålt till den....
- SEM: Det är ofta så när man blir förmedlad via en impresarie i Oslo att när man sedan kommer till den staden där man ska spela så är det en impresarie där som har köpt av impresarien i Oslo och det tror jag inte vi har i Sverige.
- TS: Nej.
- SEM: Det är en arrangör som i sin tur i den staden och så har han sålt.

Forts. band 2 B

- SEM: till folkets hus eller till samfundshuset i sin tur. Så det är två vägar innan man kommer till folkets huschefen.
- PN: Det kan hända att det finns ända upp till tre stycken och då är det ju tre gubbar som ska ha sin del.
- IK: Det blir väldigt dyrt till slut då.
- SEM: Däremot har vi upplevt att det finns seriösa impressarier naturligtvis, men det är många runt omkring. Det är inte lätt att hålla reda på alla, men det finns ju undantag naturligtvis.
- HA: Men jag tycker Sverige hade renare förhållanden än Norge på den tiden? Jag tror nämligen att den här impressarieverksamheten i Norge har varit en hämsko. Jag tror att det har varit väldigt osunt för utvecklingen av en bra popmiljö såväl som bra dansmusikmiljö som Sverige har haft. Jag tror att det här har hämmat hela utvecklingen till en viss grad.
- SEM: Ja det är möjligt att de har blivit lurade på vägen fram. De har aldrig kommit längre än till en massa impressarier.
- TS: Men det måste vara en massa arrangörer i Norge som pga de här impressarierna inte har råd att ta det som de skulle vilja ha därför att det blev sådana merkostnader. Blir det då en, två eller tre inblandade så blir det mycket, mycket dyrare och det blir artisten lidande av för då heter det att vi inte kan ta den eller den för att det blir för dyrt. Istället är det alltså mellanhänderna som ska ha betalt, så tror jag att det kan vara ibland.
- IL: Vi kanske efterhand kan släppa den här diskussionen, vad tänkte du på?
- RES: Ja, vi pratade om det här med förmedlingar. Jag tror att Sverige kommit längre på det området också, bl.a är det mer organiserat. Det är riktigt, jag är gammal dansmusiker och blev upprörd av musikförmedlingen i Oslo som var kommunal, tror jag.
- HA: Statlig.
- RES: Statlig kanske. Då frågade de mig om jag kunde ta ett jobb på Kielbåten, eller kan du resa med "Oslofjord", när den gick till New York. Då frågade jag hur många det var som var i samma situation. Är det inte möjligt att vi kan resa med hela bandet för då är vi samspelta. Då får ni en orkester som känner varandra. Men istället så satt man alltså på förmedlingen i Oslo och tog en man från olika håll, och det var många arrangörer som blev besvikna för då fick de ju folk som inte kunde spela tillsammans. Sedan började folk med privat förmedling där de kunde erbjuda hela orkestrar som hade förstärkarsidan i ordning och allt var mera professionellt. Efterhand så har väl det utvecklats sig åt rätt håll, men det var alltså början till att det här med privat förmedling startade.
- HA: Nu ska jag inte påstå att det jag säger behöver vara hela sanningen, men jag har ingen god erfarenhet av detta själv. Det kan ju hända att jag haft särskilt otur.

- IL: Leif, du hade mera frågor kring det här med publiken?
- LS: Ja jag funderar lite grand på när svenska dansmusiker spelar i gränstrakterna. Hur är fördelningen i publiken bland norskar och svenskar, t.ex på svenska sidan av gränstrakterna t.ex i Charlottendberg och Åmotfors? Är det många norrmän som kommer över gränsen och tvärtom om man spelar t.ex i Magnor kommer det många ifrån Sverige? Hur har det varit med detta?
- IK: Det kan vara ganska många, när vi var i Edaparken var det nästan hälften norrmän.
- IL: Vi har ju den enda vetenskapliga kartan över det här, stämmer detta eller är det ett unikt tillfälle? Det var alltså 22 stycken av 300-350, 22 stycken från svensk sida.
- LP: Men frågan är ju vilken orkester som spelade där?
- IL: Jag vet inte vilken orkester det är. Det enda som stod redovisat var att det var -5 grader, lokaldimma och upplärande under natten.
- NA: Det som är väldigt tydligt utmärkt på kartan är att man ser var den svenska publiken har kommit från, Töcksfors och Östervallskog. Det följer alltså den vägen som finns över till Setskog. Det finns en nära förbindelse den vägen. Nu vet man ingenting om orkestern, men det ser ut att vara ett mera lokalt betingat influensområde.
- KBN: Jag spelade mycket i Setskog kring 1970, och det var mycket svenskar där.
- IL: Var det män eller kvinnor?
- KBN: Det var väl bägge delarna.
- IL: Det var det det, för här är det väldigt entydigt att det är karlar.
- KBN: Mest män.
- FC: Det var mest män, ja. I Magnor är det 50% av varje. Det har det alltid varit, nästan mera svenskar ibland.
- LS: Det kommer jag ihåg, runt 70-talet att man åkte ofta upp till MUL och dansade, men framför allt när det var svenska band. Var det ett norskt band åkte vi aldrig upp.
- IL: Du dansade i Norge till svenska band?
- FC: Var är du ifrån?
- LS: Arvika.
- FC: Arvika.
- NA: Hur var det på Tangen, på Björkelangen?
- KBN: Bägge delar, det var både svenska och norska orkestrar.
- NA: Ja, men publiken var det också, svenskar och norrmän?

Forts. band 2 B

KBN: Det var många svenskar på Tangen.

IK: Varför dansade du inte till ett norskt band?

LS: Nej, det var inte aktuellt.

IK: Jag tänkte på en sak när jag låg i lumpen, 1958 tror jag, då var det....så hade jag många lumparkompisar från Arvika och Årjängstrakterna som sa att de hellre åkte till Norge på dans för där var det lite mer hålligång. Tidigare var det så att dansbanan skulle utrymmas efter två låtar, så på Mariebergsskogen i Karlstad t.ex var det trång grind där det kunde ta 6-7 minuter innan allihop utrymt banan, så vi hann och röka cigaretter och gå en promenad ibland.

LS: Vad berodde det på att de skulle utrymma banan, var det dansbiljetter som man sålde då eller..?

IK: Det måste varit kvar sen dansbiljetternas tid.

TS: De hade schäferhundar till hjälp ett tag för att få folk bort från banan. Kommer du ihåg det?

IK: Nej, det hade jag glömt.

SEM: Men är det inte så att om Åge Alexandersson sjungit för tio år sedan och vi hade lyssnat lika mycket på norsk radio som norrmännen på svensk radio. Han har ju många fans i Sverige och om dessa fått se en annons att i kväll är han i Kongsvinger, så tror jag säkert att många svenskar stormat över gränsen och lyssnat på honom. Sedan är det ju så att norrmännen lyssnar på P3 väldigt mycket och hör dom låtar som dom gillar och dom ser att bandet är strax innanför gränsen så tror jag de åker dit. Att det är mer svensk musik som gäller just runt gränsen, det har vi ju kommit fram till, men om Norge hade fått spela sina artister i våran radio varje dag, "hits" typ "Ljus och värme", så skulle de vara annorlunda. Genom åren har det funnits en massa låtar som vi har tagit över till Sverige om man då haft en chans att lyssna på originalartisterna, så tror jag att många hade åkt. Ni har inte haft den möjligheten att spela för oss som vi gör för er via radion.

LS: Det var totalt okända band alltså, alla de här norska som spelade i Magnor, för oss i Arvika var de totalt okända.

IK: Men om du säger Åge Alexandersson och han sjunger inte i något dansband.

SEM: Nej men det är ofta att de har någon som sjunger mellan 11 och 12, en artist, det händer ju. Jag tror säkert att många hade åkt. Nu var Alexandersson bara ett exempel, det finns ju många.

KBN: Ni gjorde ju det på Tangen 1965. Vi spelade som dansorkester och ni spelade en timme, tror jag.

SEM: Så tror jag att det har med annonseringen att göra. Har du något exempel på det?

IL: Det enda dom annonserar....

SEM: Annonserar norrmännen i svenska gränstidningar?

LS: Ni gjorde det, kommer jag ihåg.

FC: Ja, det gjorde vi.

TS: Som jag upplever det idag efter alla år i Norge så tror jag norrmännen åker mer över till Sverige och dansar än vad svenskar åker till Norge oavsett vem som spelar. Det kanske inte gäller just i Magnus, men om vi bara tar Edaparken som exempel så är det ju fruktansvärt med norrmän där när vi spelar och likadant i Arjäng, massor med norrmän. Ifall vi spelar på norska sidan så är det inte i närheten så mycket svenskar, så upplever vi det.

SEM: Om vi går vidare till Göteborg sen där kommer köpkraften in. De åker till Göteborg på en paketresa som är väldigt billigt. Då får de dansa till en känd svensk orkester. Det har lite med köpkraft att göra också.

IL: Men om vi skulle ändra på det här nu då och säga att det skulle gå resor från Karlstad till Kongsvinger och man skulle få dansa till känd norsk orkester skulle det finnas någon marknad för det?

IK: Om orkestern är känd så.

IL: Ja det är väl det att den är inte så känd.

FC: Det blev nog en tom buss. När det gäller att dansa idag så är det många från vårt distrikt som reser till Arjäng för att dansa.

IL: Vad är det för dans i Arjäng numera?

FC: Det är väl i parken, men jag har aldrig varit där.

TS: Det är mest sommartid det.

SEM: De är ganska aktiva, de har Öve Thörnqvist, Tomas Ledin m.fl.

Vi har ju ett exempel; Bobby Socks. De tror jag säkert att många svenskar skulle åka innanför gränsen för att lyssna på. De kan ju uppträda t.ex i Mysen. Ja, där har vi ju Momarkedet.

IL: Ja, vilken roll Momarkedet har spelat, för det är ju ett Internationellt känt evenemang?

TS: Vi har varit där två, tre år. Det blir tredje året i år tror jag. Där är det fruktansvärt med folk, men nog upplever jag det som det i alla fall är 90% norrmän.

IL: Jag kommer ihåg när det var televisionssändningar därifrån i Sveriges television. Jag tror inte jag träffade på någon i Stockholms-trakten som hade en aning om vad Momarkedet var för något. Det är ändå såpass stort att det är ett centrum för internationella artister, men det finns inte någon som hade en aning om vad det var. Det kunde precis lika gärna ligga i Bortre Indien.

TS: Där har du kontentan av det där med media igen. Då TV sänder är det bekvämare att sitta hemma med en burk öl än att åka dit.

IL: Reser värmänningarna till Mysen vid dessa tillfällen i någon utsträckning?

Forts. band 2 B

TS: Inte i någon större utsträckning.

SEM: Annonserar de inte väldigt mycket i Värmlandstidningen?

TS: De sätter in ett veckoprogram i regel.

SEM: Ja, just det.

IL: Däremot är det många som åker på travet. Det är etablerat, men jag har inte träffat på någon som åkt dit på dans.

LS: Jodå, längre ner kring Årjäng och Töcksfors, de åker.

HA: Det är möjligt att det är en gräns som vi måste dra upp här. Pratar vi om friluftsfester i parker på sommartid eller pratar vi om inomhusfester? Där har det nämligen skett en radikal förändring i Norge och jag bara undrar om den förändringen också har skett i Sverige, för det har väl en del att göra med folktillströmmningen att göra? För mellan fem och tio år sedan så fick vi mycket disciplinära problem på de här innefesterna. Jag tror att de flesta av de här stora församlingsställen, här på östlandet i alla fall, blev rätt och slätt stängda. Det måste hänga ihop med att folk åkt över till Sverige ifall liknande saker inte har skett i Värmland. Det blev förbjudet att ha offentliga fester inomhus i Norge för några år sedan.

SEM: Samfundets hus och...?

HA: Ja, för att man hade så mycket fylleri och slagsmål.

SEM: Björkelangen blev ju stängt.

TS: Men har det inte blivit bättre de senaste åren, det här med fylla och slagsmål och....?

HA: Nu spelar jag inte ute längre...

IL: I Sverige har det ju blivit det.

TS: Jo, men i Norge också för att jag tycker att det har blivit bättre. Mellan jul och nyår är vi här varje år på lite olika ställen. Vi är i Oslo och vi åker upp till Engerdal bl.a. Det är fylla, det är det ju, men det är det väl överallt, men jag tycker ändå att det har blivit mycket bättre i Norge. För en period var det grymt, och då var det mycket slagsmål, speciellt i dina bygder, då var det mycket "fighting" mellan norrmän och svenskar. Nu pratar jag om tio år tillbaka och mer, men jag tycker det har blivit bättre idag.

NA: Det har blivit något strängare vakthåll för arrangörerna vet att blir det bråk så blir det stängt.

TS: Men du har även en viss skillnad när det gäller den delen, om vi ser på Sverige. Där kan du inte ställa dej framför scenen, vrida av korken och halsa en flaska. I Norge kan du göra det och så kommer vakten och säger att du får gå undan med flaskan.

FC: Det beror på att i Sverige så har ni betalda vakter, men det finns det inte i Norge.

TS: Nej, men de måste väl ha sina restriktioner ändå.

FC: Det är klart att de har, men en betalad vakt går hårdare in för sin uppgift.

IL: Den är naturligtvis mera neutral, den andre ser till så att för-
eningen, eller vad det är för någonting, får mera pengar.

IK: Och att de inte får stänga lokalen, framför allt.

IL: Ja, det är klart.

SEM: Vi har väl sett en viss förbättring också. När vi spelar på sam-
fundshusen som har s.k restaurangdåns då blir det inte den här
bråkiga föreställningen utan då sker det ju under bevakade former.
De får ställa upp sin flaska på bordet eller köpa drickat där. De
behöver inte gå ut i bilen och dricka ur halva flaskan på en gång
på dom restaurangdånserna.
Nu senast var vi utanför Stavanger där man dukade upp bord i en
idrottshall, handbollshall, då blir det lugnare när de har ett
ställe att sätta sig ner. De står inte efter väggen så jag tycker
det blir lugnare på det viset.

IK: Det är väl trevligare att sitta vid ett bord?

SEM: Ja.

PN: Ja, men ni har ju faktiskt varit så pass tuffa att ni har helt en-
kelt tackat nej till jobb där det inte har varit just den här typ-
en av dans.

SEM: Det är som du säger att det blir så stökigt så att det går inte att
genomföra ett jobb till slut.

IL: En annan sak: Nu representerar vi här kunskap om Sveriges och Norges
dansmusik som ompått 40 år. Vilka stora förändringar har skett
under åren som vi skulle kunna gå in och verkliga djupstudera?
Vad är det för uppgångar och vad är det för nedgångar? Henry berättar
de att direkt efter kriget var det väldigt goda förutsättningar för
svenska band i gränstrakterna, för att det var dåligt med band på
den norska sidan. Vad skedde sedan innan vi kommer in på 50-60-talet?
HE: Ja, det kom fram mera orkester undan för undan i Norge.
IL: Blev det svårare för dig och dina kompisar att få spelningar i Norge
eller var ni lika populära?

HE: Nej det minskade...men det kanske fanns andra orsaker också.

IL: Men du tycker att in på 50-talet och 50-talets slut, så fanns det
samma möjligheter och samma intresse på norsk sida för den svenska
dansmusiken och dom svenska dansbanden.

HE: Ja, det tycker jag nog. Vi spelade i Magnor på Franks ställe.

FC: Det var svårare att få svenska orkestrar för de var bokade så långt
i förväg. Ibland över två år. En norsk toporkester kan du få inom
en månad. Det kan du inte med en svensktoporkester.

IL: När Sven-Ingvars kom in i bilden då, när ni slår igenom.

Forts. band 2 B

- LP: Jag skulle vilja veta vilken repertoar, vilken typ av låtar spelade ni, från 40-talet fram till det blev blås?
- HE: Ja det var väl vanliga evergreens, amerikanska låtar, ja så var det.
- SEM: Thore Ehrling var det väl mycket, Glenn Miller och Benny Goodman?
- HE: Ska vi nämna några melodier så var det väl "Whispering" och liknande låtar och så var det någon schlager också.
- IL: Hur var det med svenska schlagers, filmmelodier och sånt där?
- HE: Ja, vilka ska vi ta, "Min soldat" och "På en månskenspromenad", det är svårt att komma ihåg alla låtar....
- IL: Sånt hade ni på repertoaren?
- SEM: Sven-Olof Sandberg måste ha funnits med någonstans?
- IK: Som man kunde höra på radion?
- LS: Hur var det med gammeldans? Fanns det något sånt?
- HE: Ja vi körde ju gammeldans.

FC: Norge borde ha samma fenomen.

RES: Det vill jag väl tro att, nu känner jag inte speciellt till Trøndelags fylkena med...

FC: Harry Andersson, han nämnde ju att under kaffepausen sitt eget område, Mjøsbygderne, flatbygderne på bægge sider om Mjøsa, så är det ett relativt rikt, icke bara musik, så det är mycket annat.

PN: Så det finns annat i övrigt också, även målare och sånt i det här distriktet, menar du?

FC: Ja.

PN: Det är ganska likt Värmland det.

FC: Det är väldigt typiskt alltså, du har distriktet, Värmland är väldigt likt de centrala delarna av Östlandet.

PN: Men det här med arbetslöshet och den kopplingen finns den där också?

FC: Så gott känner jag inte. Tokén och ledemarksbygderna, men jag tror nog att samma sak gör sig gällande där, om vi går tillbaka i tiden.

RES: Det är hos detsamma runt hela østlandsdistriktet här alltså.

LS: Jag vill svara på din fråga där. Det är ju det som man kanske kan få fram i ett sådant här musikprojekt, genom att man inte börjar vid någon viss tid. Vi börjar inte vid 50-tal eller 40-tal, utan vi börjar längre tillbaka. Då kan man ju se hur musikmiljön överhuvudtaget har varit i ett område som Värmland. Vi går från historisk tid och fram till idag, jag har ju den uppfattningen att det har funnits oerhört mycket musiker, oerhört mycket musik i Värmland, inom folkmusiken, herrgårdsmusik och bruksmusik. Det som skiljer ifrån Dalarna, som du tog upp, det är ju det att, vi har haft lika mycket spelmän i Värmland som det har funnits i Dalarna. Men i Dalarna tog dom upp det och höjde upp det på något vis. Och det gjorde det att de sedan försökte behålla den här första positionen som de hade fått. Så därför är folkmusiken idag starkare i Dalarna än vad den är i övriga Sverige. Det är en sådan där självpuffillande profetia nästan. Man kan se samma sak i Telemark, Setesdal i Norge, det är precis samma där, och det blir lite konservativa områden när det gäller nyheten på musikens område.

SEM: Jag tänkte på en sak som inte riktigt hör hit, men det är det här med köpkraft o.s.v. Tror att ni norrman betalar mer för att gå ut och dansa, gör ni det? För jag har sett att entreërna överensstämmer inte alls med var gränsen går i Sverige. Här kan man alltså ha ett band, ett riksbånd, och ta in 300 personer och klara ekonomin tack vare att dom betalar entren.

FC: 50 kronor är väl vanligt?

SEM: Dom kan faktiskt betala mer också!

Forts. band 3 A

- RES: För att ta oss på Bjørkelangen så har vi plats för 200 och lite mer kanske. Men det är klart att summan som ska betalas, musik och övriga kostnader det måste delas på de som kommer in i salen. Men jag tror inte att det är något dyrare att gå ut i Norge än i Sverige nu.
- SEM: Nej, men jag menar att dom klagar inte över att lägga 200 kronor i entré, om dom kanske får dansa till en rikskänd orkester?
- FC: Det beror på vilket förhållande det är tror jag. Det tror jag nog att det måste vara en restaurang som hade det erbjudandet om du ska upp i den summan....
- IK: Men jag menar om det ingår en lättare maträtt eller någonting, supé.
- SEM: Men vet du, att höjer dom entrén t.ex på Sandgrund till 70 kronor, då svimmar folk, trots att dom ändå får sitta vid ett bord. För då fordrar dom att man ska dra av dom 70 kronor om dom äter. Men trots allt kostar det 50 kronor på ett samfundshus. Och dom har ju trevligare på Sandgrund i och för sig, där du får sätta dig vid ett bord och....
- LP: När vi slutade i eftermiddag så var vi någonstans mitt på, vi pratade just om när vi kom igång med knätofscountryn, eller vad ni kallade det för, knätofsrocken. Om vi skulle gå vidare därifrån överhuvudtaget med stil och repertoar. Det tycker jag vore intressant att få höra. För du pratade ju om Zetterlunds sedan med funk och lite mer. Vad hände sedan, och hur fortsatte det från er?
- IK: Då på 60-talet var det en massa band som hette Bengt-Ingvars, och jag vet inte vad det var, efterapningar, de tog efter bara ett tag. Du kanske menade längre fram?
- IL: Om vi tar den här kontakten då med Norge. När ni började, när ni fick er första "hit" då, fanns det redan en marknad för er i Norge?
- SEM: Ja.
- IL: Det fanns det på en gång?
- SEM: Det var redan på det sättet när vi spelade så spreds det här sig, så att vi började åka runt längre och längre upp i Värmland. Så plötsligt kom vi över till Nybergssund, Lutnes o.s.v. Vi kom kanske inte till Kongsvinger direkt, utan vi var i norra Värmland och det var ovanligt att, som Henry har pratat om, att man spelade med saxofoner och hade en repertoar som var lite svingbetonad. Och så kom det här då plötsligt in på dansbanan som man inte visste riktigt vad det var, men som upplevdes....
- IL: Men hur förmedlades dom här kontakterna med Norge? Var det ni själva som tog dom....?
- SEM: Nej det ringde folk så småningom.
- IL: Det gjorde det.
- SEM: För vi hade varit i Likenäås, där var en del norrmän över...

- HE: Ja det spreds sig den vägen.
- IL: För att då fanns ju inte det här med radio och TV på samma sätt.
- IK: När vi fick spelningar från norska sidan, så var det inte för att vi hade gjort en grammofoonskiva, utan det var djungeltelegrafren. Folk åkte omkring, det var ju inte så ovanligt att de åkte 10-20 mil på dans inte?
- SEM: Nej, som vi sa förut förmodligen var det så också att pionjärarbetet redan var gjort med svensk musik över gränsen. Det var ju så att han hade åkt ganska mycket. Att dom kanske var nyfikna redan vid starten där och så kom det ett gäng till som gjorde något annat. Men det var så att och som du sa att, eller någon annan, vi hade bättre instrument. Det lät lite bättre, därför att det var billigare att köpa instrument i Sverige. Så ofta var det inte bättre musiker men det kanske lät bättre för dom hade bättre högtalare, kunde köpa Gibsongitarer o.s.v.....
- FC: Svenskar har alltid haft ett bra sound, anser vi på den norska sidan.
- IL: Men just det här att det fanns en färdig marknad, tror du att det hängde ihop med att en generation tidigare, det här som Henry representerade hade jämnat vägen på norsk sida?
- SEM: Ja det tror jag. För att den relationen fanns redan, att svensk musik hade etablerats och stod för en kvalite som.....
- IL: Om vi vänder på det nu då och säger: Hur var det när ni kommer in i bilden här, hur var det med norska band på svensk sida?
- SFM: Kan inte påminna mig att det var mycket som fanns.
- RES: Den kan ha lite med förmedling och göra? Att de svenska musikförmidlarna hade beskyddat de sina och de var svårt att komma in.
- IL: Ja det var det jag funderade på.....
- SEM: Ja det är möjligt.
- IL: Nu gick Pelle här, men du säger att under din tid så var det inte särskilt många, under första tiden då.....?
- HE: Det finns ingeni
- IL: Och inte heller i starten? När kom ni in på norska marknaden då ungefär?
- TS: Ja du vet, nu spelade jag i andra gäng innan jag började med Vikingarna. 1964 började jag, då kom jag över. Det gjorde vi nästan omgående för det var ett Arvikaband och det var liksom sug efter svensk dansmusik.
- LS: Vilka var det?
- TS: Nore Ingmans hette de.
- IL: Vad spelade ni för typ av musik då? Spelade ni ungefär samma genrer....

Forts. band 3 A

TS: Ungefär samma som vi, Vikingarna, spelar idag.

IL: Jasså, det var det.

TS: Lite countrysväng var det också.

RES: Det är en sak som är intressant från norsk sida. Vi är i minoritet här så, så det kunde vara intressant och fråga er om varför kommer inte flera norska in på den svenska marknaden? För att vi vet ju att det är väldigt många norska musiker som spelar i svenska band. Varför kom det inga norska över till Sverige och fick spela där? Var det ett slags beskydd från svensk sida?

IL: Ja det är väl få grupper som varit så hårt beskyddade som svenska musiker egentligen, åtminstone på senare tid. Väldigt fast facklig förankring runt omkring det.

RES: Jag vet inte om det är säkert, men jag tror och minns att det var svårt för norska musiker att komma över....

IK: Ja det var det nog, för vi träffade Tor-Ivars, känner du dom?

RES: Ja, ja.

IK: De sa att de ville gärna komma till Sverige och spela, men det var svårt, sa de. De hade inte lyckats med det.

IL: Henry du hade något där som....

HE: Jag tror att de olika förmedlingarna som fanns t.ex i Arvika, att de som hade Folkets hus och Folkets park hade en väldig respekt för förmedlingarna. De ville gärna inte ta musik på något annat vis, de ringde förmedlingen och det fanns ingen liknande förmedling i Norge, så jag tror inte att de hade något emot norska orkestrar...?

IL: Men fanns det ingen möjlighet för att.....?

HE: Det var lättare och få tag i musik, genom att de ringde. För jag vet att det var många norska arrangörer som ringde Arvika musikförmedling. De hade man ju kontakt med och var inne och så....

RES: Oslo musikförmedling, de trodde jag var kommunal men som han sa så var ju den statlig. Och den fungerade ju på den tiden, så för dem har det väl varit naturligt att ta kontakt med den svenska.... Men nu har vi diskuterat väldigt många ting, som gör att de svenska orkestrarna har fått komma in på den norska marknaden och icke omvänt. Så det kan vara en viktig orsak.

IL: Fanns det ingen möjlighet att komma in, med personliga kontakter, i Sverige, om man bortsåg ifrån musikförmedlingarna.

KBN: De jobb som jag har varit inne på, det har varit privata, personer som jag har känt, inte något annat.

RES: Det blir icke den karaktären när man jobbar, jag tror mer som du säger, att.....

HE: Jag tror att i och med att de fick ett kontrakt, då det var påskriv-
et så var det en viss garanti för att de hade musik ordnat.

- SEM: Om vi går ett steg till och kommer in på det här med "hits". Grammfonindustrin, för att gå vidare, för idag så har ju dansband hits, även på vår tid trots att... Jag tror inte de ansåg oss som ett dansband direkt när vi kom med "Fröken Fräken" och "Karlista-töserna". Det var en "grammofonplåt", det var liksom inte svensk dansmusik direkt, utan det var alltså en "hit" som vi då säger. Och i det fallet så tror jag att ni har lättare för och köpa en "plåt" med svensk text än vad svensk publik har och köpa en "hit" med norsk text. Jag tror det är mer motstånd åt det hållet än vad det är hos er.
- HP: Jag talar av erfarenhet. När jag flyttade till Sverige så pratade jag norska: Folk sa, va, va, hela tiden, för de förstår inte alltså, och då blir det till att...
- IK: Värmlänningar förstår väl?
- HP: Aschi
- IL: Men du, det här är intressant, ska vi höra vad du säger Häkon?
- HP: Så när jag flyttade till Karlstad 1979, överallt vart jag kom, va, va. Det gick trögt alltså, man fick lägga om orden för att de skulle förstå...
- SEM: Vi kan ta det senaste exemplet som är verifierat nu då; När ni vann schlagerrfestivalen. Dom var ju tvungna att göra en översättning till svenska för att låten överhuvudtaget skulle spelas. Och den spelas ibland på norska, men ofta gjordes de den med svensk text; "La de svinge".
- IL: Det här är ju ett helt klarlagt faktum detta, att svenskar har väldigt mycket svårare att acceptera norska än vad norrmännen har att acceptera svenska. Man kan bara gå ner på Carl Johan och se i bokhandeln där nere, där är det en hel hylla med svensk litteratur. Gå in i en svensk bokhandel, och får du tag på en norsk bok så tror jag nästan att jag ska betala den åt dig, det är...
- KBN: Vi kan väl ta vår egen grupp. Det är klart att vi har mycket lättare för att se svenska ord, och även förstå de, än vad ni har för att förstå norska ord...
- IL: Ja därför att det är inte lika accepterat i Sverige, det är på det viset, och det är en väldigt svag undervisning i dom övriga nordiska språken i Sverige.
- LP: Men ändå så har vi vana, vi har ju varit i Norge väldigt mycket. Vi undviker ju ändå förmodligen en hel del ord nu och försöker och uttrycka oss klart...
- IL: Ja, men det här är då en speciell grupp. Men det är rätt intressant, för jag noterade... Men just det här då, att du då har verkligen gått över till och tala svenska väldigt, väldigt klart och tydligt. Det vittnar ju då om att man inte riktigt accepterat din norska då till fullo, ens i Värmland.
- LS: Jag har ju vänner som bor här i Oslo, som är svenskar och dom prat-

Forts. band 3 A

- LS: ar ju norska nu. Och jag har frågat: Varför pratar ni inte svenska? Men dom säger att det är samma sak,....va, va, va och sen har dom lagt av.
- SEM: Men jag menar, vi kan bara titta på. Om vi ska titta på plateförsäljningen genom åren. Hur många norska "hits" har vi haft i Sverige? Och så vänder vi på det och säger: Hur många svenska artister har haft "hits" i Norge med svensk text? Det är ganska många. Det är som Ingemar säger att vi har ett motstånd mot norska. Och ni bara tar emot och tycker det är en bra låt och då spelar det ingen roll om dom sjunger svenska eller....
- LS: Hur länge har man lyssnat på svensk radio i Norge?
- FC: Ja det tror jag faktiskt är i alla tider...
- KBN: Först speciellt detta när "Svensktoppen" kom, så blev vi väldigt påverkade efter att Sven-Ingvars kom....
- RES: Det vi snackar om nu, det är klart att "Svensktoppen" har betytt väldigt mycket.
- LS: Jag tänkte bara på språket, för är man van att höra ett språk. När vi ser på TV och det är något norskt program så är det alltid översatt. Och då bemödar man sig aldrig om att försöka att lyssna på det norska språket. Utan man läser den översatta svenska texten. Men just i och med att norrmännen har svensk TV utan översättning, då lär man sig språket på ett annat sätt. Och har man lyssnat på radio sedan urminnes tider, då är det inte konstigt att norrmännen har lättare för att förstå svenska än vad svenskar har för att förstå norska.
- SEM: Och sen har vi ju haft melodiradion så länge. Och det är kalrt att folk, skvalmusik, att man lyssnar på det när man sätter på den radio som spelar musik. För att ibland, även nu idag på Kringkastningen så pratas det ju väldigt mycket. Då kanske dom trycker på P3 istället om dom får in det, för då får dom en massa låtar som dom...
- KBN: P3 har betytt mycket för oss norska musiker, det där med fjärnsyn, P3 och "Svensktoppen". När jag skulle gifta mig, så hade jag dålig råd och sparade för att få en radio för att få höra på P3. För där var det musik mer eller mindre.
- SEM: Köper man en radio då kan man ju lyssna på nyheter och så, men annars kan det ju gärna vara bra musik, och allt vad du vill.
- IK: Om det kommer fram några riktiga norska "hits" så här som "Ljus och värme" det skulle göra mycket det. Du ser, den har ju faktiskt gjort att svenska band har sjungit den på norska eller försökt i alla fall.
- TS: Jo men du såg Aage gjorde en svensk version på den, jo han gjorde en svensk version för att lansera den i Sverige. Han gjorde den inte på norska i Sverige först. Vi var ju med i samma TV-program när han lanserade låten. Och då gjorde han den på svenska.
- LP: Men han sålde väl den plattan ganska bra i Sverige? Men när vi spelar den på radio med honom, så är det den norska versionen.

- TS: Ja nu har man gjort det.
- RES: Men har den svenska publiken varit klar över att det har varit nor-
sk låt från första stund?
- TS: Ja det tror jag.
- LP: Jämför Finn Kalvik och "Lilla vackra Anna" sjöng han inte in den
på svenska?
- LS: Jo.
- LP: Han slog igenom väldigt då, under ett år i Sverige.
- SEM: Det är faktiskt en svensk låt.
- LP: Jo det är det.
- LS: Värmländsk.
- SEM: Men det visste dom inte då, utan man trodde att det var Alf Prøsen
som gjort den. Vad hette han föresten?
- LS: Alstermark.
- KJN: Det där med Prøsen, har ni påverkat av honom?
- SEM: Ja.
- IK: Men du vet om en norrman försöker sjunga på svenska, så låter det
lite norskt ändå. Precis som om en svensk försöker sjunga på norska,
det bryter ju igenom. Så även om han kunde sjunga på svenska, så
låter det norskt. Finn Kalvik, man hör det här norska ändå.
- SEM: Om vi går ett steg vidare. Är det några norska artister som har
blivit stora i Danmark? Jag tror det är mera norska artister som
har haft framgång i Danmark än vad det är svenskar.
- LP: Ja det är möjligt det.
- RES: Nej det tror jag inte. Det jag kan minnas här, men däremot så har
de norska artister som böt i Danmark haft succé där, men inte
någon som har kommit här ifrån Norge för att lansera sig i Danmark.
- SIM: Inte sjungit på norska heller då?
- RES: Nej det tror jag inte. Norska samkväm är väldigt bra på så vis. Så
jag tror inte det går på detta med artister och sådant.
- SEM: Så språket går inte heller alltså? Svenska går ju inte i Danmark,
dom köper inte en svensk skiva?
- IK: Den är en barriär där vet du.
- PN: Men däremot så tar dom ju låtarna, danskarna, men vill göra dom
själva som cover alltså. Det är ju det vanliga.
- IK: Ja alla våra 60-tals "hitsen" som vi hade, vi....

Forts. band 3A

- SEM: Men det är möjligen Afzelius tror jag.....
- PN: Jo, men då är ju han lite halvdansk.
- KBN: Då har vi ju Kim Larsen, han spelade ju dansmusik här i Norge i alla fall.
- SEM: Spelar ni hans danska plattor också?
- KBN: Ja det går väldigt bra här.
- PN: Det gör det? Vem är den största norska ungdomsartisten idag då, alltså rent norskt?
- TS: Det är väl den här Aha eller vad dom heter?
- RES: Ja de är ju världsartister.
- TS: Det är väl den största ni har det?
- SEM: Och så har du tjejen då som var med i TV, vad heter hon? Hon är ganska stor nu tror jag? Vad hände med våran vän i country, han som skriver ganska roliga texter?
- IK: Han är fantomgitarrist också, countryartist?
- PN: Øisten Sunde.
- IK: Men det är väldigt svårt för oss och förstå honom, för han sjunger så snabbt så vi hinner inte....
- PN: Men han var ju inne på att göra en svensk karriär ett tag, men det blev aldrig något av det. Det kanske är just det här att det gick för fort, att vi inte uppfattar riktigt....
- IK: För han var nog väldigt fyndig?
- PN: Ja det är ju fyndiga grejer, mycket av dom.
- RES: Jo, det är det, men han sjunger med typiskt Oslodialekt och så går det väldigt fort. Det är ord som är på dialekt här, så det är väldigt svårt och förstå vad det handlar om.
- LP: Jag skulle vilja fortsätta med Nore Ingmans och lite med stilar på 60-talet och vad som hände. Vart kom du med då? Du sa att ni spelade ungefär samma musik, Nore Ingmans som Vikingarna gör nu?
- TS: Som vi i Vikingarna kan jag säga. Det är mycket likt det. Det är ju en väldig traditionell dansmusik egentligen det som vi håller på med, om man säger så.
- LP: Var i består den traditionen...?
- TS: Den traditionen består ju att man spelar....Det är ju mycket gamla schlagers vet du, som vi tar upp. Fastän vi gör det på vårt sätt och likadant var det det då. Det finns ju så mycket schlagers och det är ju inte bara svensk musik, även covers då, fastän gamla grejer. "Twi light time-svängen" om det här, det var mycket sånt på den tiden. Och den går ju än idag. Ett sådant band som Nore

- TS: Ingmans, de skulle ha kunnat klarat sig ganska bra idag.
LP: Så länge man höll sig borta från jazzen alltså!
TS: Ja, precis.
LP: För det är inte accepterat!
TS: Nej inte som dansmusik idag.
LS: Göran Zetterlunds då?
TS: Ja det var mer, då kom ju den här "Funkperioden" med Chicago, Blood sweat and tears och dom här?
LP: Hade dom kommit först och Göran Zetterlunds kom sedan eller fanns Göran Zetterlunds och spelade....?
TS: Göran Zetterlunds fanns, men de spela också traditionell dansmusik först, men sedan blev....
SEM: Det fanns ju en del trumpetlättar, Ernie Englunds....
TS: Jo det var ju just då i den svängen då var Göran i trumpet svängen.
PN: Sedan hade de en väldigt svängig sångare, Tajfe. Vi lyssnade ju på en hel del av hans låtar nu på radion. Han var betydligt bättre än jag trodde. Det är faktiskt riktigt bra mycket utav hans grejer.
TS: Han hade framför allt en väldigt utstråling, det var verkligen en kille som gav järnet som sångare, det ser man inte ofta idag. Men han drog sig inte för att hoppa upp på ett kabinett och sjunga. Men han bjöd på grejerna, det var ju en väldigt rolig tid alltså. Men det var ju... det gick bra i Norge alltså och i Norrland.
SEM: Det var en vokal.... vad ska vi säga, swing, inte swingmusik, men du ska tänka på "Peter och Frida" och det här och det är ganska svängande musik då och lättdansat....
IK: Han sjöng mycket sådant då....
TS: Men det var den där Zetterlundsperioden då när jag var med, då var det liksom Tom Jones-svängen och det här var också då vet du, den där typen utav musik. Det gick ju bra på sina ställen, men det fanns ju ställen där vi spela där det var 500 personer, varav 400 gick hem i pausen, för det var för svårt många gånger.
SEM: Vi var ju också inne i den där "Blood, sweat and tears"-svängen, man svävade ut och blev lite avancerade.
LS: Du berättade i bussen att ibland så kunde en musiker i taget komma in?
TS: Ja det var speciellt i Norge man gjorde sådant där.
LS: Men det var Göran Zetterlunds?
TS: Ja det var på den tiden.... Det var alltså blandning mellan show

- TS: och dansmusik i fyra timmar om man säger så. Det var mycket sådana låtar som gjorde att många stod och spisade då, och tyckte att det var bra.
- IL: Ni hade ingen separat show då?
- TS: Nej det blev det i bilden. Och spelade man på ett ställe där liksom när man börja kvällen klockan nio säger vi och det är fullt, då var det liksom bäddat för att göra någon annorlunda entré då.
- IK: Som föddes då?
- TS: Som föddes då. Det var inget inrepeterat, utan det föddes då liksom.
- LP: Det blir lite grand som när man hör Putte Wickman och dom här som lilar jazz, hälften dansar och hälften står framför scenen.
- TS: Och det var väldigt gångbart här i Norge alltså och göra lite extra, för att dom uppskattarsådant norrmännen. I Sverige så kan man inte göra sådana saker, dom liksom funderar: Vad f-n har dom supit till?
- KBN: Ni har varit inne på svenska sound och det snackade vi lite om. Och jag tycker att många svenska orkestrar spelar väldigt lika när det gäller kompet. Om det kan ha lite med svenska soundet och göra? Basgången, sättet som basisterna spelar på och batteristerna.
- TS: Kompet är ju ganska viktigt när det gäller dansmusik. Och många människor dansar ju efter rytmen.
- LS: Du säger att i Norge kunde man göra lite mer också där, men var det någonting som man nu ville göra och inte kunde göra i Sverige?
- TS: Om man säger så här att: Stunden skapar tillfälligheterna.
- LS: Men du har ju varit inne på att det var roligare att spela i Norge på grund utav dom här sakerna.
- TS: Alltså stunden skapar situationer s.a.s. Man kan ju hitta på grejer som man inte vågar improvisera inte bara musikaliskt utan i allting.
- LS: Men hur upplever man det som musiker, om du spelar i Sverige, om du vet att du kan inte gå ut och göra vad som helst, för då tror folk att, ja ni har supit, ni är inte kloka eller.....?
- TS: Det är klart det är ju lite hämmande ibland. Men det beror, man får inte ta det så, utan vi gör ju ett jobb. Och då får man ta stället som det är. Jag kan säga som i Finland t.ex om vi går över den gränsen, så spelar vi en gång varje sommar utanför Vasa. Det är en söndagskväll, där är alltså 3 000 personer. Och är det 3 000 personer så är det hälften som dansar och hälften står framme vid scen. Och då kan du inte bara spela låtarna rakt upp och ned, utan du får försöka hitta något annat. Då har jag hand om det här med pratet. Det ska ju snackas emellan låtarna och vi ska tala om vad vi ska spela där. Då ger det sig själv, att då säger man ju automatiskt mer än vad man gör på en danskväll i Sverige, för att det ska hända någonting. Eftersom man upplever det som ett enda långt scenprogram. För de som dansar, de ser man ju knappt, för de är ju längst bak de.
- IL: Vad tror du det här kan bero på, att det i Norge är den typen utav publik, jämfört med i Sverige.

TS: De är mer spontana här alltså. Och det som Sven-Erik har varit inne på. De lyssnar på ett annat sätt.

DANSBANDSKONFERENS

Band 3 B

- SEM: ...Att vi krånglar med musiken, men vi kan gärna göra ungefär som Sten & Stanley, Pelle. Dom håller på och jobbar och han snackar, jag menar, dom ändrar inte repertoaren eller vidgar musikviljorna. Men jag tror att dom kanske krånglar mer och hoppar i repertoaren på något sätt.
- TS: Men det kan vi också göra, när vi är här t.ex, fast vi ändrar inte, vi spelar ju vårt spel...
- PN: Men nu är det ju en sak att om man går till Sten & Stanley som ju inte hör till saken på ett sätt. Men danspubliken kan ju i många fall tycka att deras snack och deras kan...
- TS: Det måste ju vara motiverat hela tiden, det får ju inte vara för mycket.
- LS: Nu tycker jag att vi kom in på en intressant sak. Finns det ramar inom musiken som en dansbandsmusiker inte kan överskrida för dansens skull?
- PN: Ja det måste det finnas, men det är ju det som...
- SEM: Folk är ju där för att dansa, först och främst. Sen naturligtvis så känner vi, när dom kommer ner en kväll och säger att dom har valt att gå på Alladin i Stockholm istället för att gå på teater, så är dom naturligtvis förväntansfulla, dom ska ha lite show också. Dom ska gärna få med sig lite lyx också, dom ska känna sig...dom ska få lite ord på vägen när dom går därifrån. Det ska inte bara vara att dom dansar utan man ska nästan få lite kultur också, på sätt och vis. Istället för teatern så fick dom en annan upplevelse som kanske var lika mycket värd för dem.
- LS: Men jag tänkte lite grand på att som dansare, om jag går ut och dansar, om orkestern talar om för mig att takten går dunk, dunk, dunk, dunk, dunk, att dom nästan blir övertydliga, så kan jag som dansare uppleva det som lite tråkigt. Hellre att man skulle vilja att dom lekte med rytmen, givetvis hålla takten och tempot hela tiden. Men att våga leka lite grand med rytmen inom den takten som man spelar i.
- IK: Det går säkert lättare i Norge också än i Sverige. Alltså på många ställen i Sverige så är man ju väldigt trångsynta när det gäller...
- IL: Dansar man bättre i Norge än i Sverige? Finns det någon skillnad där? Uppfattar ni som står på estraden....?
- IK: Det här var inget generellt, det är väldigt olika på olika platser i Sverige också. Men på vissa ställen som vi upplever som tråkiga, så kommer de fram och klagar så fort vi inte spelar precis som.... de ska nästan kunna texten till låten också. Annars kan de inte dansa.
- IL: Ja, vi kanske ska bryta där?
- LS: Hade du en fråga först bara kanske?
- NA: Som jag har sagt förut till dig, så arrangeras det resor från Norge,

- NA: även här inifrån Oslo faktiskt. Jag har varit med sådana fotbollsturer från Björkelangen så jag har varit med till Sandgrund bl.a. Jag har varit på Sandgrund 3-4 gånger och dansat och jag vill säga att det är inte så väldigt spännande att dansa med en svensk jante som bara går hela tiden, som icke kan svänga någonting. Och det är det jag har emot svensk populärmusik, att de går bara i samma spår. Om jag ska säga något negativt om det, så är det bara det. Tänk om du har en trummis som vågade göra lite utvikinigar i rytmen. Så är det i Sverige, det kan vi väl i alla fall säga, inte överallt. Men det är väldigt farligt och ge sig ut på några övningar. Du är musiker vet du, och du är rytmisk. Jag vet att du är en hejare på att dansa, det har jag hört talas om, men du får tänka på allmänheten som är ute, de är beroende av takten det vet du ju. Men då får det ju inte vara några utsvävningar, för då trampar de fel alltså. LS: Men ni väljer alltså då, att spela så att vem som helst ska höra takten? TS: Ja det är ganska viktigt. SEM: Sen finns det naturligtvis olika dansband. Jag vill bara säga, att om du säger det här, jag menar på den tiden, jag skulle vilja börja om från början här. Jag tycker t.ex. att Lasse Stefans idag, dom tycker jag representerar, dom har kanske en liten repertoar vid sidan om det här som är ganska vanligt. Dom har lite låtar som jag upplever att det svänger om, senast den här: "För nere på söder", då buggar folk, det finns sådan svensk musik också. Jag menar Vikingarna kör även bugmusik, kanske inte så mycket på platta, men en danskväll..... TS: Det ska ju innehålla lite av varje. NA: Det var ju inte kritik mor er. Det är mitt angrepp mot svensk populärmusik jämfört med den norska, att den sist nämnda mera spännande, kanske i komp.-sektionen. TS: Massan är det som det handlar om. LP: Det är bara publikanpassning, ibland så tycker jag att vi publikanpassar oss till döds alltså. LS: Det är ju bra, man ska ju inte spela över nivån på folk, men samtidigt så kanske man håller ner dansnivån också, genom att man inte vågar att gå ett steg vidare, jag vet inte. IK: Det tror jag att vi inte gör i alla fall, för att vi är ju väldigt flexibla. Vi försöker väl se vad som passar just den kvällen, för jag tror det skvalas överallt också på ett annat sätt. Det är kanske att vi har melodiradion, det kan vara bra ibland, att inte få för mycket musik överallt. TS: Jag funderar på om man ska spela eller man ska vara tyst! LS: Ja vi tar ett break. IL: Jag tycker att det var ett väldigt bra möte igår faktiskt. Det

Forts. band 3 B

IL: sprutade ut olika synpunkter och ideer och framför allt så börjar vi få en någorlunda bild utav det här oerhörda komplexet som det här med dansmusiken i "Gränsland" på båda sidor om gränsen utgör. Idag skulle vi försöka att strukturera upp det här. Så att vi hade kanske tio stycken huvudproblem som vi skulle kunna utgå ifrån, och se om de skulle kunna ligga till grund för fortsatta undersökningar eller åtminstone tio stycken frågor som hela tiden skulle kunna finnas med.

Nu har jag försökt skriva ner några av de frågor som vi ställde upp. Vi kan väl ta och granska dem, stryka de som vi inte tycker ska vara med eller också kan vi sätta lite mera kött på benen, kring frågorna.

Och nu har vi ju Per-Erik som frisk och fräsch förstärkning, så att allt det som vi pratade av oss igår och som vi inte har någonting mera, det kan Per-Erik nu lägga ytterligare till. Det är därför som den första frågan är: Svenska etermedia, norsk publik? Och där kom vi efter mycket diskussioner fram till att det är kanske på det viset, att svenska etermedia har gjort mera för svenska dansband än vad norska etermedia har gjort för norska dansband eller dansmusik? Och eftersom det då finns en högre lyssningsgrad på norsk sida utav svenska etermedia än tvärtom, så måste alltså det här påverka norsk publik? Är det så Per-Erik?

PEN: Ja, det tror jag.

IL: Finns det några undersökningar som visar det här, i vad mån som man lyssnar på norsk sida, lyssnar på....?
För det första; är det så att svenska etermedia ställer upp mera för svensk dansmusik än vad norska etermedia gör för norsk dansmusik?

PEN: Det vet jag inte, det kan jag ingenting om.

IL: Hur är det med lyssningen på norsk sida, finns det undersökningar som visar att man lyssnar mera eller är det här en känsla som man bara har?

PEN: Jag vet inte om det finns några undersökningar. Jag vet bara att vi har väldigt många norska lyssnare och vi får ett gensvar från publiken. Och det visar sig att vi har många norska lyssnare på P3 framför allt, och jag vet ju också att de flesta hotellen i Norge har ju P3 som en av kanalerna på internradion på hotellen. Den erfarenheten har jag.

Vi ser folk som reagerar, skriver till oss och de deltar också i tävlingar en hel del. Vi har även danska lyssnare, men vi får inte samma gensvar från dom. För dom har en egen bra P3-kanal t.ex eller en egen musikkanal som dom lyssnar mycket på. Det är södra Sverige, det har t.o.m varit så ett tag att många skåningar har lyssnat på den danska musikkanalen.

IL: Vi talade just om det här igår. Vem var det som hade pratat med... var det Harry som berättade att han igår, hade han träffat några danskar? Och då hade han nämnt att han satt med i ett seminarium, där det var representanter för Sven-Ingvars och Vikingarna, sa han. Och dom människorna ifrån Köpenhamn, dom hade ingen aning om vem dessa var.
Och medan man däremot kan komma hur långt in i Norge som helst och där är det ett begrepp, så tar du dej inte tvärs över Öresund.

- FN: Det beror på vilka människor du möter också? För det är klart att det finns ju norrmän också som kanske inte har någon aning om, inom vissa etablissemang så tror jag inte de känner till detta.
- TS: Danmark är ingen marknad överhuvudtaget när det gäller dansk dansmusik.
- IL: Det är det inte.
- IK: De tar svenska "hits" och sjunger in dem med ett dansband.
- IL: Vad tror ni att det beror på det här med det svaga intresset i Danmark?
- PEN: Det är nog anknytningen till kontinenten, dom har en helt annan musikkultur, dom har det tyska utbudet t.ex.
- IL: Ja detta här sa vi precis igår men...
- IK: Jo, men de har den typen av dansband i Danmark som vi har i Sverige, fast de sjunger på danska. Det är inte värst internationellt. I Tyskland tror jag inte de har sådana band, det har jag svårt och föreställa mig.
- IL: Den här tyska tangotraditionen då?
- KBN: Hur är det andra vägen med danska band i Sverige, tar ni emot dem?
- TS: Båra popsidan, Kim Larsen. Och jag tror inte att de har så mycket dansband i Danmark, för de har inga ställen och spela på, för de finns inga folktoppar i Danmark.
- IK: Jag vet inte jag heller, men jag hörde någon som sa...
- TS: Jo det finns, det gör det. Det finns även i Tyskland, James Last t.ex. De bygger på en annan basis, folktopparerna finns inte. Sverige och Norge har folktoppar och Finland, västra Finland.
- IK: Jag har träffat ett sådant där dansband i Danmark i alla fall en gång.
- TS: Jo det finns.
- IL: Det var det enda turnerande dansband som...?;
- IK: De heter Kjell någonting. De hade väl alltså spelat in "Säg inte nej, säg kanske", "Fläckan med hårbandet" och en massa sådana "hit-tar" som vi har haft.
- IL: Men kan det här vara en hypotes som vi ställer i alla fall, satt under diskussion. Att svenska etermedia har spelat en väldigt stor roll för svensk dansmusik i Norge?
- RES: Det skulle vi i alla fall kunna ha som ett diskussionsunderlag. Finns det ett "Värmlandssound" och i så fall hur är det beskaffat och vad är det som har skapat det här? Under diskussionerna här så kom vi igår fram till att det måste finnas någon form av "Värmlands-sound" för alla talade om det? Ja det låter som de och de...

RES: Vi var inne på det där med kompet igår. Det finns väldigt många

Forts. band 3 B

- RES: svenskar, inte för att jag vill säga något galet. Men det låter väldigt lika många av de svenska banden som kommer nu. Om det kan vara något där?
- IL: Pelle du sa någonting igår att du talade om utslätning, men också då likformigheten i någon form?
- PN: Ja det var väl att vi enades om att det var likformighet. Men det här med "Värmlandssoundet", visst har det funnits det och det finns. De är alltså en viss typ utav "Snällmusik" som har blivit "Värmlandssoundet". Men det är ju också så här, att det finns någonting som kallades förr, jag tror inte att det finns idag, men tidigare så kallade man något för "Värmlandsbas". De är ju det som du är inne på, att det är ju kompet alltså som....Värmlandsbas pratade ju alltid stockholmsmusikanten om.
- PEN: Men inte finns det något specifikt "Värmlandssound" idag, det tror jag inte. Det kanske har funnits en gång, det är möjligt att Sven-Ingvars bildade skola lite?
- PN: Det var det vi pratade om igår.
- PEN: Men däremot så tror jag att den här språkliga intonationen kan bidra till att folk tycker sig höra ett speciellt "Värmlandssound", men det är snarare språket än musiken.
- IL: Du menar att det då lika väl skulle då finnas ett "Gotlandssound" och ett "Skånesound" idag?
- PEN: Nej det tror jag inte, eftersom vi hade så oerhört många orkestrar och fick en sådan uppmärksamhet tidigare från Värmland, jag tror inte att....
- IL: Men ta nu dom här skåningarna då som accepteras sjungande skånska, Wiehe, Afzelius, Andersson och hela gänget.
- PEN: Men dom är inte lika, inte så värst lika, mer än att....
- IL: Jag tänker just på dialekterna, att språket skulle vara....
- PEN: Men jag tror att "Värmlandssoundet", det är något som är historia idag, det är möjligen så att folk fortfarande då kan härleda något "Värmlandssound". Det är inte "Värmlandssound" längre, utan de är snarare att intonationen, att det hörs att de kommer ifrån Värmland när de pratar och kanske sjunger.
- IL: Men när du säger att det fanns ett eller att det inte finns ett "Värmlandssound" idag, fanns det ett "Värmlandssound" tidigare?
- PEN: Ja det tror jag, på 50-60-talet.
- IL: Och vari låg det, låg det i arrangemang, låg det i instrumentering, vad var det som gjorde det? Det där med snäll, det kommer du tillbaka till ofta....?
- PN: Ja, det möter jag i min verksamhet ofta att man ska ha "Snällband". Det finns ju även en fortsättning på där vi var förut, som har förvånat mig, just det här med Danmark. Att man har aldrig precis som sagts här, visat intresse för våra band. Men just de senaste månad-

PN: erna så har de varit en hel rad förfrågningar just från Danmark, Bornholm och sådana ställen. Nu kan de ju ha med svensk turism och göra det där, det vet man ju inte. Men det har aldrig under dom här många åren vad jag vet varit någon som har frågat, utan det är som killarna säger: Att man har kört "cover grejor" där nere. Men just nu så är det faktiskt ett stort intresse t.o.m för Sven-Ingvars där.

PEN: Men Pelle, när vi pratar om "Snällband", det kan du ju hitta på andra platser också i Sverige. Thorleifs är ju ett "Snällband" t.ex och Lasse Stefans och Curt Haggers och många till dom som ingår i Balda-kinkenkedjan kan man väl säga. De som spelar mycket hos Balda-kinen-kedjan de kan man i 75% i alla fall, säga att det är "Snällband".

PN: Men tror du att det kanske, en fundering, att det är dom här sång-solisterna i de värmländska bandena, att det har fastnat, för att dom är ju egentligen profiler. Om man tittar på Sven-Erik då först och Stefan Borsch och Christer Sjögren som kommer efter honom, Sten Nilsson, alla dom här, de är ju så att band, tycker jag i varje fall, och det har vi också pratat mycket om. Band som inte har en dukting sångare dom kan alltså, de kvittar hur mycket plator dom gör, så blir det aldrig någon succé om man inte har en dukting sångsolist. Frågan är om det inte är rent av där det ligger, tror du inte det?

PEN: Jo, men där har du profilen och sen, det har du på samtliga fyra, det är ju fyra duktinga sångare, sympatiska människor också. För det går ju fram över scenkanten, plus att dom alla har, det är ingen som skäms över sin värmländska intonation, den finns ju med. Sven-Erik som har sjungit så mycket på värmländska dessutom.

IL: Ingvar du säger snäll, du säger sympatiskt, håller vi på då och bygger upp en slags positiv bild att det är den här snälla hygg-liga, beskedliga, vänliga dansbandsprofilen som går hem i Norge, är det så?

LP: Ja, det är typiskt för hela genren den är ju hygglig och snäll och väldigt mycket i mitten speglar en smal musiksmak hos en bred all-mänhet.

IL: Men visst talade du också om vilka typer utav band som finns i Norge, att den här typen av band inte är så vanliga i Norge, och kanske därför så är det inte någon marknad på den svenska sidan. Varför blir det inte en kopia av dessa band i Norge?
AV: Det var ju det. De var en väldigt böjla särskilt på Hedemarken sär-skilt i början av -60-talet.
IL: Men har dom försvunnit i Norge?

FC: Det finns en del band som spelar, som Vikingarna och Sven-Ingvars. AV: Men det är inga riksband som jag ser det alltså.

FC: Nej.

AV: Det blir aldrig något riksband utav det.

PEN: Men det kan vara en kommunikationsfråga det här.

TS: Du hörde vad Syvertsen sa igår. Han pratade liksom på det som han upplever som arrangör, skillnad på svenska och norska banden. Att svenska dom tar inte pauser till och till och dom förlänger inte

Forts. band 3 B

- TS: pauserna, dom är snyggt klädda och propra. Dom ställer in bra ljud och allt det här. Där upplever ju han skillnaden på svenska och norska band. Det är lite mer disciplin på svenska band tyckte han. Men det måste ju finnas norska band som det finns disciplin på också, eller hur? Men det är väl så att många svenska band tror jag fungerar så här. Ska man leva på det här som musikanter och ha det som yrke framför allt, då går det inte att bära sig åt hur som helst, för då är det kört alltså. Det är ju det som är A och O, för det är ju ett arbete.
- AV: De är en stor skillnad mellan Norge och Sverige för ni ser på det som ett jobb, som ett heldagsjobb. Så var det när vi jobbade alltså. I Norge var det ströjobb alltså fredag, lördag och söndag.
- LP: Jag funderar också på om det kunde ha varit så, vilket vi antydde lite grand igår. Att det fanns mycket fler gäng i Sverige än i Norge, vilket gjorde att i Sverige har vi hela tiden haft en köparens marknad. Men med en stor konkurrens mellan orkestrar, det gäller att anpassa sig, att vara arrangören till lags, för att få mera jobb.
I Norge har man då haft lättare att få jobb, därför har man kunnat "burit sig åt" hur som helst.
- PN: Men sen är det väl också skivindustrin, om jag går ut lite ifrån det här. Men just det här som vi har varit inne och nosat på, det är ju trots allt så att det som då fanns som "Värmlandssound" förut, det slätas ut genom att det sitter då samma producenter som jobbar med de här stora bandena. Och dom tycker naturligtvis att de gör olika så där, men det är ju väldigt svårt och göra.
Sen blandar man ihop, jag såg en platta nu, Lotta Engberg och Lasse Stefanz, en platta som går upp på "Svensktoppen", det är ju artister som normalt inte hör dit. Men då kan man säga: Att dom tillhör Berts hus. Rätt som det är så kommer då Sven-Erik med Kicki Danielsson och....
Jag tror att branschen som sådan är ute på lite farliga vägar.
- AV: Vad är en verklig bild av ett värmlandsband? Är det det som ni gör på dansstället, eller är det det som ni gör på plattor? Det som man gör på skiva är det; något som ska vara det man gör på dansställen eller är det något i sig själv? Är det två olika saker, eller är det en och samma sak? Och vad gör en producent åt det här?
- IK: Det är inte några olika saker det inte, det är samma, fast det är klart på en danskväll på fyra timmar så blir det blandad musik, det är givet.
- AV: Men du sa igår att du hade något olika, där ni hade spelat på lokaler som hade en antydning till blås och sådant där, som kanske inte fanns på skiva från början.
- SEM: Det var just då de.
- AV: Men såg du det som att det var skivorna som skulle motsvara det som spelades ute till dans, eller var skivorna viktiga i sig själva?
- IK: Ja du, det där var svårt att svara på de.
- PEN: Men nog var det viktigt för er att göra en skiva, så att ni bearbetade det mera än vad ni kunde göra när ni spelade ute? Så det blev ju

- PEN: lite fylligare där när ni hade Lasse och Co som fyllde upp.
- IK: De första skivorna vi gjorde, då var det ju bara gitarr, gitarr, bas och trummor.
- PEN: Jo, men man kan ju spåra, det var ett sätt att visa en form av utveckling, genom att ni gick ifrån ursprungsgruppen till att fylla på med en del studiomusiker och ni fick ett bredare sound då.
- SEM: Här tycker jag man ska fråga Ingvar? Hur kom det sig att man gör en introduktion ungefär som "Min gitarr". Därför att "Min gitarr" är klassisk idag? Hur kom du på introduktionen till "Min gitarr", vart fanns den? Fanns den involverad i bakhuvudet någonstans och var kom den ifrån?
- PEN: Det verkar vara en lättare fråga!
- SEM: För den måste ju ha kommit.....var kom den ifrån? För introducen till "Min gitarr" är lika viktig som låten i sig.
- IK: Influenser kallas det väl?
Om det kom ifrån westernmusik eller också från en tysk sångare som hette Freddy, som gjorde mycket sådana här med gitarrkomp, en väldigt enkel musik. Jag hade en kompis som var heltäand på tyska skivor som hade massor, spela för mig. Det kanske kom därifrån? Jag är inte säker.
- PEN: Får jag slänga in någonting här Ingvar. Jag kom på när du sa ett ord här, och det är att: Norge har ju haft en annan musik, vi har haft countrymusiken, hade den mycket tidigare och den är mycket starkare i Norge än vad den är i Sverige överhuvudtaget. Så att ni har haft, det är vad jag ser utifrån och det kan vara helt fel. Men jag inbillar mig att countrymusiken i Norge har fyllt en del av de behov som vi i Sverige har fått genom dansmusiken. För Norge har en klart mycket bättre kunskap om countrymusiken än vad Sverige har.
- IL: Är det så?
- AV: Det var en väldigt speciell miljö som togs upp. Och det blev en slags livsstil också.
- PEN: För delar utav den här musiken som är country, den finns ju i dansmusiken i Sverige, det är ju en countrybetonad musik mycket utav den. Jag kan tänka mig att ni fått den musiken fast det har varit country och inte dansmusik.
- SEM: Ofta när vi spelar i Norge så sa vi ju så här lite skämtsamt för att lägga oss rätt till i Norge. Ni är ju före med allting, den här storebrors mentaliteten, då sa vi att:Country blev populärt för fem år sedan, alltså country drog igenom ungefär 1975, så att det började bli lite stort i Sverige. Det har ju varit populärt i Norge i 20 år tidigare.
- IK: Det finns väl värmlänningar som hävdar att countryn kommer ursprungligen härifrån. Om det är utvandrare till Amerika och utvecklades där...
- PN: Tillbaka till det här med soundet. Jag kom att tänka på, jag sat

Forts. band 3

PN: och lyssnade på radio för något år sedan. Det var någon sorts tävling där Göran Fristorp tävlade mot någon annan. Och då spela man en låt med gamla Öjwinds, den här som gick som signatur till "Min soldat". Jag tror att det var Kersti Adams Ray som hade det i någont program. Men så säger han: Det där det är typiskt Öjwinds. Alltså han "haja" till, det var alltså en gammal låt. Så att han tyckte att det var typiskt Brunos gitarr, i den här låten. Precis som Sven-Erik var inne på med soundet med "Min gitarr". Det är kanske så här vet du, om man tittar lite mer allvarligt på det där, att vi kanske är mer rätt, vilket i och för sig är tråkigt. Att det var mer värm-landsprofil förut på musiken.

Och det var ju samma att dom här första, då var det inte sångarna i dom här bandena, nej det var bara gitarr, wikingboogie och det där. Det var liksom första delen av 60-talet, då fick man ju inte göra plattor, men sen kom den här typen. Och det var alltså instrumental-låtar då.

IL: Nu tycker jag vi går vidare till den här frågan också!

AV: Vad är det som definierar ett sound? Du ska se att det är nog "Värmlandssoundet" som är det förnämsta vi har, det kan vi icke definiera. Du säger att det där med kompet, med basen eller andra ting som mer ger ett sound. Är det bara låten, är det bara klangen vi hör, klangen vi vill höra? Eller är det något som är rytmiskt eller melodiskt och som du säger språkligt som blandas samman?

IK: På många låtar som vi spelar in då. Då hade vi en dämpad gitarr och kompgitarrer på oss i något. Det var inte så mycket annat och så sång till det.

IL: Men hade inte andra band i Sverige resp. Norge det här också då?

LP: Nej.

PEN: Men du kan ju säga så här: Idag så finns det ett dansbandssound, där du tar bort eliten, om du tar bort Vikingarna som ju har sin ljudbild och Sven-Ingvars som har sin ljudbild. Om du tar bort Thorleifs och några till som har en egen musikalisk profil. Men går du snäppet under det, så låter oerhört många orkestrar exakt likadant. Och ibland så är du trött när du lyssnar på skivor från olika dansband. Att det här kunde, det spelar ingen roll vilket namn det står på grammofonskivan, för det har kunnat varit vilken orkester som helst. Och där har du ett sound som jag tycker är, det har en negativ klang, eftersom dom inte försöker hitta egna vägar, utan dom, som ni var inne på förut, har en utslätad ljudbild som är oerhört snäll och som inte.....

HE: Just det här att det låter lika, medan jag tar min orkester som inte är med nu, och så kan vi ta Elwins, Rolf Hülpers som alla är med, så låter de så. Men det kom väl med Cool Candys, dessa började väl med detta här och det slog. Men om vi tar vår orkester, om vi har t.ex spelat i Uppsala, det går hem. Varför kan de då inte ta en orkester ifrån Stockholm då som är närmare om nu alla orkestrar låter lika?

- HE: Och de som spelar samma låt och skulle ta och göra en väldigt till-
krånglad bakgrund, svåra långa öppningar med "saxar" och så. De
skulle inte alls gå hem. Och i och med att det är enkelt, så blir
det väldigt lätt dansat och det är ju väldigt viktigt för en arran-
gör som om danspubliken tycker det är lätt dansat för dem.
- PEN: Jag kan säga så här att vi får ju väldigt mycket grammofoonskivor,
nu har det ju ökat då med dansbands eller dansbandsmusik med många
unga nya band. Och det jag saknar, det är att de flesta inte för-
söker hitta en egen profil, utan låter som alla andra. Och om jag
nu ska komma ett snäpp högre så dom låter som alla andra och det
är OK då, det är garanterat att få jobb runtom i Sverige.
- HE: Det är en väldigt säker stil om man säger så.
- PEN: Men då innebär det att de kommer att få befinna sig, de kommer att
inget, har ingen egen profil.
- LP: Det tycker jag också är synd och samtidigt så tror jag att ett dans-
band ska ju höras levande egentligen. Det vet ju vi som håller på
med det. Folk är ovana att vara i en studio, det blir fel när man
kommer in i studio, man förmänskar sig själv, man spelar bara på
säkerhet. Är man då inte så fantastiskt bra från början, så kanske
man blir dålig när man kommer in i en studio. Sen så kommer då sam-
ma producerer som vi pratade om och jobbar med det här. De skapar
ett likartat ljud, och sen då försöker man låta så, därför att man
vill att skivan skall slå.
- Men jag tror att är man ute och lyssnar på varje enskilt band så
har dom ett väldigt unikt sound för just det bandet, även om det
inte märks för den som står utanför och tittar på. För dem så låt-
er det kanske lika. Men för bandet, den trummissen har speciellt
ljud i sin "kage". De mickar den i en speciell mick, en speciell
mixer i ett speciellt förhållande till alla dom andra instrumenten.
Och frågar någon i Arvika vilken skillnad det är mellan Per-Runes
och Per-Roberts, så vet alla i Arvika som då är intresserade av
dansmusik, att det är en fantastisk skillnad. Men frågar man någon
annan någon annanstans som inte vet något om dansmusik, så hör de
inte skillnad överhuvudtaget.
- PEN: Men jag tror, där har du ett sound i alla fall.
- IL: De här med arrangemangen då, vi nämde igår här att, de påstods att
Sven-Ingvars låter inte likadant på samma låt nu som man gjorde för
25 år sedan och då säger alla samstämmigt: Att vi försöker ju hela
tiden och sträva efter att låta precis på det sätt, dels som vi låt
på skiva när hitten kom dels som vi har låtit. Men mot detta då,
så säger, det var väl Arvid som sa: Men Ni låter ju inte lika, ni
måste ju ha påverkats utav olika saker under årens gång.
Är det medvetet eller omedvetet, de här var då så en fråga som vi
tog upp igår. Är det någon som har kommentarer ytterligare till det?
- TS: Sven-Erik hade ju svar på det igår.
- SEM: Vi talade om röster och vi talade om att det t.ex gjordes en inspel-
ning med pianist och Ingvar är ju inte pianospelande utan han spelar

Forts band 4 A

- SEM: ju alltså dragspel. Jag tror att varje artist har en strävan idag att låta, har en artist en hit, 60-tal eller 70-tal så har han en strävan efter att uppfylla det kravet som publiken förväntar sig. Åker den artisten ut så vet publiken att man hade en hit, vem det nu var, och jag tror att artisten vill uppfylla det kravet som publiken har och ligga någonstans i närheten av originalsoundet. Men sen kan det ju vara så att det har förflutit 30 år eller 20 år.
- IL: Det är icke så att man strävar efter att anpassa det till vad man tror är.....? De här var väldigt tydligt här om dagen. Jag som då är inne på tredje generationens "Tennessee Waltz". Först kommer då den ursprungliga jättehiten någon gång omkring 1950-1952 eller någonting sånt och det var då någonting som man lyssnade på och det var ju toppen, och jag köpte skivan. Sen kommer då Alma Cogan och så är det en helt ny hit. Nu hörde jag, vad är det 20 år efter Alma Cogan snart, så är det en ny "Tennessee Waltz" på gång, alltså den tredje generationen.
- SEM: Om hon hade levat, hade fått åkt ut på en turné på sin tid, så tror jag inte hon hade ändrat arrangemanget. Utan jag tror den som har förmånen och leva i sin egen tid, originalversionen, är det publiken alltid strävar efter och det tycker jag är ett kvatitetstänkande som vi aldrig ska ifrågasätta hos publiken. De förutsätter att, om Elvis hade åkt runt i.....
- IL: På parkerna i Sverige?
- PEN: Ta Bill Haley som gjorde det i så många år med Rock around the clock.
- SEM: Folk väljer originalet först och främst, men okey om inte originalet finns så får man väl hålla till godo med kopior här och där. Men finns originalet någonstans så....
- LS: Jag har en fråga som har anknytning till detta. Vi har nu pratat om publiken som styr musikerna och ni har nämt att publiken vill ha viss stil och arrangörerna också för att det ska komma publik. I hur hög grad är det publiken som styr hur musiken ska låta och tvärtom? I vilken hög grad är det musikerna som bestämmer hur det ska låta?
- LP: Jag minns det där väldigt tydligt när man höll på och träna in låtar i dansbandet. Någon kommer med ett förslag till en låt och så säger man bara två, tre andra i orkestern genast säger: Nej den passar inte! Och det tar man helt förgivet, nej det gör den inte. Den där är nog liksom lite för punkterad där just, o.s.v. Jag tror att vi dansband själva väldigt mycket styr det där, utifrån vad vi inbillar oss är vår kännedom om vad folk vill ha. Man får ju publikreaktioner när man spelar, det får man ju väldigt mycket, men man får väldigt få muntliga reaktioner tillbaka. Man kan få om de kommer fram efter kvällen, det där var bra eller så och så. Men inte någon som kommer fram och säger: Varför spelade ni inte så, och den och den låten, den här låten som ni spelade.....så kommer folk aldrig fram och säger.
- SEM: Det där har väldigt, vi talar över gränsen nu. Vi har ett avancerat arrangemang på en låt som heter Deep purple. Och om vi spelar Deep purple i Sverige med saxbesättning, två saxar och..... så är det ingen som reagerar, i Sverige alltså. Ungefär som att de tycker att

SEM: det här är besvärligt, det är ungefär som en utfyllnad en danskväll. Men om vi spelar den i Norge, så kommer det plötsligt människor fram och säger: Vem gjorde arrangemanget? "Vad bra det var". Det är en väsentlig skillnad det.

IL: Har du någon förklaring till detta?

SEM: Det har vi ju talat om, att Norge har ett vidare musikspectra än vad vi har i Sverige, hos danspubliken. De lyssnar på mera olika slags musik.

LP: Jag är väldigt intresserad av det här hur det kommer sig att vi som musiker är så helt övertygade om att det här passar inte och det här passar.

TS: Vi har fel ibland också.

IK: Vi har sådan tur också att vi tycker om samma musik som publiken i bland och då är det ju frid och fröjd.

SEM: Vi har ju plockat ner det här begreppet alltså, att spela jazzmusik då. Vi har ju två saxofoner då om vi vill, men det har ju visat sig att det är inte populärt. Det enda vi gör idag är väl "Splankie", gamla hederliga "Splankie" då. Och man ser då i Sverige om man spelar "Splankie", det sprider sig orolig stämning på dansgolvet. Men i Norge är det tvärtom alltså. Kan dom spela "Splankie" alltså? Då höjs man nästan, då är dom duktiga musikanter ungefär. Det är en väsentlig skillnad tror jag.

HF: Det är väl så att överallt så finns det ju grupper som spelar jazz, om det är mera i Norge än i Sverige det vet jag inte. Det finns ju grupper på en, två, tre och fyra, som har lite speling och då kan en tänka de att de går ut. När det är morgendans går de säkert ut och dansar och gläds åt att de får höra "Splankie". Annars tror jag inte att, vi säger vanlig danspublik som inte musicerar eller spelar något instrument, de tror jag har svårt för att komma och säga att det var bra, vilka har gjort arrangemanget på "Splankie" eller så. Men de som frågar vilka har arrangemanget, de är sådana som sysllar med det, för det finns det ju kvar både i Norge och i Sverige.

SEM: Jag vill alltså komma till kärnpunkten att som populär dansorkester har man alltså en, det är inte bara att du ska riva av det som är populärt. Utan du har alltså med dig i ryggen ungdomen och dess dansmusik. Du måste ju ha moralen, du måste tänka så här, att det här ska leva vidare. Det är inte vad jag sysllat med idag, utan du måste alltså tänka dig att ska vi ta vidare till en annan generation och inte bara tänka att det här ska vi ta vidare till en annan generation också, leva vidare, tycker jag. Och det arvet, eller jag menar som kulturarbetare måste du ta den här utmaningen. Det jag sysllar med idag är populärt, men för att överleva så måste jag ta en kontrovers någonstans i tiden och utmana ödet eller vad det nu heter?

IL: Tror du att det här är en allmän syn, eller är detta nu, ni är så eta-

Forts band 4 A

IL: blerade så ni kan kosta på er och tänka på det här viset?

SEM: Inte bara de, utan överhuvudtaget, eftersom vi nu har talat om musikanter i alla tider, så har musikanter alltid tagit det här ödet i sin hand. Dom har testat framtiden lite grand. De har Henry också, även om någon säger att vi anpassar oss till tiden, så har vi alltid lagt ett arrangemang som var lite främmande för publiken och som kanske upplevdes som nytt eller jag menar, vi måste alltid, som vi sa igår. Vi måste sträva efter att den mekaniska musiken inte får överta rollen från den levande dansmusikanten. Utan där måste vi göra i någon form av markering.

IL: Jag har dragit fram en fråga till här. En fråga som det finns många aspekter på, som har andra frågor också: Olika publik, finns det en typisk norsk resp. svensk danspublik och hur påverkas repertoaren inför det här. Den frågan ställde väl Leif här också, påverkar publik eller repertoaren? Vi sa att det väldigt mycket då på den norska sidan och jag har några frågor här som berör olika danstraditioner. Vi har talat om de här att i Sverige är det pauser efter två danser, damernas och i Norge dansar man hela kvällen och allting sånt där. De här vet vi att det finns, olika traditioner och det finns olika publik. Har vi några kommentarer ytterligare som vi tror vi inte har täckt upp igår omkring det här?

PN: Det är ju en sak det om man tar fasta på det här med olika publik och som ju är väldigt viktigt tror jag för band. Jag vet på den tiden jag själv turnerade så träffade jag Ingmar Nordström och då pratade vi om det här. Ja det vet du Pelle sa han: "Att om vi inte har hittat våran publik på de första 40 minuterna, då är kvällen förstörd. Det är ju en danskväll, det går ju inte och gå in för ett band om det nu är, man vill ha typiskt en viss form för dansen, och köra tvärs emot det. För då förstör du ju gemytet på kvällen och det där gemytet det har också då kommit tillbaka till det här snäll o.s.v. Men det är ju det som skiljer tycker jag, plattvändaren mot ett band. Att man får ett samspel mellan publik och orkester. Jag tror att det är någonting som vi inte pratat om igår. Det är väldigt viktigt att man har den här responsen, det tror jag.

SEM: Svenska och norska, jag menar om det finns dansmusik i Norge och vi åker över gränsen, det är ju så vi accepterar inte norska språket att man sjunger på norska, där är det ett väldigt stort skiljetecken. Kommer man in över gränsen i Norge och sjunger på svenska så är det accepterat, om man har sin repertoar. Och man behöver inte ändra den, man åker över gränsen och spelar precis som man gör i Sverige och norrmännen tycker att det här är bra. Men en norsk dansorkester som ska över till Sverige måste alltid anpassa sig på något sätt till svensk marknad. Det finns ingen så vitt jag vet norsk "hit" på "Svensktoppen". Men ibland så, jag tänker bara på "Fröken fräken" då t.ex den....

PEN: "Ljus och värme"?

SEM: Ja, men det gick så långt att han spelade in den på svenska för att anpassa sig till svenska marknaden. Där har du alltså en tröskel som är väldigt svår för norska dansband. Ska man in till Sverige så måste man alltid sjunga på svenska. Den tröskeln har inte vi när vi ska in och spela.

- IL: Vi kommer in på dom här frågorna i fler delfrågor här. Vi tar den här: Vad är gammaldans i Sverige resp. Norge? Det visades också vara en sådan här väsentlig fråga. När vi säger gammaldans, då menar man någonting annat i Norge och vad vi kallar för gammaldansband i Sverige har då visat sig ha förbluffande dålig marknad i Norge. När man på Magnor försöker och sätta upp "Lindqvistarna" så är det en totalfiopp, det fungerar inte. Men däremot fem kilometer därifrån så är det en jättesuccé. Det här var ju ganska samstämmigt, att här råder det en klar skillnad i uppfattning. Några mera synpunkter på det här? Per-Erik har du några.....?
- PEN: Min första fråga är: Är det så?
- IL: Det visade sig ganska samstämmigt igår att de, vad vi kallar för svenska gammeldansorkestrar fungerar dåligt i Norge. "Lindqvistarna" hade tydligen en mycket kort intresseperiod i Norge, men aldrig att det till närmast visade sig det svenska intresset. Och när han salt upp dom där i Magnor så visade det sig att det var ett dunderfiasko, medan på lantbruksskogen i Eda var det en jättesuccé.
- PEN: Det är hemskt förvånande.....?
- IL: Vi var förvånade allihop.
- PEN: Eftersom dom också varit angagerade i country en hel del, och upp-trätt.
- IL: Jag slängde ur mig en sådan sak som "Kansätterspojkar" här, ingen för det finns ju Thore Skogman som sjunger en del med Brödera Lindqvist.
- PEN: För det finns ju Thore Skogman som sjunger en del med Brödera Lindqvist.
- IK: Jo men det var väl på dans vi menade?
- IL: Ja det är på dans, ingenting annat, som dansorkester, inte som då scenshower eller någonting sådant där.
- PN: Men det kan ju också vara så i det här fallet, att det ju är ställen som sådana. Oavsett om det är på svensk eller norsk sida profilerar man sig ju på ett visst sätt. T.ex i Avesta passar en typ av orkester, medan kanske i Hedemora har man profilerat sig på något annat. Du kan ta det i Värmland t.ex i Jacobs löge i Degerfors, där ska det vara vikingarna och den modellen. Och i Björneborg, skulle han ta det där då skulle man "stena" dem vet du. Jag vet inte det, i det fallet, det kan vara så att stället som sådant är.....?
- IL: En sak som ju kom fram helt tydligt, det var ju de här med det typiskt svenska som ligger i att man av tradition, åtminstone i folkparkerna har haft en gammaldansbana och en moderndansbana, någon-ting som då inte fanns annat än i.....?
- IL: Var det gudbrandsdalen du hade träffat på det någonstans? I övrigt så fanns inte den traditionen i Norge. Och det är då en klar skillnad som ger klart olika förutsättningar.
- IK: Men, man går väl inte på en gammaldans om man inte är duktig dansare enbart för att lyssna?
- IL: Nej!

Forts. band 4 A

- IK: Jag tycker det skulle vara otrevligt jag och stå och lyssna en hel kväll.
- IL: Men då slänger jag ur mig så här, är det så att man inte är god gammaldansare i Norge, dansar man inte gammaldans i Norge på det viset, det vi kallar gammaldans?
- IK: Jo det är dom väl. Om vi spelar dansmusik här så plockar vi in kanske två eller fyra valser på en kväll eller någon hambo, och de dansar de.
- LS: Jag skulle vilja säga att norska dansar mer och bättre gammaldans än svenskarna gör.
- AV: Jo men det är efter sina egna arrangemang vet du.
- IK: Ja just det, de går ju på en sådan tillställning då.
- IL: Nu får vi släppa in Harry här.
- HA: Det är kanske några av de områden vi snackar om här.....Magnor och jag vill inte säga att det är kulturellt eller typiskt norska distriktet. Så det är kanske inte de bästa ställena att diskutera. Men det är klart att bor du i Gudbrandsdalen, jag själv har spelat i Vågmo och spelar du en hambo där, och står på scenen och ser ut över, så är 99% av de paren som är på golvet, de börjar samtidigt att dansa runt. Det är rena baletten och stå och se på. Och är de någon som inte följer detta här så skriv upp att dom kommer längre söderifrån. Då är de inte från Gudbrandsdalen i varje fall. Så jag tror det finns det mera typiskt norska på andra ställen än här i dessa distrikten än på flatlandet.
- IL: Skulle det finnas en bättre marknad för vad vi kallar för svenska gammaldansorkestrar, när man kommer längre bort ifrån gränsområdena?
- HA: Jag tror det.
- IL: Men det är ju en intressant sak i och för sig. Ja Sven-Erik!
- SEM: När man säger att dansorkester, eller överhuvudtaget, jag skulle vilja veta när skiljetecknet gick för, vad är dansorkester? Därför att från början, jag menar när vi startade så var det ju inte så att vi ville underhålla danspubliken, det är ganska intressant för att som Sven-Ingvars så sa vi ju oss inte så här att: Nu ska vi ut och spela för dom som dansar, utan vi spelade det vi tyckte om. Och folk dansade till musiken oavsett vad det var. Men när gick skiljetecknet för att nu ska dom spela för oss, danspubliken, var går den gränsen? Det vore väldigt roligt och veta. När kom det plötsligt så här att danspubliken kommer fram och säger: Nu måste ni spela så här, annars går vi hem
- FC: Jag tror att Sven-Ingvars och Vikingarna är så etablerade, att folk går för och höra på dem, så går de för och höra på Sven-Ingvars och ingen.....
- SEM: Men går dom för att höra dansmusik eller går de för att höra hits?

IL: Henry!

HE: Jag var inne på detta där gammaldans. Det finns faktiskt rätt nära gränsen på norska sidan de som är riktigt gammaldansare t.ex Hokkås- en, det är ett ställe som ligger två mil ungefär norr om kongsvinger och där har vi ju varit och spelat och där får en spela mest gammaldans. Och de är så intresserade av gammaldans så vi kanske skulle spela fifty-fifty då, men det är väldigt många som sitter över den moderna låten om man tar två moderna låtar och väntar tillis en kom- mer med en gammaldans igen.
Det finns det i Grums då, GDV i Grums de kör så, de har t.ex två danser då, alltså om vi säger fyra melodier då, med gammalt och så har de en dans alltså....

IL: Finns termen gammaldans i Norge?

LS: Men du berättar ju också att du var ju inne på, under en period, och starta en gammaldansorkester, typ Bröderna Lindqvist i Sverige, och det gick inte?

HE: Ja det gjorde vi 1971 alltså, för att då var det en period jag inte hade någon orkester och jag var med i Arvika dragspelsklubb, det var alltså slutet på 70-talet. Och då var vi två som ställde oss i ett hörn och tog lite sådant där, för vi hade hört på Bröderna Lind- qvist. Och då sa vi att vi skulle starta just ett sådant där Bröder- na Lindqvist-gång, så då fick vi med elgitarr och elbas och öva in en repertoar och så fick vi en spelning på en liten fest, s.k hyr- kalas i Sverige och satte igång och spelade sådan här gammaldans. Det kanske gick en halvtimme sen kom de fram och klagade och de vill ha modernt. Just samma kväll fick vi lägga om och ta fram allt som vi hade i schlager och evergreens och vad det nu var och spela modernt och det resulterade i att den andra dragspelaren fick skaffa lite trumgrejer för han hade, kunde trumma så pass hjälpligt att han kunde spela. Och så vart det så i framtiden så han hade bara drag- spel till visst inslag då.

TS: Bröderna Engmark skulle ni ha kallat er? Det var det sprack på.
PEN: Men dansband profilerar sig och dansstälлена profilerar sig också, svårare är det väl inte. Om jag åker till Björneborg, så vet jag vilken typ av musik jag får där, åker jag till någon annan plats, eller går på Baldakinen så vet jag att 95%, så är det en viss typ av musik och sen bryter dom av med Cotton Club någon gång.
PN: Det finns en grej till som en liten fortsättning där, att vad som skiljer en teaterpublik exempelvis från en danspublik, det är ju så här att orkestern kommer hem till en danspublik. Alltså Jakobs loge, han har ju alltså, vad kallar vi det nu?

IL: Stampubliki!

PN: Stampublik precis. Det finns ju på varje ställe utav dom här och dom träffas där, folket som åker till Brunnsparken i Örebro dom åker dit för det dom att det finns bra danskavalerier. Man glömmet bort detta lite.

IL: Finns det samma indelning i Norge att man kan säga att man har sin stampublik, man vet att på det stället spelas den typen av musik, kommer den typen av publik ute i landet nu då?

Forts. band 4 A

AV: Jag kommer från Vestlandet, där är det så att en dag så har de den typen av dans, nästa dag var det en helt annan typ av dans.

IL: Jaha, men i samma lokal då?

AV: Ja.

PEN: Men det vet publiken ju?

AV: Ja, det visste de.

PEN: Men det är samma sak om de åker till ditt ställe och dansar gammaldans och alla vet ju hur turerna går.

IK: Menar du att det är skillnad på orkestrar dom dagar....?

AV: Ja, ja.

SEM: Om vi ska prata över allt det här vi har sagt så är det, det historiska mönstret går ju alltid igen. Vi har ju sett att vi sysslar med dansmusik som är anpassad till en viss kategori människor och vi anpassar oss. Och sen har du då Håkon, det är alltid så att den yngre generationen, "skuffer på", och vill in på marknaden med en ny musik. När vi sitter och pratar här så är det ju alltid så att Vikingarna och Sven-Ingvars är etablerade och vi gör det som folk förväntar sig. Men sen finns då haken någonstans i bakgrunden, de som vill in med en ny musik och alltid det här som....

IL: När ni gjorde er första "hit", så var ni färdiga direkt för den norska marknaden?

SEM: Nej, vi tog en utmaning i och för sig, även på den svenska marknaden.

IL: Jag tänker nu på om Håkon ska in på den norska marknaden, så har han betydligt svårare att komma in på den. Vad kommer det sig?

PEN: Mediabilden har ju förändrats från 50-60-talet till idag. Det är ju ett helt annat utbud, en helt annan tillgänglighet i musik överhuvudtaget.

SEM: Jo, men vi spelar ju fortfarande Elvis och vi spelar...

PEN: Jo men om du ser på utbudet utav musik då och vilken enorm bredd det har blivit på, det finns en enorm mängd olika musikstilar idag jämfört med 50-60-tal.

SEM: Men jag menar, vad ska vi ge för råd till den generationen som ska in....?

PEN: Jag vill bara tala om att det är mycket hårdare idag.

IL: Men vad kommer det sig då, för att den här bredden den är ju påtaglig då och intresset har blivit betydligt vidare? Vad kommer det sig att de orkestrar som etablerade sig på 50-60-talet i Norge, fortfarande har en sådan tung förankring i Norge, trots att intressedominansen har blivit otroligt mycket vidare?

PN: Det är nog i Norge, jag förmodar att det är samma grej som är i Sverige för närvarande. Jag vet inte om alla har upptäckt det, men

PN: det är en fruktansvärd nostalgivåg i Sverige. Det har inte varit så på många år och det gör ju t.ex. att intresset för Sven-Ingvars är ju mycket, mycket större än vad det var för bara ett par år sedan, det är ju faktiskt så. Sedan där som Sven-Erik säger, men de kunde vi ta som interndebatt, det är ju klart naturligtvis, att du är ju Bill Haley egentligen. Alltså så många "hitlar". De får ju sig vara glada för, men samtidigt är ju du en kreativ konstnär med ett stort spektrum och vill framåt, och det hedrar dej ju. Men det är ju det som blir en konflikt egentligen!

SEM: Jo, men jag vill ju lägga en framtid för dom här killarna eller tjejerna också, och hur ska vi göra det? Jag menar vi ska inte bara "gägga" om de här med Vikingarna och Sven-Ingvars, utan hur blir det i framtiden, vilka spectra talar vi om? Vi ska ju tala om framtidens dansmusik också, inte bara hur det var för oss eller hur det kan bli i några år. Utan vi ska väl tänka oss att dom här tar över och vilken musik kommer det att bli?

IL: Men jag tycker det är intressant det här. Varför är det svårare för Häkon att komma in på den norska marknaden än det var för Vikingarna och Sven-Ingvars att komma in på norska marknaden?

SEM: Det är möjligen värat fel lite grand.

PEN: En sak nämndes här: Nostalg, att man kan också säga de som träffades och hittade sin blivande fru under er tidigare epok, deras barn har nu vuxit upp, så nu går föräldrarna ut och minns eventuellt dom goda tiderna. Det tror jag är en del av det hela.
Det andra är när det gäller musikutbudet idag. Om det på er tid gick fem till sex skivor på dussinet, så går det tjugo skivor på dussinet idag.
Det är alltså så enormt hårt att överhuvudtaget hitta utrymme för att få sin musik spelad för de som ger ut skivor idag. Det kommer så oändligt mycket musik på plator, så otroligt mycket och så fantastiskt mycket som egentligen aldrig borde ha hamna på skiva, tycker jag.

IL: Men då skulle det betyda att den svårighet som finns att komma in på marknaden, skulle vara likformig. Det är lika svårt i Sverige för ett svenskt band idag som det är för ett svenskt band att komma in i Norge. Är det samma förhållande på norsk sida, att det är svårt för ett band av Häkons typ då, att komma in på den norska marknaden?

SEM: Tröskeln som Per-Erik nämnde är väldigt viktig, tröskeln för att göra en platta överhuvudtaget.

Kursivt: Mellan bandytet berättar Sven-Erik Magnusson historien när Sven-Ingvars skulle spela in sin första skiva.
....."om något annat skivbolag skulle bli intresserade: Ring oss först".

DANSBANDSKONFERENS

Band 4 B

- SEM: Att göra en grammofonplatta, det var en tröskel.
- IL: Då låg världen för dina fötter efter det?
- SEM: Ja, om det var så i Norge vet jag inte, men det var alltså en tröskel innan man tog klivet ut i det professionella livet lite grand. Och det var en bra tröskel i och för sig.
- TS: Det är som du säger. Nu kommer det ut 20 plattor.
- PEN: Idag kan ju vem som helst gå och göra en platta.
- IK: De kan ju betala själva.
- LP: Men jämför det med idag att få göra en video t.ex, det borde vara samma spärr som ni hade för att göra en skiva.
- PEN: Har du pengar så kan du göra vad du vill.
- IL: Jag har en fråga till här. Vi har väldigt många frågor här, och vi ska ju hinna med och dricka kaffe också och det ska vi göra, vi bryter om lite drygt tio minuter, men först några frågor till. En annan fråga som kom upp igår, det var hur skillnaden i utrustning: Påverkade den utrustning som svenska band hade möjligheterna att slå sig fram. Skiljer det sig från de norska och därmed så hade svenskarna en favorit. Är det någonting mer och säga om det, innan vi bara lägger det till handlingarna?
- PN: Kan jag få säga en sak till Håkon, så att han inte sitter och deppar? När jag frågar Håkon hur många jobb har du i månaden? Jo jag har femton jobb. Det är ju inte dåligt! Nej det tycker inte jag är dåligt. Då får vi gå till många popgrupper som kanske har ett på två månader o.s.v. Men vad som gäller är ju det om han ska bli stor och etablerad som Vikingarna. Och det är ju det som är det svåra, eller också att det blir att du för att överleva, du får inte ut pengarna, det är ju där det hela ligger. Och utan pengar kommer man nästan ingenstans.
- SEM: Men då får vi inte säga till honom att du måste ändra din.....
- IL: Musikstil.
- SEM: Nej, någon dag i livet Håkon, jag menar att varje konstnär måste få syssla med det han gör. Det får inte bli så att vi får inte säga att Sven-Ingvarsmodellen eller Vikingmodellen är det som leder till framgång, utan du får hålla på med din stil och plötsligt så kommer då framgången kanske, förr eller senare och han representerar en annan typ av dansmusik.
- LP: Jag håller med dig att band kommer att låta lika och att det behövs profilering för de nya som vill fram, det är helt klart.
- LS: För att vara lite elak då, så kan man ju säga att det är den ena sidan, men den andra sidan det är ju det här med att man får inte överskrida vissa gränser som man själva har satt upp, för då antar man att publiken inte gillar det här eller....
- PEN: Eller du får en annan publik? Kanske inte lika stor, men ändå.

- LS: Ja.
- PEN: Danspubliken är ju inte homogen, det har vi ju konstaterat genom att säga att folk åker till olika dansplatser för där hittar de en viss typ av dansmusik. Så det är klart du kan hitta en målgrupp. Men vill du ha den stora, det beror på hur stor målgrupp du vill ha.
- KBN: I en av de grupperna som jag var med i spelade vi på platser som ick vill ha svenska musiker överhuvudtaget.
- PEN: Och det levde du gott på, eller?
- KBN: Ja, det gick då i alla fall.
- IL: Var detta geografiskt betingat eller var det....?
- KBN: Det var Lilleström, Oslo. Jag tror inte att det går uppöver i det här distriktet.
- IL: Skulle det vara så klart och tydligt så att man nästan skulle kunna markera det på en karta, på en kartbild att det finns regioner där man inte vill ha svenskmusiker.
- KBN: Det finns ju folk i Aurskog-Höland som inte gillar svensk musik, jag vet det. Men det finns flera.....
- IL: Det sätter vi upp som en punkt. Det var Harry. Vi börjar med Harry.
- HA: Ja jag tror det är helt riktigt det Kjell säger. Jag vet inte om jag har klara belägg för det, men det hade väl något och göra med ifall det fanns lokala orkestrar på de ställen du var och spelade en eller annan gång det tror jag hade stor betydelse eller att det fanns ett starkt inslag, lokalt, av andra musiken för exempelvis jazzmusiken som var i Lilleströmmområdet. Sådana faktorer har väl påverkat detta här. För jag får väl säga att det var ut över bygd-en egentligen att svenskmusiken gick bäst.
- KBN: Rolf-Eric berättade igår att han hade haft ett sällskap med folk ifrån Lilleström som kom till Bjørkelangen för att fästa och där spelade ett svenske-band. Det blev totalt fiasko.
- LP: Får jag säga en sak om det här också som du nämnde. Det var intressant att svenska musiker går hem på landsbygden, men det är egentligen samma sak i Sverige. Dansbandsmusiken är ingen Stockholmsmusik, det är ingen storstadsmusik överhuvudtaget. Dom stora dansbanden, nästan allihop, hör hemma i små, små städer ute på landsbygden i Sverige och många sjunger på dialekt.
- KBN: Om vi ser på Bjørkelangen så har de två klubbar, en som heter Club -84 och en som heter Vestus, eller någonting sånt där. Club -84 är för folk över 25 år och den andra från 18-25 år. Club -84 de kan arrangera Vikiingarna men de andra vill inte ha det utan tar Oslo-banden istället.
- SEM: Sen finns det en väldigt viktig skiljefråga där jag bara kan tala för mig själv. Att jag står ju inte och sjunger de som publiken vill, utan jag sjunger det som jag tycker är trevligt för mig själv.

Forts. band 4 B

- SEM: Alla artister är egotrippade, mer eller mindre, och det måste vara så. För är du inte egotrippad så går det inte. Men du kan ju inte stå en hel kväll och tänka, att det här ska vi göra för publiken då går det ju inte, utan vi måste ligga någonstans i mitten där. Jag vill veta var gränsen går? Därför att någon gång när vi kom till Norge så spelade vi det, vi tyckte det var djävligt roligt själva. Och här gick skiljelinjen då man gör det som publiken tycker är roligt. Jag tror aldrig det varit den här skiljelinjen, det är samma som Henry också, att han har ju inte åkt över gränsen för att han tycker det är roligt att komma till Norge, utan han har spelat därför han tycker det är roligt och spela och att norska publiken uppskattar det mera, att det här var ett bra band som spelade musik på ett annat sätt än dom gjorde i Norge. Och dom uppskattade det mer på ett påtagligt sätt än dom gjorde i Sverige.
- IL: Ska vi släppa in Henry nu? Du fick inte komma in förut.
- HE: Vi har redan passerat det nu, men att jag tänkte närmast på ungdomsdanserna då. Jag har ju egna ungdomar, men jag tycker det verkar så som att dans, det intresserar inte deras kompisar utan de är intresserade av att sitta i en bil och lyssna på sina egna band utanför festplatsen. Så om man kommer så långt så att man fick alla ungdomar intresserade att just gå ut och dansa till den moderna musiken då skulle det vara väldiga framsteg.
- IL: Men du, är inte detta någonting som har funnits hela tiden, om du tänker tillbaka på när du själv var i dansåldern? Om jag går tillbaka då till när jag var i eventuell dansant ålder, hur ofta var det inte så att man drog iväg till en dansplats, men absolut inte nödvändigtvis att man gick in. Utan man stannade för att vara med om folklivet. Jag undrar hur många gånger jag har stått utanför folkparken i Årjäng t.ex med en massa kompisar och inte gått in utan mera varit där för att se om det var någon fart, om det var något folkliv, för att träffa folk helt enkelt.
- SEM: Om vi återkommer till det svenska fenomenet. När Aage som nu, går in i en skivstudio och gör sina låtar, så gör han det med utgångspunkt av vad han vill göra. Nu går vi ett steg vidare. När en del band som du säger, att det är många band som, det blir utslätat, det är så många som kommer, ja du sa inte utslätat men du sa att...
- IL: Det sa vi igår.
- SEM: Ja, men det låter så lika, så går många band in i skivstudion och tänker så här att nu ska vi låta som den och den. I Norge finns en annan profilering tycker jag än i Sverige, utan i Sverige går man in och säger: Nu ska vi anpassa oss efter den marknad som dansband eller vad du vill. Men i Norge går man in och gör sin grej, sedan må det vara att det blir en danslåt eller vad det kan vara. Men jag tycker att Norge har en annan profilering nu när vi talar om skiljelinjer, så måste vi tala om detta. Norge har ingen direkt dansbandsmaffia som går in och spelar in skivor utan dom spelar in musik helt enkelt, om det sen råkar bli en danslåt det är en helt annan sak.
- IL: Det skulle tyda på att i Norge får du lov att vara dig själv mera än i Sverige.
- SEM: Ja.

FC: Jag tror att norska dansband har en helt annan repertoar än de svenska.

PEN: Du drog inte paralleller med Aage här och dansband för att.....?

SEM: Men jag säger ju bara att Aage går inte in för att göra danslåtar.

PEN: Nej, nej.

SEM: Däremot kan man plöcka låtar från honom.

PEN: Det är samma sak, du kan jämföra Aage med Björn Afzelius. Det är ju så att dansbanden plöcker upp låtar efter Björn Afzelius likväl som folk plöcker låtar från Aage Alexandersson.

IL: Vi tar dom här två frågorna bara, den första den har vi varit inne på så pass mycket så den behöver vi inte kommentera mera, vad menar vi egentligen med det här med traditionell dansmusik när vi säger dansmusik i Sverige, menar vi detsamma om man säger dansmusik i Norge eller är de olika saker? Men det tror jag vi kommer in på lite grand efter hand hela tiden, så jag tror inte vi behöver penera just den här frågan. Olika traditioner vad det gäller inomhus och utomhus. Den svenska folkparken, den norska festplatsen, finns det olika förutsättningar i dom båda länderna med möjligheterna att få spelutrustningen för dansbandsmusik. Är det så att det råder en likhet i förhållandena som gör att svenska band har större möjligheter att spela i Norge i stället för att få spela i Danmark? Varför finns det då inte om det finns en likhet och samma möjlighet för norska band att spela i Sverige? Har vi några kommentarer till det här? Hur är traditionen? Är det en likartad tradition vad det gäller lokaliteterna?

IK: Ja det finns ju parker i Norge som påminner om svenska parker?

IL: Men folkparksrörelsen som sådan, finns den?

IK: Nej, men för övrigt så finns det många parker i Norge som är ganska lika de svenska.

RES: Ja jag tror som jag sa igår att det svenska samfundet har stöttat sina musiker på ett speciellt sätt. Dels genom att staten har tagit del och dels genom att vi inte har parkerna. Där har det varit en slags siffring för att få genom de banden som parkerna vill ha till resa. Där har de norska banden haft väldigt vanskligt för att komma in och få kontrakt. Det vet jag från egen erfarenhet, också från den tiden jag bodde i kongsvinger att det var någon som var inne på den tanken, om att komma in i de svenska folkparkerna. Det var helt omöjligt, för att de skulle då igenom en slags jury för att kunna resa i parkerna. Så jag tror att ni har varit väldigt varit väldigt tili och beskyddda eran egen marknad, medan vi har Norge på ett sätt. Det kan vara väldigt bra på många sätt, men på andra sätt så är det inte så bra.

LS: Men man kan ju inte säga att staten eller samhället har gjort någon- ting för den här typen av musik, utan snarare tvärtom, med kulturråd och liknande som sätter upp regler, att man inte ska ge bidrag för musiktillfällen om det försigår dans t.ex. Och jag tror inte det finns ett enda dansband som någonsin fått något av kulturrens pengar som fri

Forts. band 4 B

- LS: musikgrupp, eller någonting sånt där, för att just den genren har fått väldigt lite stöd av svenska samhället och staten.
- RES: Jag tänker alltså på detta med de förhållanden som ni har i Sverige med musikförmedling icke sant, det är ju statligt eller kommunalt?
- IL: Numera ja.
- RES: Och det har ni haft på alla håll av Sverige? Medan vi bara har haft det i Oslo.
- IL: Det är alltså svårare för ett norskt band att komma in på marknaden därför att det finns en fastare organisation i Sverige än vad det finns i Norge? Sven-Erik!
- SEM: Det är nämligen så här, det är ganska enkelt och förklara den här företeelsen hur den slänger sig över gränserna. Det är nämligen så här att råkar det vara så att: Det är alltså trender som styr oss igenom livet. För jag minns när vi kom första gången till Bjørkelangen så var det ju inte på grund utav att vi var duktiga musikanter, utan det var en trend när norsk publik tyckte att det var lite speciellt att lyssna på svensk musik och det var en höjdargrej för dom.
Det är alltså så att jag återkommer till det att ni har lättare för att ta till er svensk musik och jag minns Sven-Ingvars, det var alltså som norrmännen sa: Du må gå och lyssna på Sven-Ingvars alltså, det är svenskgruppen och dom sjunger på svenska. Och det gjorde man. Det var alltså en grej ungefär som att det är populärt med en blå jacka. Man tog alltihop och musik och hela köret. Det här är den grejen som gäller just nu och alla tänkte på den grejen. Först så tänkte dom på musiken och sen så kom en massa efteråt. Det är bara så när vi talar om musikförmedling, vi kan ju aldrig påtvinga människor en norsk musik om inte vi vill ha den. Först måste folk, det första ledet är att de tycker om det och är intresserat. Sedan finns förmedlingar, men det kommer sedan.
- RES: Bara en replik. De är som du säger här bara, det var icke så att, jag menar att det var en av många orsaker till det vi diskuterat, icke sant.
- IL: Nu skulle jag vilja att vi raskt tittar igenom en rad frågor och sedan så säger vi, om det här är en väsentlig fråga eller om det är en fråga som vi kan lämna. Sedan ska vi bara ägna tio minuter åt hur vi fortsätter. Finns det gränser i Sverige resp. Norge som styr repertoar, tempo, rytm etc. Det var väl du Henry som sa: Att när man kom lite längre in, så fick man köra snabbare tempo, eller vem det var som sa det?
- HE: Jag vet inte om det finns några gränser. Jag har fått den uppfattningen att lite längre in så vill de ha snabbare musik, t.ex när det gäller foxtrotten. Lite mera swingbetonat och sånt.
- RES: Ja det kan jag svara ganska kort på att vi har på restaurangen vår i Bjørkelangen, folk ifrån Lilleström och Oslodistriktet som kommer t.ex på julbord, och där är det av och till, önskan om att det icke ska vara svenska orkestrar, visst vi har folk från Lilleström och Oslodistriktet, så det finns som du säger en slags gräns någonstans. Vi som bor närmast gränsen vi tycker det är bra med svenskt men när du kommer närmare Lilleström med bostaden så vänder det lite grand.

- IL: Det här kan vara värt och titla mera på. Sedan så var det en term som kom här, som jag tycker är klart intressant och det var när ni talade om "knätofspop". Jag tycker att den här termen kan få finnas med i dom här resonemangen i fortsättningen. Andrades den svenska dansmusiken i och med Sven-Ingvars och ökades härmad intresset i Norge? Det är en mening som sades igår. Är detta någonting som är värt att studera eller är det någonting som vi bara kan glömma?
- TS: Det är väl ingen tvekan att Sven-Ingvars har påverkat mycket, det är väl ingen tvekan om det.
- IL: Okej, då kan den frågan stå kvar i alla fall. Vi har pratat på skil- naden mellan svenska och norska band. Svenskarna är prydligare, mera stil, vi talar om de där med kläderna och uppträdandet som sådant. Det är väl en fråga som vi kan ha kvar och se i vad mån det har på- verkat. Vi har olika danstraditioner, pauser, två danser, damernas o.s.v. Det är tydligt att det finns olika traditioner på båda sidor om riksransen. Den frågan kan stå kvar.
- IL: Utvecklingen före kriget, efterkrigstiden, 50-talet o.s.v. vågdalar upp och ned, det pratade vi ju rätt mycket om igår, men vi hann egentligen aldrig längre än till omkring 1960. Men vi fick ju en ganska uttömmande bild utav det första skedet, efterkrigstiden som Henry berättade om. Däremot har vi inte vidrört förkrigsperioderna, alltså om den har haft någon påverkan eller inverkan på fortsatt- ningen.
- LS: Det är ju en viktig bit som vi ju måste ha med.
- IL: Ja, just det.
- LP: Jag är väldigt intresserad att gå vidare i den delen själv, sedan någon gång, om det är så att jag vill göra något mer efter den upp- sats som jag håller på med nu.
- IL: Henry!
- HE: Alltså i Charlottenberg fanns det innan jag började på 30-talet orkestrar och jag har haft kontakt med några av dem. De har berättat at att de hade en hel del spelningar i Halden och flera ställen i Norge. De körde lite swing, ja jazzig musik då. Det var mest saxo- foner och trumpeteter, som där är en typ utav, som är de här orkest- er i Charlottenberg alltså.
- HE: Men att det fanns väl säkert dragpelstrios, men de jag har varit i kontakt med i Charlottenberg, så är de sådana här blås, typ blås då.
- LP: Har du något namn...?;
- HE: "The white band" vet jag att några hette, men om ni vill ha tag på dem så kan du ta kontakt med batteristen i bandet. Han lever och kan hjälpa till. Han har varit ute på massor utav spelningar.
- LS: Det var ett blandat band? Var det inte det?
- HE: Ja, de spelade väldigt mycket på 30-talet.
- LS: Men jag menade att de var blandat, norskar och svenskar?
- HE: Det kan tänkas.

Forts. band 4 B

- LS: För jag träffade på en norrman som var med i "Te vite band" som han kallade det.
- AV: När vi har varit ute och intervjuat dessa gamla dansmusiker i Høland som spelade trio på trettio-talet. Alltså med fiolin och gitarr och trekkspell. Så sa de: Det var väldigt bra ända till -38, -39. då kom det en förändring och efter kriget var det totalt annorlunda. Så kriget har varit ett skiljemärke i Norge för dansbandsmusiken. Under kriget hade man slutna sällskap. Efter kriget så var det påverkningen utifrån annorlunda än det var före kriget. Det började -38, -39 då vi fick fler och fler grammofoner och det kom mer och mer dansmusik på radio. Stilen på dansmusiken har förändrat sig i slutet på 30-talet och de menar alla de tre som vi har snackat med på att det var helt påtagligt. Och så var det serveringsställena.....
- RES: Om du säger att det var bra före kriget. Vad menar du med det?
- AV: Då var det liksom en typ av musik man hade, men efter slutet av 30-talet så började förändringarna bli så stora. Det var inte längre det lokala som kom in, men då kom det folk ifrån Oslo och det kom också musik på skivor och det kom musik på radio som gjorde att man spelade en annan typ av musik efterhand.
- IL: Henry och därefter Harry.
- HE: De hade väl i huvudsakligen amerikanska noter då, de var en tryckare som kom ifrån Amerika. Jag har fått en del, det är uteslutande "Star-dust och liknande.
- HA: Jag måste säga, jag har ju inte upplevt kriget, men det har klart varit ett brott i traditionen, det tror jag för att innan kriget så var det en helt annan typ av musik mer influerad av jazz och evergreen, amerikansk musik tror jag. Men när vi kommer i efterkrigstiden så behåller man mycket av rytmerna men det är mycket påverknings från swingrocken, för den musiken vi spelade till dans på 60-talet har vi lärt av generationen före. Det var väldigt enkel harmoni. Men det var det inte på den musik som fanns före, t.ex Gunnar Sönstavold. Det var något speciellt, men jag tror inte att den s.k moderna musiken hade slagit igenom så mycket i de breda folklagren i Norge före kriget alltså. Och det ser ut som det uppstår nu direkt efter kriget.
- LS: Vi kanske ska lämna det där för att vi kan inte ta den biten som vi har glömt nu, utan gå vidare. Men alla har ju säkert fått det här dansbandsintervjupapperet från Lars. Kan ni inte bara tillföra det här att skriva ner äldre dansmusiker som ni känner till ifrån ett område.
Henry du träffade äldre musiker ifrån Charlottenberg och att ni andra från resp. område skriver ner vilka som var före er? Och sen tänkte jag att med anknytning till den här frågan också om vi istället för bakåt, går framåt från 60-talet. Och då har vi ju hela den här dansbandskrisen, slutet på 70-talet och när det liksom gick ner och banden började sälja utrustning. Och jag vet inte hur många band i veckan som lade ner en viss tid, det vet Pelle säkert mycket bättre. Men det var ju en enorm, om man tittar på, jag har tittat lite grand på sådana här sidor i tidningar där de säljer grejer, och ett tag, de var ju utrustning och utrustning och bussar och

- LS: släp. De sålde, det fanns inga jobb.
- IL: Vi kan inte fördjupa oss i det här, men jag tror det är viktigt med den biten som vi inte alls kom in på igår, kriget som någon form ut-av vattendelare här. Det gäller ju också för Sverige, som vi talade om igår. Bara Värmland tillfördes 260 000 nya människor, som vistsades där i något år, vilka impulser förde inte det med sig?
Och hur är det då med ett land som verkligen är i krig? Vilka förändringar sker inte där, Tord?
- TS: Där tror jag just i krigsperioden att Sverige fick en chans att tillföra något musikaliskt sett. Vi hade ju en massa artister som jobba som fältartister och allt det här, och det har ju påverkat även i Norge. Ulla Billquist t.ex var väl en stor artist även i Norge där fick Sverige automatiskt en kick in i Norge. För Norge kunde ju inte producera musik eftersom dom befann sig i krig. Det kan väl ligga en sanning i de.
- IL: Jaha, den här frågan står kvar och bör alltså undersökas. Vi har vidrört sådana här saker som pratiska problem, vi ska väl inte fördjupa oss allt för mycket i det, men det finns med i bilden. Skåter, tular, gägar och svårigheter som kan uppstå bl.a det här med musikerförmedlingen är ju en sådan här bit, som faktiskt påverkar hela musiklivet. Och det kommer jag till här: Musikförmedlingar i Sverige har hindrat norska band i Sverige och det har du redan kommenterat. Finns det eller har det funnits ett brett intresse i Norge även vid sidan utav de stora namnen?
- PN: Den här frågan är ganska viktig, där får jag bara ge en liten kommentar till de där musikerförmedlingar. Jag har inte alls med det och göra på det sättet, men vi bör nog om vi tänker ta upp det andra formuleringen. Det står nämligen så här: Att musikerförmedlingen i Sverige har hindrat norska band.
- IL: Med massor utav frågetecken?
- PN: Ja, att de har hindrat är nog fel, men de har inte brytt sig om dem. De är väldigt för att hindra det är en annan sak du. Vi har aldrig vetat om dom.
- IL: Jag är glad att det överhuvudtaget har kommit några ord på papperet här, det är skrivet här på morgonen det här.
- HE: Får jag säga lite grand. Vi pratade igår om jag känner till någon norsk som har varit i Sverige. Och jag kommer ihåg, inte orkester, men däremot en artist som Nora Brockstedt. Hon var ju väldigt, äkte ikring i parkerna, det minns jag. De är den enda jag kommer ihåg, men.....
- PN: Det finns ju en hel del norska artister om man går tillbaka.....
- IL: Jag skrev: Strunta i norska band. Den sista frågan här på den här sidan det är: Finns det eller har det funnits ett brett intresse i Norge även vid sidan av de stora namnen? D.v.s har man i Norge varit intresserad av, vi bortser nu ifrån Vikingarna och Sven-Ingvars och de stora etablerade namnen. Men i skicket därunder, finns det fortfarande där ett intresse i Norge för svenska dans-band, eller är det bara de stora namnen man är ute efter?
- PEN: Det är väl Tord, att det är oerhört svårt för svenska band att

Forts. band 4 B

PEN: komma in på den norska marknaden. Om ni tar grammofonskiveförsäljningen som ett mått på intresset, t.ex man kan ta olika mått, antalet spelningar t.ex. Om man tar grammofonskiveförsäljningen i Norge som ett mål. Hur är det då?

RES: Det är Sven-Ingvars och ett par, tre andra orkestrar som har lagt grunden till det här. Så har vi de orkestrar som gör plagiät av er, inte sant? Som då kommer in i Norge och spelar där. Här är det en gräns som vi har snackat om förut. Så kommer man till Lilleström där delar det sig.

IL: Det här tror jag är väldigt intressant och väldigt viktigt att vi tar med i studierna sen, det här med gränsen. Därför att, mer och mer så tyder det på att det finns sådana här avgränsande områden. Och är det här en gränsförteelise, ju närmare gränsen desto lättare, eller finns det här där intressena finns? En rent etnologisk studie.

LP: Sedan kan man via musiker förmedlingen i Karlstad och andra pricka in alla kontrakt som förekommit.

IL: Just det, där bör man kunna få utbredningskartor som kan visa detta.

PN: Hur är det? Lever Folke Wester eller.....? Jassa, det gör han.

PN: Det måste ju vara en väldigt fin kontakt, alltså den gamle förmedlaren i Arvika, det är ju han som har haft hand om Karlstad förr.

IL: Jaha, dansar man på olika sätt i länderna, finns det olika traditioner i sättet att dansa? Vi bortser nu ifrån det här att man har olika traditioner i uppförandet, att man dansar bara två danser i Sverige och tar paus o.s.v., men är dansstilen olika?

PEN: Ja, det skiljer sig även från härader.

IL: Då låter vi den frågan stå kvar, det var jag övertygad om att vi var eniga om, men vi ska komma ihåg att studera det här. Är den norska publiken kunnigare och har ett bredare intresse? Det har ni redan besvarat. Den frågan kan vara intressant att titta på. Språk-

ets betydelse, svenskan går hem i Norge men inte tvärtom, det har vi också sagt. Finns det områden där man inte vill ha svensk musik?

Ja det var klart. Är dansbandsmusiken en landsortsförteelise i Sverige resp. Norge? Där har vi inte riktigt besvarat, men frågan har väckts.

PEN: Det är en något luddig formulerad fråga skulle man kunna säga.

IL: Ja det är helt riktigt, det är något luddig hjärna som har formulerat den frågan.

PEN: Därför att det kan tolkas på olika sätt.

IL: Ja det är helt riktigt, hur skulle du vilja tolka den?

PEN: Det är många utav dansbanden som kommer ifrån landsorten, men dom spelar ju i dom större orterna, typ Stockholm. Stockholm har ju ett brett utbud t.ex av dansrestauranger som en del glömmar bort, oftast pratar man bara om Café Opera och diskoteken t. ex. Det finns ju även dansorkestrar från Stockholm också, även om det inte är så många. Leif Kronlunds är ett gott namn.

IL: Men är det lättare för Vikingarna att spela i Norge än i en liten landsortsby någonstans i Norge? Får ni olika respons på olika platser?

Forts. band 5 A

- TS: Nej det tycker jag inte. Inte när det gäller oss, men det är vissa ställen i Oslo som vi spelar. Där har vi en stampublik, precis som vi har i Sverige, typ Banken är det någonting som heter i Oslo, där vet vi att det är kö.
- IL: Kö på banken?
- LP: Det är precis som i Stockholm också.....
- TS: Ja men vi spelar bara på ett ställe i Stockholm numera och det är Alladin. Det har vi grejat så, det är ju inte generellt för alla andra band.
- AV: Halva befolkningen i Oslo har flyttat in från landsorten de sista 15-20 åren.
- TS: Mycket landsortsfolk?
- AV: 50%.
- PN: Den där sista grejen, där är nog precis som Per-Erik säger, lite fel. För att man kan ju inte säga att dansbandsmusiken är en landsortsföreteelse när man ser på Rondo, Liseberg t.ex ibland är det 300-400 människor som inte kommer in. Och att man då kan titta på Alladin i Stockholm som dag efter dag har 1 000 personer och över det.
- IL: Då skulle jag lite lätt vilja provocerande säga så här: Är det inte då landsortspubliken som inte har någon annanstans att ta vägen i Stockholm resp. Göteborg som går dit. Den publik vi hade på Skansen på den här typen av dans, det var väldigt mycket de som kom från landsorten och kände sig hemma i sin folkpark och alltihop det där genom att gå dit. Den typiske stockholmaren, du fick inte söderkisen och du fick inte östermalmsdamerna att gå på den typen av dans, utan.....
- PEN: Det är landsortsbor som har förstörts, det är en form utav degeneration inom en generation,.....
- IL: Ja, ja. Men om jag rent generellt får slänga ur mig det här, hur reagerar ni på det?
- PN: Man kan ju säga att det finns ytterligare en grej. Ta Vikingarna som ju ojämeförligt är den största skivsäljaren i Skandinavien. Dom säljer ju inte sina största mängder plattor via fackhandeln. Det är ganska anmärkningsvärt. Då kan man också titta på Vikingarna som fortfarande har siffror på 200 000 sålda skivor. Men så går dom här listorna, alltså "Sverigelistorna", som då bygger mycket på fackhandeln. I bästa fall hamnar dom på 15:de - 16:de plats, medan 1:an som kanske när det är färdigsålt, har sålt 20-25 000 plattor bara, vilket inte är något fel. Men Vikingarna, som idag säljer bort emot 200 000, dom hamnar på 16:de plats, just därför att deras plattor, och då kommer man till den här landsortsföreteelsen, att där säljs det då via ICA-hallar, man säljer via bensintationer och motell o.s.v. Så att hela företeelsen är annorlunda.
- IL: Ja det här var några sådana här frågor som vi kan ha som utgångspunkt i dom fortsatta studierna. jag är övertygad om att det finns åtskilliga fler, men det här skulle i alla fall kunna utgöra lite grand utav ryggraden i studien. Hur går vi nu vidare? Fem minuter

IL: på detta. Leif, hur lägger vi upp det fortsatta arbetet, och Arvid?

LS: Harry, du hade ju ett konkret förslag?

HA: Ja, jag hade rätt och slätt just att fråga om församlingen, ifall det går att genomföra, är villig att ställa upp på ett nytt seminarium, där vi kanske kunde täcka in en del nytt folk också. Jag får intrycket att här är det så mycket vi inte har klarat opp. Det är möjligt att jag kan få fram en hel del pengar för ett dylikt projekt. Detta kostar ju pengar, då kanske vi kan ta med våra instrument också. Jag tycker att det är viktigt att man kan få ut detta i massmedia, lokalradio, tidningar o.s.v.

FC: Annars så annonserar man: Vikingarna och Sven-Ingvars ska spela tillsammans. Då så blir det säkert folk.

HA: Men ifall vi är intresserade av detta, så kan seminariet inte bli av före 1988.

LP: Får jag bara säga en konkret grej. Tänk om vi vore så pass mycket norska och svenska musiker så vi kunde sätta oss i varsin omgång. Här har ni en lät eller dessa ackorden, spela den nu! Så sätter sig då norska musiker och spelar den på sitt sätt och svenskar spelar den på sitt sätt. Man försöker berätta för varann och för oss andra varför vi spelar som vi gör. Det tycker jag skulle vara fantastiskt intressant om de går och höra skillnader och hitta någonting.

IL: Jag tror också att det vore väldigt bra om vi kunde fortsätta det här i seminarieform, nu när vi har strukturerat upp vissa frågor. Vi visste ju inte alls hur vi skulle närma oss det här problemet när vi träffades igår. Men däremot så tror jag att det kunde vara bra om vi under tiden kunde komma igång med någonting. Skulle vi inte med utgångspunkt från några utav de här konkreta frågorna, kunna börja och arbeta på något? Vad säger du Leif?

LS: Dels är ju Lars inne på sitt jobb och han har skickat ut den här frågestan till er. Jag tänkte, att kan inte var och en se efter vad ni har hemma när det gäller gamla kippböcker, som Ingvar har massor av vet jag, och program, affischer, inspelningar när det gäller både band som finns fortfarande och band som är nedlagda, Göran Zetterlunds och andra. Och på museet har vi ju möjlighet och kopiera det här och vi har möjlighet att arkivera det sedan. Jag tror att vi behövert ett insamlat material, vi befinner oss på det planer, där insamlingsarbetet är det viktigaste. För det finns ingenting dokumenterat av det här. Det enda som finns dokumenterat när det gäller dansbandsmusik är skivor. Men det var inga som var ute på 50, 60 och knappt 70-talet som gjorde några inspelningar med bland spelare eller filmade. Finns det någon hel danskväll som är dokumenterad med film eller video? Går det att göra det överhuvudtaget?

IL: Var det inte Sven-Erik som berättade att han hade någonting på Super 8 vid något tillfälle här? Var det du som sa det Ingvar?

IK: Det var från Kiviks marknad. Jo vänta nu, det var 1966 eller 1967 det var det.

PEN: Jens Karlsson i JK:s, det skulle inte förväna mig om han har något också.

Forts. band 5 A

- IL: Hur är det med radion? Har ni någonting på radion med äldre inspelningar av typ "I afton dans" eller någonting sånt där?
- PEN: Ja jag tror att jag har inspelningar sedan midsommar 1975 eller någonting, men längre tillbaka har vi nog inte.
- IL: Hur är det med NRK, finns det någonting där tro?
- AV: Ja det kan tänkas, men det är nog smått tror jag, men det var någonting man släppte vet du.
- IL: Så tycker jag vi säger så här: Leif, du strukturerar upp det arbetet vi har gjort nu och som vanligt så gör vi en sammanställning. Det blir någon form av rapport på det hela som vi skickar ut till deltagarna här. Och med det som grund så har vi vissa konkreta bitar. När du sammanställer det här materialet så kommer det och skynta, att här är några grejer som vi kan starta med på en gång. Bl.a så har du talat om att var och en går hem och inventerar, vad har jag hemma för någonting i klipp och inspelningar och bilder och allting sånt där? Och sedan kan ni höra av er till Leif om det hela. Sedan så tycker jag att vi ska tacksamt ta emot den här eventuella invitationen, att kunna göra ett fortsättningsseminarium på det här. För då kan vi arbeta lite under tiden och då har vi fasta bitar och ta tag i.
- HA: Får jag bara lov och lämna någonting om planer som kulturchefen, det kanske du också har hört, någonting som heter "Kultura -89. Det kunde vara väldigt intressant om vi kunde vara med där. Det är det som är lantbruksveckan nu, det ska bli en kulturvecka. Det är Norges största mässa som pågår där. Och det hade varit roligt att presentera något av de arbeten vi har gjort där, för exempelvis icke minst ställa upp med några av dessa orkestrarna.
- IL: Då är det 1989 då?
- HA: Planen är 1989.
- IL: Ja ska vi säga tack till varann för det här. Det var väldigt hyggligt att ni ville ställa upp på detta och jag tror att det här är starten på någonting som, när vi väl börjar och se ett resultat av det, kommer och vara ganska så revolutionerande och långt framför vad man har sysslat med i många länder. Det här tror jag är starten på någonting mycket, mycket bra, tack ska ni ha!
- AV: Det som du säger här är viktigt för det som man ofta sysslar med är gammal musik eller ungdomen driver nu med sin egen rocktradition och skapar fina saker där. Men, det som finns emellan det har vi ju lätt för att glömma och det är ju en samtidsmusik som väldigt många människor har ett nära förhållande till. Det är inte bara viktigt att bevara det, utan också viktigt att utveckla och använda detta. Det är ju något levande som har en tradition. Och det är som jag alltid har sagt förut, att när man samlar musiker och arrangörer och sånt, så är det så väldigt många spännande infallsvinklar som kommer upp, så det är väldigt stimulerande och få vara med här alltså, för det dyker ständigt upp mer och mer. Det är ett sådant givande samspel hela tiden. Jag är väldigt glad för att ni tog opp det här och ville arrangera det här alltså.

[The following text is extremely faint and illegible, appearing to be a series of paragraphs or a list of items.]

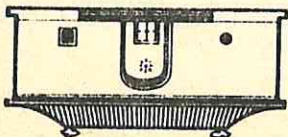
IL: Det är bra, det är härligt, alla är glada och nöjda.

AV: Tack för att ni kom!

Forts. band 5 A

Frågeställningar som bör undersökas vidare.

- * Dansar man på olika sätt?
- * Är den norska publiken "kunnigare" och med bredare intresse?
- * Språkets betydelse, svenska går i Norge men inte tvärtom?
- * Finns områden där man inte vill ha "svenskmusik"?
- * Är dansbandsmusik en landsortsföreteelse i Sverige respektive Norge?
- * Vad är traditionell dansmusik i Sverige - Norge?
- * Finns olika traditioner vad gäller inomhus - utomhus?
- * Finns det gränser i Sverige respektive Norge som styr repertoar, tempo, rytm etc.
- * Knätofspop?
- * Ändrades den svenska dansmusiken i och med Sven-Ingvars och därmed ökade intresset i Norge?
- * Skillnad på svenska och norska band? Svenskar prydligare? Stil?
- * Svenska etermedia - norsk publik.
- * Finns ett Värmlandssound?
- * Har arrangemangen förändrats? Hur och varför?
- * Olika publik. Finns en typiskt norsk respektive svensk och hur påverkas repertoaren?
- * Vad är gammaldans i Sverige respektive Norge?
- * Skillnad i utrustning, påverkar möjligheterna?
- * Olika danstraditioner. Pauser? Två danser? Damernas?
- * Utvecklingen före kriget? Efterkrigstiden - 50-talet?
- * Praktiska problem. Skatter, tull och gager?
- * Musikerförmedlingar i Sverige har struntat i norska band i Sverige?
- * Finns det eller har det funnits ett brett intresse i Norge även vid sidan av de stora namnen?

Karlstad den 29 april 1987

MUSIKPROJEKT GRÄNSLAND: SVERIGE - NORGE

Program vid planeringsmöte kring dansmusikforskning på
Svenskhemmet, Voksensåsen, Oslo den 18 - 19 maj 1987

Vären har kommit på allvar till Värmland och med den närmar sig
också mötet på Voksensåsen 18-19 maj.

Mötet är en del i ett större musikprojekt som går under namnet
"Gränsland". Detta projekt drivs gemensamt av de musikvetenskap-
liga institutionerna i Göteborg och Oslo, samt musikinstitutioner
i Värmland och de tre fylken som gränsar till Värmland, Akershus,
Östfold och Hedmark.

Syftet med projektet är att studera och dokumentera det regionala
musiklivet, alla musikgenrer, från historisk tid fram till idag.
För tillfället studeras den folkliga musiken och herrgårds-/store-
gårdsmusiken, men nu är det alltså dags att dra upp riktlinjerna
för studiet av dansbane och dansbandsmusiken.

Detta är särskilt intressant ur flera aspekter. Värmland har under
flera årtionden varit en av de ledande regionerna i Sverige när det
gäller dansbandsmusik, namn som Göran Zetterlund, Sven-Ingvars,
Sten-Stanley och Vikingarna har alla ett värmländskt ursprung.
Värmländska dansband har alltid haft en stor marknad i Norge och
detta är särskilt intressant ur projektets synvinkel. Umgängeslivet
i gränstrakterna fungerar också helt oberoende av de administrativa
landsgrensarna, och detta är något som vi vill undersöka närmare.

Detta var lite bakgrundtill mötet på Voksensåsen. Programmet är
mycket informellt och arbetet startar vid lunchtid den 18/5. Vi
tänker oss korta inlägg från deltagarna - snarast små rapporter
från de egna verksamhetsområden - för att på så sätt lägga grunden
för en översikt. Senare på måndag eftermiddag tänker vi börja prata
oss samman. Under angånäm kvällssamvaro och på tisdag förmiddag hoppas
vi komma fram till hur ett studium av den "gränsgemensamma" populär-
musiktraditionen skall ske.

Från svensk sida deltar Tord Sjöman (Vikingarna), Sven-Erik Magnusson
och Ingvar Carlsson (Sven-Ingvars), Henry Engmark (dansmusiker sedan
40-talet), Håkan Pedersen, (fd norsk-svensk dansbandsmusiker), Per-Eric
Nordquist (Sveriges Radio), Lars Persson (Göteborgs Universitet),
Ingemar Liman (musiechef på Värmlands museum) och Leif Stinnerbom
(musikantikvarie på Värmlands museum).
Från norsk sida är Arvid Volisnes på musikvetenskapliga institutionen
i Oslo ansvarig.

Dessutom har vi kontaktat Harry Andersen (Akershus Fyikeskommune),
Teilef Kvifte (Norsk Folkemusikksamling vid Universitetet i Oslo),
Even Bjerke (Musikkcentralen i Oslo), Frank Christiansen, Magnor
(fd arrangör av danskvällar), Tor Veilo, Kongsvinger (dansbandsmusiker)
och Åse Kleveland, Oslo (Norsk Musikerförbund).

För de svenska deltagarna ska vi försöka samordna resandet från Karlstad och återkommer i den frågan.

Vid övriga frågor kontakta Värmlands museum.

PROGRAM:

18 maj 1987

Ankomst och incheckning under förmiddagen.

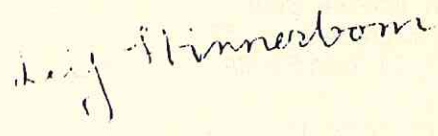
- * Kl. 12.00 LUNCH
- * Kl. 13.30-15.00 INLEDNING AV INGEMAR LIMAN OCH LEIF STINNERBOM
Korta inlägg från deltagarna med erfarenheter kring dansbandsmusik på båda sidor om gränsen.
- * Kl. 15.00-15.30 KAFFE
- * Kl. 15.30-17.00 Forts. på föregående, samt påbörjande av planering av det förestående forskningsarbetet kring dansmusiken.
- * Kl. 18.00-20.00 MIDDAG
- * Kl. 20.00 I AFTON DANS - informella diskussioner

19 maj 1987

- * Kl. 8.00-9.00 FRUKOST
- * Kl. 9.00 Sammanfattning från gårdagen och fastställande av det fortsatta arbetet.
- * Kl. 10.30-11.00 KAFFE
- * Kl. 11.00-12.00 Avslutande diskussioner
- * Kl. 12.00 LUNCH
HEMFÄRD.

Välkomna till en spännande och unik planeringsträff, som vi hoppas skall leda till ett givande utvecklings- och forskningsarbete på dansmusikens område i Sverige och Norge.

Ingemar Liman
landsantikvarie

Leif Stinnerbom
musikantikvarie

DELTAGARFÖRTECKNING

Harry Andersen
Losbyvägen 7 F
N-1475 Finstadjordet
NORGE

Nils Aasheim
Taitveien 8
N-1940 Björkelangen
NORGE

Frank Christiansson
Brännåsvägen 12
N-2240 MAGNOR
NORGE

Henry Engmark
Börjesgatan 18
670 50 CHARLOTTEBERG

Ingvar Karlsson
S:a Karlholmsgatan 23
653 42 KARLSTAD

Ingemar Liman
Värmlands museum
Box 335
651 08 KARLSTAD

Sven-Erik Magnusson
Lindgatan 5
653 42 KARLSTAD

Pelle Nilsson
Munkgatan 15
681 00 KRISTINEHAMN

Per-Eric Nordquist
Sveriges Radio
Box 437
651 07 KARLSTAD

Kjell Boy Näss
Einerhangveien
1940 Björkelangen

Håkon Pedersen
C/o Annika Book
Värmlandsvägen 32
691 34 KARLSKOGA

Lars Persson
Kölnagatan 27
681 00 KRISTINEHAMN

Leif Stinnerdom
Värmlands museum
Box 335
651 08 KARLSTAD

DELTAGARFÖRTECKNING

Tord Sjöman
Kastanjevägen 25
669 00 DEJE

Rolf-Erik Syversen
Briskebyveien 13
1940 BJÖRKELANGEN

Arvid Vollsnes
Inst for Musikkvit.
U:0 Books 1017
Blindern
N-0315 OSLO 3
NORGE

Sven Ingvars vetenskapligt

forskningsobjekt

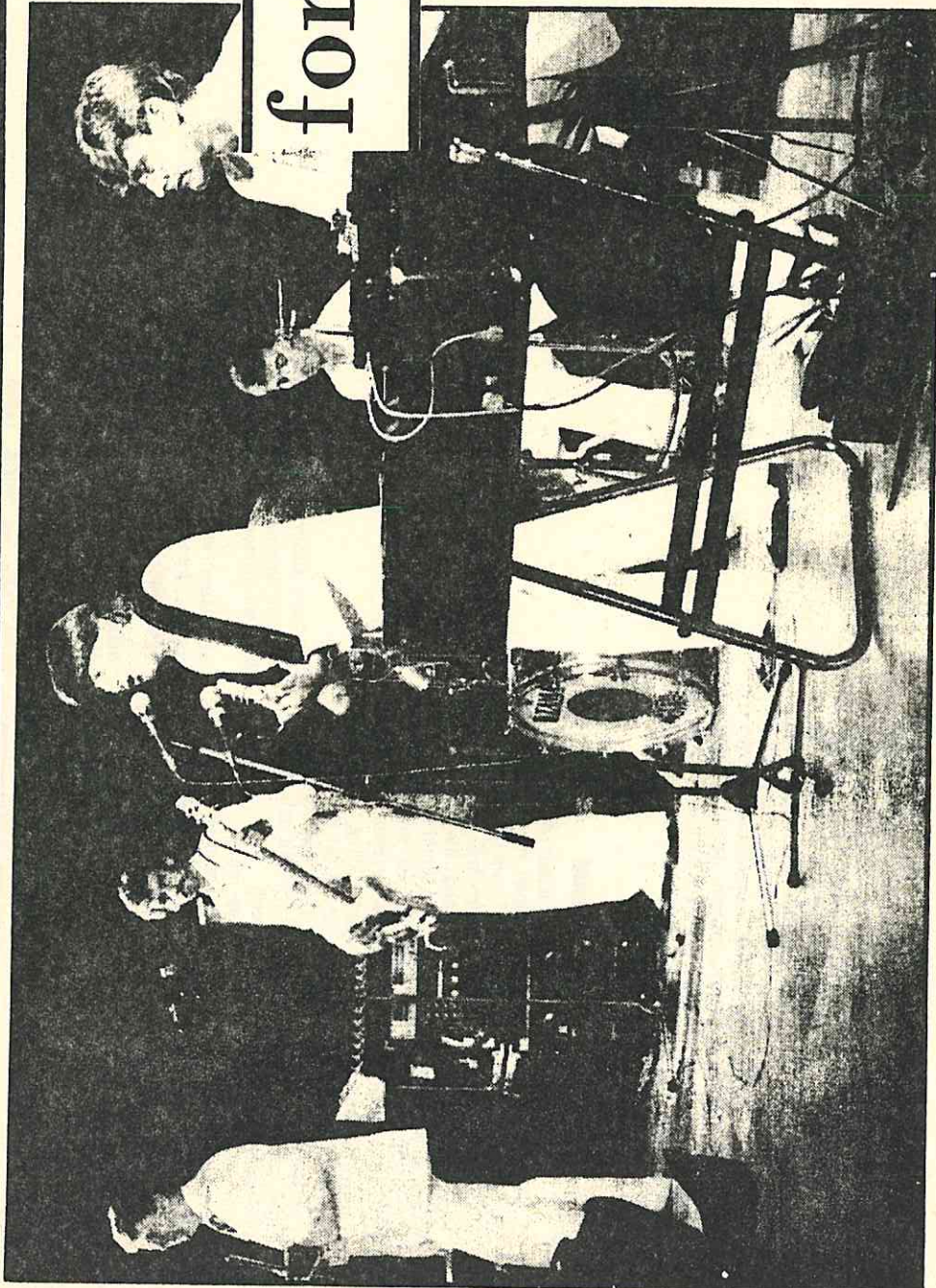

Foto: BOO WESTLUND
Sven Ingvars kommer nu snart att bli ett vetenskapligt forskningsobjekt i ett svenskt-norskt forskningsprojekt som ska undersöka allt kring dansbandsmusiken på båda sidor om gränsen.

Det våras för dansmusiken i Sverige. Allt fler dras bort från diskoteken till levande dansmusikvällar. Dansbanden som varit med redan på 60-talet har fått en renässans. Många av dem kommer från Värmland: Sven Ingvars, Vikingarna, Sten & Stanley.

Men dansbandens, framför allt de värmlandskas, popularitet sträcker sig också över landets gränser. Även i Norge är värmlandsk dansbandsmusik efterfrågad.

Detta konstaterades under ett två dagars långt seminarium som arrangerades på Voksenåsen i Oslo. Forskare, musiker och producenter träffades för att dra riktlinjer för ett forskningsprojekt som ska inrikta sig på dansbandsmusik på båda sidor om gränsen i Sverige och Norge.

Forskningsprojektet är mer av det ovanliga slaget, hittills har man mest forskat i traditionell lokal folkmusik, medan dansmusiken varit en negligerad del av musiklivet, anser Arvid Vollsnes, lektor vid Institutionen för Musikvetenskap vid universitetet i Oslo och en av de norska deltagarna i projektet. Han menar att det finns mycket intressant vad gäller dansmusik både ur social- och musikhistorisk synvinkel. Dessutom handlar det om en tradition som idag är mycket levande och därför värdetull för många människor.

Värmlandssound

Värmland har speciellt stor betydelse i det svensk-norska dansbandprojektet. Chefen för Värmlands Museum, Ingemar Ljman, och musikanalysvarien Leif Slinnerborn, deltar i projektet. Värmlands museum fungerar som samordnare från svensk sida.

— Att Värmland finns med i bilden, är ju ganska naturligt, säger Ingemar Ljman. Bland annat har det diskuterats om det

finns ett speciellt "Värmlandssound", och hur detta i så fall har påverkat dansmusiken i Norge. Projektet ska ge en helhetsbild utav musikliv och musiktradition i ett gränssområde som kanske saknar motsvarighet någonstans. Sådana undersökningar har inte gjorts tidigare. Vi kommer att få statistiska resultat när det hela blir färdigt.

Gränsland

Projektet ingår som en del i det omfattande musikprojektet "Gränsland", som hittills har undersökt herrgårds-/storegårds-musiken. Målsättningen är att få fram en så bred bild som möjligt av musikliv och musiktraditioner kring riksgränsen. Det unika i delprojektet kring dansbands-musiken är det att man kan bedriva en forskning med forskningsobjekten som aktiva deltagare i arbetet.

Det finns många, spännande frågor, som kommer att tas upp i samband med forskningsarbetet. Låter svensk musik annorlunda än norsk musik? Spelar svenska band annorlunda när man uppträder inför norsk publik? Vartof har norska band inte haft samma framgång på svensk sida? Finns det olika danstraditioner i Norge och i Sverige? Är det riktigt att svenska band måste ändra tempo beroende på var i Norge man uppträder?

Samtidigt som man genom undersökningar ute på fältet ska finna svar på dessa frågor, ska man även inventera det äldre materialet som finns. Värmlands

museum kommer nu att gå ut med en uppmaning till en rad berörda parter att leta i skåp och lådor efter gamla inspelningar, fotografier, filmer och pressklipp. Med hjälp av detta material vill man illustrera utvecklingen av dansbandsmusiken.

Sven Ingvars, Vikingarna och andra blir nu alltså vetenskapligt forskningsobjekt. Kan ske det så småningom till och med kommer ut en doktorsavhandling om Sven Ingvars?

Arina Dahlberg

Det våras för dansmusiken i Sverige. Allt fler dras bort från diskoteken till levande dansmusikkvällar. Dansbanden som varit med redan på 60-talet har fått en renässans. Många av dem kommer från Värmland: Sven Ingvars, Vikingarna, Sten & Stanley.

Men dansbandens, framför allt de värmländskas, popularitet sträcker sig också över landets gränser. Även i Norge är värmländsk dansbandsmusik efterfrågad.

Detta konstaterades under ett två dagars långt seminarium som arrangerades på Voksenåsen i Oslo. Forskare, musiker och producenter träffades för att dra riktlinjer för ett forskningsprojekt som ska inrikta sig på dansbandsmusik på båda sidor om gränsen i Sverige och Norge.

Forskningsprojektet är mer av det ovanliga slaget, hittills har man mest forskat i traditionell lokal folkmusik, medan dansmusiken varit en negligerad del av musiklivet, anser Arvid Vollsnes, lektor vid Institutionen för Musikvetenskap vid universitetet i Oslo och en av de norska deltagarna i projektet. Han menar att det finns mycket intressant vad gäller dansmusik, både ur social- och musikhistorisk synvinkel. Dessutom handlar det om en tradition som idag är mycket levande och därför värdefull för många människor.

Värmlandssound

Värmland har speciellt stor betydelse i det svensk-norska dansbandprojektet. Chefen för Värmlands Museum, Ingemar Liman, och musikantikvarien Leif Stinnerbom, deltar i projektet. Värmlands museum fungerar som samordnare från svensk sida.

— Att Värmland finns med i bilden, är ju ganska naturligt, säger Ingemar Liman. Bland annat har det diskuterats om det

finns ett speciellt "Värmlandssound", och hur detta i så fall har påverkat dansmusiken i Norge. Projektet ska ge en helhetsbild utav musikliv och musiktradition i ett gränsområde som kanske saknar motsvarighet någonstans. Sådana undersökningar har inte gjorts tidigare. Vi kommer att få fantastiska resultat när det hela blir färdigt.

Gränsland

Projektet ingår som en del i det omfattande musikprojektet "Gränsland", som hittills har undersökt herrgårds-/storegårds-musiken. Målsättningen är att få fram en så bred bild som möjligt av musikliv och musiktraditioner kring riksgränsen. Det unika i delprojektet kring dansbands-musiken är det att man kan bedriva en forskning med forskningsobjekten som aktiva deltagare i arbetet.

Det finns många, spännande frågor, som kommer att tas upp i samband med forskningsarbetet. Låter svensk musik annorlunda än norsk musik? Spelar svenska band annorlunda när man uppträder inför norsk publik? Varför har norska band inte haft samma framgång på svensk sida? Finns det olika danstraditioner i Norge och i Sverige? Är det riktigt att svenska band måste ändra tempo beroende på var i Norge man uppträder?

Samtidigt som man genom undersökningar ute på fältet ska finna svar på dessa frågor, ska man även inventera det äldre material som finns. Värmlands

museum kommer nu att gå ut med en uppmaning till en rad berörda parter att leta i skåp

och lådor efter gamla inspelningar, fotografier, filmer och pressklipp. Med hjälp av detta

material vill man illustrera utvecklingen av dansbandsmusiken.

Sven Ingars, Vikingarna och andra blir nu alltså vetenskapligt forskningsobjekt. Kanske det så småningom till och med kommer ut en doktorsavhandling om Sven Ingvars?

Antina Dahlberg

